

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
Přírodovědecká fakulta
Katedra geografie

Bc. Karin KLINGEROVÁ

**MIKROREGIONY NA OPAVSKU
(SOUČASNOST A PERSPEKTIVY)**

Diplomová práce

Vedoucí práce: doc. RNDr. Václav TOUŠEK, CSc.

Olomouc 2012

Prohlašuji, že jsem zadanou diplomovou práci vypracovala sama pod vedením doc. RNDr. Václava Touška, CSc. a také, že jsem veškerou použitou literaturu a zdroje uvedla v seznamu použité literatury.

V Olomouci 25. dubna 2012

.....
podpis

Ráda bych na tomto místě poděkovala panu doc. RNDr. Václavu Touškovi, CSc. za poskytnutí rad a připomínek při zpracování diplomové práce.

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Karin KLINGEROVÁ**
Studijní program: **N1301 Geografie**
Studijní obor: **Regionální geografie**
Název tématu: **Mikroregiony na Opavsku (současnost a perspektivy)**
Zadávající katedra: **Katedra geografie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Legislativa k problematice dobrovolných svazků obcí a zájmových sdružení právnických osob
2. Strategické dokumenty mikroregionů
3. Monitoring analýzy vzniku mikroregionů v ČR do konce roku 2009
4. Mikroregiony na území okresu Opava: historie a jejich představení
5. Hlavní a dílčí cíle jednotlivých mikroregionů
6. Názory občanů na činnost mikroregionů na území okresu Opava
7. Návrhy na další činnost mikroregionů

Rozsah grafických prací: **Podle potřeb zadání**
Rozsah pracovní zprávy: **20 000 - 24 000 slov**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

Labounková, V. - Půček, M. - Rohrerová, L. a kol. (2009): Metodická příručka pro zpracování strategických rozvojových dokumentů mikroregionů. Další publikace vydané Ústavem územního rozvoje.

Vedoucí diplomové práce: **Doc. RNDr. Václav Toušek, CSc.**
Katedra geografie

Datum zadání diplomové práce: **26. listopadu 2009**

Termín odevzdání diplomové práce: **10. dubna 2011**

L.S.

Prof. RNDr. Juraj Ševčík, Ph.D.
děkan

Doc. RNDr. Zdeněk Szczyrba, Ph.D.
vedoucí katedry

V Olomouci dne 26. listopadu 2009

Obsah

Seznam použitých zkratk	7
1 Úvod	8
2 Metodika práce a zdroje dat	9
3 Historie studovaného území	13
4 Legislativa k problematice dobrovolných svazků obcí a zájmových sdružení právnických osob	19
4. 1 Spolupráce obcí	19
4. 1. 1 Meziobecní spolupráce	21
4. 1. 2 Spolupráce obcí se subjekty v území	24
4. 1. 3 Národní struktury spolupráce obcí	26
4. 1. 4 Spolupráce s obcemi jiných států	26
4. 2 Dobrovolný svazek obcí	27
5 Analýza vývoje mikroregionů	31
5. 1 Definice mikroregionu	31
5. 2 Vývoj mikroregionů	34
5. 3 Financování mikroregionů	37
5. 4 Aktéři rozvoje mikroregionů	39
6 Strategické dokumenty mikroregionů	42
6. 1 Pořízení strategického rozvojového dokumentu mikroregionu	44
6. 2 Obsah strategického rozvojového dokumentu	46
7 Mikroregiony na území okresu Opava: historie a jejich představení	52
7. 1 Mikroregion Opavsko severozápad	53
7. 2 Mikroregion Hvozdnice	55
7. 3 Venkovský mikroregion Moravice	57
7. 4 Mikroregion Matice Slezská	59
7. 5 Svazek obcí mikroregionu Hlučínska	61
7. 6 Svazek obcí mikroregionu Hlučínska – západ	63
7. 7 Sdružení obcí Hlučínska	65
8 Realizované projekty a další činnosti	67
8. 1 Mikroregion Opavsko severozápad	67
8. 2 Mikroregion Hvozdnice	69
8. 3 Venkovský mikroregion Moravice	70
8. 4 Mikroregion Matice Slezská	71
8. 5 Svazek obcí mikroregionu Hlučínska	71
8. 6 Svazek obcí mikroregionu Hlučínska – západ	72
8. 7 Sdružení obcí Hlučínska	73
9 Názory starostů na činnost mikroregionů (analýza dotazníkového šetření)	75
10 Názory občanů na činnost mikroregionů (analýza dotazníkového šetření)	83
11 Shrnutí analýzy dotazníkového šetření a návrhy na posílení činnosti mikroregionů	93
12 Závěr	96
13 Shrnutí	97
Seznam použité literatury a zdrojů	98
Seznam příloh	104

Seznam použitých zkratk

ČOV - čistírna odpadních vod

ČR - Česká republika

DSO - dobrovolný svazek obcí

LDN - léčebna dlouhodobě nemocných

LEADER - Liaison Entre Actions Développement l'Economie Rurale

MA21 - Místní agenda 21

MAS - Místní akční skupina

MHV - Mikroregion Hvozdnice

MMS - Mikroregion Matice Slezská

MOPSZ - Mikroregion Opavsko severozápad

NSZM - Národní síť zdravých měst ČR

obyv. - obyvatel

ORP - obec s rozšířenou působností

OSN - Organizace Spojených Národů

př.n.l. - před naším letopočtem

PPP - Public Private Partnership

SdP - Sudetendeutsche Partei

SMO ČR - Svaz měst a obcí ČR

SOH - Sdružení obcí Hlučínska

SOMH - Svazek obcí mikroregionu Hlučínska

SOMH-Z - Svazek obcí mikroregionu Hlučínska-západ

SRD - Strategický rozvojový dokument

s.r.o. - společnost s ručením omezeným

ÚÚR - Ústav územního rozvoje

VISO - varovný a informační systém obyvatelstva

WHO - World Health Organization

VMM - Venkovský mikroregion Moravice

1 Úvod

Regionální rozvoj je velmi aktuálním tématem nejen na úrovni státu ale také úrovni regionální. Úkolem regionální politiky je přispívat ke snižování rozdílů mezi regiony a zajišťovat jejich rozvoj. Pro fungování a rozvoj regionů je velmi důležitá spolupráce. Umožňuje dosažení lepšího výsledku, než kdyby se každý subjekt snažil dosáhnout cíle sám.

Vzájemná spolupráce je důležitá také pro rozvoj obcí. Dobrovolná spolupráce obcí v rámci mikroregionů započala v 90. letech z podnětu Programu obnovy venkova a programu SAPARD. Na počátku své existence byla založena na různém právním základě, nejčastěji jako zájmové sdružení právnických osob. Teprve s přijetím nového zákona o obcích v roce 2000 se ustálil nejčastější typ spolupráce obcí jako dobrovolný svazek obcí. Mikroregiony obvykle vznikají pro územně ucelenou oblast vymezenou přírodními, technickými nebo historickými hranicemi. V počátcích své existence byly svazky zakládány za konkrétním účelem a po jeho dosažení byly rušeny. Teprve v posledním desetiletí se zaměřují na celkový socioekonomický rozvoj území. Hlavním účelem zakládání mikroregionů je sdružování finančních prostředků k financování rozvojových projektů.

Hlavním cílem diplomové práce je zmapování mikroregionů na Opavsku a analýza jejich činnosti. Práce sestává z několika kapitol. V úvodu práce je nastíněna tematika spolupráce obcí, následuje rešerše literatury a popis zvolené metodiky.

V další části práce je popsána historie studovaného území přispívající k lepšímu pochopení vývoje obcí na zkoumaném území. Následuje již kapitola týkající se spolupráce. Jsou vysvětleny možnosti meziobecní spolupráce, spolupráce obcí se subjekty v území, národní struktury spolupráce obcí a spolupráce s obcemi jiných států. Kapitola je zvláště zaměřena na dobrovolný svazek obcí ustanovený dle zákona č. 128/2000 Sb. o obcích.

Další kapitolou je analýza vývoje mikroregionů, kde je kompletně vydefinován pojem mikroregion. Obsahuje také vývoj mikroregionů, jeho financování a aktéry rozvoje. Důležitá je také kapitola zabývající se strategickými dokumenty mikroregionů a jejich pořízením.

Následující kapitola se již konkrétně věnuje mikroregionům na území okresu Opava. Představeno je zde sedm svazku obcí s vymezením jejich působnosti. Další částí práce je analýza nejvýznamnějších projektů a činností jednotlivých mikroregionů.

Poslední kapitoly představují dotazníková šetření provedená mezi starosty obcí a mezi občany. Šetření se zaměřilo na jejich názory na činnost mikroregionů. Následuje shrnutí analýzy dotazníkového šetření a návrhy na posílení činnosti mikroregionů. Pro lepší orientaci je práce doplněna obrazovým a grafickým materiálem.

2 Metodika práce a zdroje dat

Vypracování diplomové práce předcházelo studium dostupné literatury, internetových zdrojů a konzultace s předsedy mikroregionů na Opavsku.

Práce byla vytvořena zejména za pomoci legislativních dokumentů, dostupné literatury o spolupráci obcí, literatury týkající se historie studovaného území, vnitřních dokumentů mikroregionů a literatury zabývající se strategickými rozvojovými dokumenty. V práci je použito také mnoho internetových zdrojů a informací poskytnutých předsedy mikroregionů a dalších osob.

Pro zpracování historie studovaného území byly použity historické a vlastivědné monografie *Hlučínsko, Valticko, Vitorazsko...* (CHRÁSTECKÝ, Metoděj, et al., 2008), *Stručný přehled vývoje Hlučínska* (MALOHLAVA, R., O. KÁŇA a V. MARIÁNEK, 1960), *Dějiny Slezska v datech* (ŽÁČEK, Rudolf., 2004), *Encyklopedie Slezska* (BUZEK, Ladislav et al., 2002), *Československé Slezsko mezi světovými válkami 1918-1938* (GAWRECKÁ, Marie., 2004), *Opavsko za nacistické okupace* (HABRMANOVÁ, Magda., 1988) a *Dějiny Českého Slezska 1740-2000* (GAWRECKI, Dan., 2003).

Kapitola věnující se problematice spolupráce obcí byla zpracována za pomoci legislativních dokumentů zejména se jedná o Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení), Zákon č. 513/1991 Sb. ze dne 5. listopadu 1991 – Obchodní zákoník, Zákon č. 248/2000 Sb. ze dne 29. června 2000 o podpoře regionálního rozvoje, Zákon č. 561/2000 Sb. ze dne 24. září 2004 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) a Zákon č. 40/1964 Sb. ze dne 26. února 1964 - Občanský zákoník. Z knižních publikací byla použita zejména kniha *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje* (GALVASOVÁ, Iva et al., 2007), která byla významným zdrojem pro celou diplomovou práci. Další publikací věnující se spolupráci byla *Kohezní politika: osídlení v České republice: partnerství měst a venkova*. (KAŠPAROVÁ, Ludmila a Milan PŮČEK, 2009). Pro popis jednotlivých forem spolupráce byly použity zejména webové stránky Ministerstva zemědělství, Ministerstva vnitra České republiky, Ministerstva životního prostředí, Ministerstva financí ČR a Svazu měst a obcí České republiky.

Analýza vývoje mikroregionů byla zpracována za pomoci webových stránek Ústavu územního rozvoje a dále publikací *Metodika zavádění managementu rozvoje mikroregionů* (ŠKRABAL, Ivo et al., 2006), *Problémy mikroregionů při tvorbě společných projektů* (PÁPOL, Tomáš et al., 2006), *Metodická příručka pro zpracování strategických rozvojových dokumentů mikroregionů* (LABOUNKOVÁ, Vladimíra, Milan PŮČEK a Ludmila ROHREROVÁ, 2009), *Geografická organizace společnosti v České republice-transformační procesy a jejich obecný kontext* (HAMPL, Martin, 2005) a *Regionální struktura a vývoj systému osídlení ČSR* (HAMPL, Martin, Václav GARDAVSKÝ a Karel KÜHNEL, 1987). Pro část zabývající se financováním

mikroregionů byly použity zejména publikace *Region a regionální vědy: (vybrané sociální, kulturní a environmentální aspekty)* (KADEŘÁBKOVÁ, Jaroslava a Zuzana KHENDRICHE TRHLÍNOVÁ, 2008), *Regionální management jako cesta k udržitelnému rozvoji venkovských regionů* (JEŽEK, Jiří, 2007). Dále bylo použito převážně legislativních dokumentů a Recenzovaného časopisu *Auspicia*.

Kapitola Strategické dokumenty mikroregionů byla vypracována ze zdrojů *Metodická příručka pro zpracování strategických rozvojových dokumentů mikroregionů* (LABOUNKOVÁ, Vladimíra, Milan PŮČEK a Ludmila ROHREROVÁ, 2009), *Metodika zavádění managementu rozvoje mikroregionů* (ŠKRABAL, Ivo et al., 2006), *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje* (GALVASOVÁ, Iva et al., 2007), *Problémy mikroregionů při tvorbě společných projektů* (PÁPOL, Tomáš et al., 2006). Dále byly použity internetové zdroje Ústavu územního rozvoje a legislativní dokumenty Zákon č. 248/2000 Sb. ze dne 29. června 2000 o podpoře regionálního rozvoje, Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení) a Zákon č. 129/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o krajích (krajské zřízení).

Následující kapitola vymezuje a představuje zájmové území, kterým jsou mikroregiony na Opavsku. Na zkoumaném území se nachází 7 mikroregionů (právní forma dobrovolný svazek obcí) a to Mikroregion Opavsko severozápad, Mikroregion Hvozdnice, Venkovský mikroregion Moravice, Mikroregion Matice Slezská, Sdružení obcí Hlučínska, Svazek obcí mikroregionu Hlučínska – západ a Svazek obcí mikroregionu Hlučínska. Mikroregiony soustřeďují 78 obcí, z nichž 73 náleží okresu Opava, 4 obce se nachází v okrese Ostrava-město a 1 obec v okrese Bruntál. Zájmové území bylo popsáno dle statistických dat Českého statistického úřadu a první písemné zmínky o obcích pomocí publikace *MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ: města a obce moravskoslezského kraje*. Důležitými zdroji informací byly Smlouvy o vytvoření dobrovolných svazků obcí jednotlivých mikroregionů a Stanovy svazků obcí.

Kapitole realizované projekty a další činnosti předcházely osobní konzultace s předsedy mikroregionů a manažerkou Mikroregionu Matice Slezská. V každém mikroregionu jsou představeny nejdůležitější projekty a činnosti provedené v posledních letech. Většina zdrojů této kapitoly byla získána při osobním pohovoru. Jedná se zejména o Stanovy svazků obcí a Smlouvy o vytvoření svazků obcí, *Zpráva o činnosti Mikroregionu Moravice*, *Petice proti vzniku ghett v mikroregionu Moravice*, *Petice proti zrušení lůžek léčebny dlouhodobě nemocných (LDN)*, *Studie proveditelnosti k realizaci přírodě blízkých protipovodňových opatření na území obcí Mikroregionu Hvozdnice*, a materiály z webových stránek obcí a mikroregionů.

V průběhu zpracování diplomové práce bylo provedeno také dotazníkové šetření mezi starosty obcí a mezi občany.

Dotazníkové šetření mezi starosty obcí probíhalo prostřednictvím e-mailové komunikace s několika opakováními od listopadu 2011 do března 2012. Z celkového počtu 78 oslovených starostů se dotazníkového šetření zúčastnilo 47 z nich, tedy 60,25 %. Dotazník byl tvořen 13 otázkami. První dvě zjišťovaly důvody, proč obec do mikroregionu vstoupila, hlavní účel spolupráce a zda se jej daří naplňovat. V případě odpovědi „ne“ měli zástupci obcí uvést důvod. Třetí otázka měla za úkol zjistit, zda obec vyvíjí v mikroregionu nějaké konkrétní aktivity, odlišné od ostatních obcí. Další otázka zjišťovala jak významná je podle starostů jednotlivých obcí spolupráce v rámci mikroregionu. Dotazovaní měli na výběr ze tří možností (velmi významná, méně významná, téměř nevýznamná). Další část dotazníku se zaměřovala na největší výhody a nevýhody (problémy) spolupráce. Následovala otázka, zda se starostové účastní jednání svazku a jak informují občany o dění v mikroregionu. Desátá otázka zjišťovala, jak vidí starostové budoucí vývoj obce. Nabízenými možnostmi byly (bude se výrazně rozvíjet, mírně rozvíjet, stagnovat, situace se bude mírně zhoršovat, situace se výrazně zhorší). Následná otázka byla zaměřená na spolupráci s jinými subjekty. V poslední části dotazníkového šetření měli respondenti uvést projekty, které realizovaly v posledních letech a projekty plánované do budoucna. Odpovědi vyjádřené grafem zahrnují šest mikroregionů. Z důvodu zahrnutí odpovědí všech starostů na Hlučínsku, byly odpovědi zpracovány jak za Svazek obcí mikroregionu Hlučínska – západ tak Svazek obcí mikroregionu Hlučínska. Odpovědi za Sdružení obcí Hlučínska (jehož součástí nejsou obce Děhylov a Dobroslavice) nebyly v grafu vyjádřeny. Vzor dotazníku je součástí přílohy č. 2.

Dotazníkové šetření mezi občany probíhalo od listopadu 2011 do března 2012. Šetření probíhalo formou osobního rozhovoru, prostřednictvím e-mailové komunikace a obecních knihoven. Celkově bylo osloveno 201 respondentů. První dvě otázky měly zjistit, zda respondenti vědí, že je jejich obec členem mikroregionu, dále měli doplnit, jak se nazývá a jaké obce jsou jeho součástí. Následující otázky se zaměřovaly na povědomí o činnosti mikroregionu a realizovaných projektech. Otázky 4 a 5 zjišťovaly, zda je podle respondentů spolupráce významná a zda se občané zajímají o dění ve svazku. Sedmá otázka měla zodpovědět informovanost občanů prostřednictvím webových stránek, zpravodaje, úřední desky či jiných materiálů. Následující otázky se již zabývaly spokojeností se životem v mikroregionu a s možnostmi jeho dalšího rozvoje. Z důvodu zahrnutí všech obcí na Hlučínsku byly grafy zpracovány (stejně jako u dotazníkového šetření mezi starosty) za Svazek obcí mikroregionu Hlučínska – západ a Svazek obcí mikroregionu Hlučínska. Odpovědi za Sdružení obcí Hlučínska (jehož součástí nejsou obce Děhylov a Dobroslavice) nebyly v grafu vyjádřeny. Vzor dotazníku je součástí přílohy č. 3.

Výsledky dotazníkových šetření byly autorkou shrnuty a byl podán návrh na posílení zapojení občanů do činnosti mikroregionů.

Grafy a tabulky byly zpracovány v programu Microsoft Excel. Pro vytvoření map byl použit program ArcGIS 9.3.

3 Historie studovaného území

Pojem Hlučínsko je oficiálně uváděn od roku 1920, kdy byl region připojen k Československé republice. Pro lepší vymezení a pochopení rozsahu území je tento termín vysvětlen již v této části. Hlučínsko je území ohraničené na jihu a jihozápadě řekou Opavou, na jihovýchodě řekou Odrou a na severu česko-polskou státní hranicí. Hlučínsko čítalo 38 obcí. Zahrnovalo obce Antošovice, Bělá, Bobrovníky, Bohuslavice, Bolatice, Darkovice, Darkovičky, Dolní Benešov, Hať, Hlučín, Hněvošice, Hošťálkovice, Chlebičov, Chuchelná, Kobeřice, Koblov, Kouty, Kozmice, Kravaře, Lhotka, Ludgeřovice, Malé Hoštice, Markvartovice, Oldřišov, Petřkovice, Píšť, Rohov, Služovice, Strahovice, Sudice, Šilheřovice, Štěpánkovice, Třebom, Velké Hoštice, Vrbka, Vřesina, Zábřeh, Závada.

První osídlení je doloženo z doby před více jak 150 tisíci lety. Byly zde objeveny zbytky tábořiště lovců mamutů staré 30-40 tisíc let.¹ V mladší době kamenné na přelomu 4. a 3. tisíciletí př. n. l. se na tomto území začalo rozvíjet zemědělství. Svědectvím jsou nálezy kamenných nástrojů, seker, motyk aj. sloužících k obdělávání půdy. Člověk si zde budoval trvalejší obydlí, vytvářel osady a ochočoval zvířectvo. Svědectvím trvalého osídlení v tomto období jsou také četné nálezy úlomků keramiky. Tato oblast byla průchodním územím, přes nějž proudilo od severovýchodu k jihu a od jihovýchodu k severu množství kupců. S nástupem doby bronzové kolem 2. tisíciletí př. n. l. se rozvíjí kultura lidu popelnicových polí.² Tento lid zabíral dosud řídko osídlená území a živil se rovněž zemědělstvím. V posledních stoletích na toto území pronikli Keltové, po nich na počátku letopočtu Germáni. V době stěhování národů však Germáni z území odešli a tato místa zaujali Slované. Jak je patrné z archeologických nálezů, již kolem 10. století se podél dnešních státních hranic táhla linie menších či větších slovanských hradišť, která byla opevněna hradbami a příkopy. Důležitou roli hrály Holasovice jako správní středisko tohoto území osídleného kmenem Holasiců.³

V 10. – 12. století bylo území Holasicka, které zahrnovalo i dnešní Hlučínsko přímou součástí českého státu Přemyslovců. Kolonizací obyvatel bylo osídlováno území v povodí řeky Opavy, kde docházelo k zakládání dalších nových vesnic a dvorů. Kolonizace byla prováděna především slovanským obyvatelstvem z Moravy. Němečtí kolonisté se usídlili jen v Třebomi, Sudicích, Ludgeřovicích, Markvartovicích a Šilheřovicích, tedy v severní a východní části Hlučínska. Početnějším českým obyvatelstvem byli však němečtí kolonisté časem asimilováni. V roce 1240 byl kraj vystaven nájezdů Tatarů. Jejich nájezdem bylo spáleno a rozvráceno

¹ CHRÁSTECKÝ, Metoděj, et al. *Hlučínsko, Valticko, Vitorazsko...* Hlučín: Muzeum Hlučínska, 2008. s. 13. ISBN 978-80-254-3581-6.

² Tento lid spaloval mrtvé a jejich popel ukládal do nádob, které uchovával na rozsáhlých pohřebištích v blízkosti osad. Odtud je také odvozen jeho název.

³ MALOHLAVA, R., O. KÁŇA a V. MARIÁNEK. *Stručný přehled vývoje Hlučínska*. Ostrava: ÚV KSČ, 1960, s. 7 – 8.

středisko kmene - hrad Holasovice a značná část území Holasicka byla zničena. Od té doby se Holasovicko nazývalo jen Opavskem.⁴ Mezi lety 1260 – 1269 udělil český král Přemysl Otakar II. Opavsko svému nemanželskému synu Mikulášovi I. (zvanému pán Opavy). Byly tak vytvořeny předpoklady pro pozdější vydělení Opavska z Moravy a vytvoření opavského knížectví. V roce 1318 Opavsko obdržel Mikuláš II. již jako nezávislé knížectví. Tímto byl zahájen proces postupného odklonu Opavska od Moravy a jeho příklonu ke Slezsku. V roce 1377 se z Opavského knížectví oddělilo knížectví Krnovské.⁵ V 15. století otrásko českými zeměmi husitské hnutí, které se však na Opavsku příliš neprojevovalo. Při husitských výpravách neutrpělo území větší škody. Postiženo bylo jen několik obcí. Husitské revoluční hnutí přineslo Opavsku a Krnovsku také kladný výsledek. Značně posíleno bylo národní uvědomění a čeština byla zavedena jako úřední jazyk. V druhé polovině 15. století prodělalo území několik válek. První z nich byl vpád vojsk uherského krále Matyáše Korvína, který v roce 1485 získal Opavsko pro svého syna Jana Korvína. Ten však vyměnil území českému králi Vladislavu Jagellonskému za jeho statky v Uhrách.⁶ V roce 1522 Ludvík Jagellonský včlenil Slezsko s Moravou do České koruny. Po jeho smrti v roce 1526 bylo Slezsko začleněno do habsburské monarchie.⁷ Následné období vlády Habsburků je poznamenáno trvalou rekatolizací, což se na území Opavska setkal s odporem. Vznikaly spory mezi českou stavovskou opozicí a Habsburky, což vyvrcholilo celoevropskou třicetiletou válkou (1618 – 1648). Nejdříve zde vtrhli Dánové, kteří postupně pronikli směrem od Hlučína přes Opavu až ke Krnovu a obsadili všechna důležitá strategická místa. Tato válka těžce postihla zdejší území. Dánové rabovali vesnice i dvory, vybíjeli dobytek a plenili zemi. Po vyhnání Dánů císařským vojskem vpadli na území Opavska Švédové. Nejvíce byly postiženy vesnice na levém břehu řeky Opavy (tedy na území Hlučínska). Vesnice byly pleněny, drancovány, rabovány, vydírány a některé zcela vypáleny. Po válce připadlo Opavsko a Krnovsko opět knížeti Lichtenštejnovi, který zde vládl před válkou. Země byla postižena těžkou hospodářskou krizí. Poddaní byli stále více zatěžováni poplatky, daněmi a robotami a jejich povinnosti se rychle zvedaly. Útlak a vykořisťování poddaných vedly ke stížnostem a následnému povstání.

V polovině 18. století nastaly na území Slezska osudové události. Rakouský císař Karel VI. neměl mužských potomků, vznikl tedy problém, kdo po něm převezme žezlo vlády. Habsburkové se obávali zásahu cizích mocností, které by mohly monarchii rozdělit. Proto bylo ujednáno, že nástupnické právo bude vázáno na prvorozenectví bez ohledu na pohlaví. Tato tzv. pragmatická sankce zajišťovala nástupnické právo Marii Terezii. Toto právo si však Habsburkové museli u většiny sousedů vykoupit značnými ústupky. Nástupnické právo Marie

⁴ tamtéž str. 9 – 10.

⁵ ŽÁČEK, Rudolf. *Dějiny Slezska v datech*. 1. vyd. Praha: Libri, 2004, s. 49, 63, 424. ISBN 80-727-7172-8.

⁶ MALOHLAVA, R., O. KÁŇA a V. MARIÁNEK. *Stručný přehled vývoje Hlučínska*. Ostrava: ÚV KSČ, 1960, s. 10 – 12.

⁷ BUZEK, Ladislav et al. *Encyklopedie Slezska*. Vyd. 2. Moravský Beroun: Moravská expedice, 2002, s. 13. ISBN 80-704-2561-X.

Terezie však neuznalo Prusko a po smrti Karla VI. vtrhl v roce 1740 pruský král Friedrich II. násilně do Slezska. Mírová smlouva byla uzavřena 28. července 1742 ve Vratislavi. Friedrich II. získal téměř celé Slezsko. Připadla mu také polovina knížectví Opavského na levém břehu řeky Opavy (Hlučínsko) a bylo zařazeno do okresu hlubčického. Zbývající část Opavska a většina Krnovska připadli k habsburské monarchii.⁸

Hlučínsko pod vládou Pruska

Pruské období bylo pro hlučínský region historicky určující. Pro zdejší obyvatelstvo je příznačná pracovitost, pořádkumilovnost, pečlivost, smysl pro disciplínu, lpění na tradicích a katolickém vyznání.⁹ Prusko označovalo tuto oblast za „Pruskou Moravu“, proto si obyvatelé toho území začali říkat Moravci. Po dlouhou dobu si Moravci udržovali pospolitost s obyvatelstvem Moravy, což mělo vliv na uchování starých tradic, zvyků, krojů, písní, tanců a zejména zachování mateřského jazyka.¹⁰

Násilným odtržením Hlučínska od Opavska se území stalo periferní oblastí Pruska, což se projevilo také na hospodářském vývoji. Začala se projevovat třídní diference, kdy se vesnice rozdělili na bohaté sedláky, střední a drobné zemědělce a bez-zemky. Ti představovali nejpočetnější vrstvu obyvatelstva a byli nuceni si obživu hledat na vrchnostenských velkostatkách nebo u bohatých sedláků za mzdu. Postavení chudých obyvatel ztěžoval fakt, že vrchnost byla na svém panství držitelem a vykonavatelem mocí a mohla své poddané soudit a trestat. Neustálé zvyšování roboty však vedlo ke sporům mezi nevolníky a vrchností. Statkáři ze strachu činili částečné ústupky a zbavovali nevolníky poddanství a roboty za vysoké výkupné. Po zrušení nevolnictví na počátku 19. století se začalo rozvíjet řemeslo, obchod a také průmysl.¹¹ Buržoazní revoluce probíhající v Evropě se projevila také na Hlučínsku. Na ochranu národních práv zde začíná vystupovat jediný český poslanec v pruském sněmu Cyprián Lelek. Inicioval vydávání prvního českého časopisu „Holubice“ a vydal český slabikář, který se používal až do roku 1873. Od roku 1871, kdy Prusko zvítězilo v prusko-francouzské válce a bylo vytvořeno Německé císařství, začalo být obyvatelstvo vystavováno tuhému germanizačnímu tlaku.¹² Ve školách byly zakázány české učebnice a za učitele byli přijímáni jen rodilí Němci, kteří neznali český jazyk. Přestože si obyvatelé Hlučínska uchovali svou řeč, kroje, písně a zvyky, cítili německy a považovali se za příslušníky Pruska. Před koncem I. světové války začali čeští politikové uvažovat o hranicích nového státu. Na mapách

⁸ MALOHLAVA, R., O. KÁŇA a V. MARIÁNEK. *Stručný přehled vývoje Hlučínska*. Ostrava: ÚV KSČ, 1960, s. 11 – 15.

⁹ CHRÁSTECKÝ, Metoděj, et al. *Hlučínsko, Valticko, Vitorazsko...* Hlučín: Muzeum Hlučínska, 2008. s. 19. ISBN 978-80-254-3581-6.

¹⁰ MALOHLAVA, R., O. KÁŇA a V. MARIÁNEK. *Stručný přehled vývoje Hlučínska*. Ostrava: ÚV KSČ, 1960, s. 20

¹¹ tamtéž str. 14 – 20

¹² CHRÁSTECKÝ, Metoděj, et al. *Hlučínsko, Valticko, Vitorazsko...* Hlučín: Muzeum Hlučínska, 2008. s. 19. ISBN 978-80-254-3581-6.

plánovaného státu bylo zakresleno i Hlučínsko. Tyto plány se na Hlučínsku setkaly s odporem, který organizovali především němečtí nacionalističtí činitelé. Začali agitovat proti připojení k ČSR letáky, přednáškami i vlivem německých úředníků a učitelů. Československá republika vznikla dne 28. 10. 1918. Německá agitace proti připojení k ČSR byla velice úspěšná. Byl proveden soukromý plebiscit, který měl dokázat, že si obyvatelstvo nepřeje připojení k ČSR. V tomto plebiscitu se více jak 90 % obyvatel vyjádřilo pro setrvání v Německu, avšak většina obyvatel podepsala především ze strachu před německým terorem nebo před nejistou budoucností v českém státě. Hlučínský lid byl i nadále závislý na Německu, kam dříve chodíval za prací, zatímco na Hlučínsku bylo jen málo možností k zaměstnání.¹³ Hlučínsko bylo připojeno k ČSR na základě Versailleské mírové smlouvy 4. 2. 1920. Delimitační práce byly definitivně ukončeny až v roce 1923 připojením obcí Hať a Píšť.¹⁴

Rakouské Slezsko

Podpisem mírové smlouvy 28. července 1742 připadlo Opavsko (mimo Hlučínsko) a většina část Krnovska k habsburské monarchii. Od 70. let zde probíhala řada osvícenských reforem. Zejména se jednalo o reformy poddanské, které byly vynuceny povstáním obyvatelstva v roce 1766. Ke zrušení nevolnictví došlo roku 1781. Stejně jako v západní části habsburské monarchie se revoluční rok 1848 projevil i na Opavsku. Nejbouřlivější průběh měl na venkově, kde došlo k řadě nepokojů. Významnou osobností se stal Hans Kudlich pocházející z Úvalna, který jako poslanec říšského sněmu podal radikální návrh na zrušení poddanství. Zrušení poddanství a roboty bylo splněno koncem roku, čímž se situace na venkově uklidnila. Od 50. let se začaly intenzivněji rozvíjet národně kulturní aktivity jak německé tak nově i české.¹⁵ V 60. letech se v Opavě vytváří první národně obrozenecké středisko, kde od roku 1855 působí také Cyprián Lelek. Na mnoha místech Opavska jsou pořádány národní besedy v rámci, kterých se hrálo ochotnické divadlo, recitovali vlastenecké básně či zpívali národní písně.¹⁶ Od druhé poloviny 19. století nastávají dynamické hospodářské změny. Úpadek prodělalo zemědělství, naopak se rozvinula ostravská průmyslová oblast, která se stala nejprůmyslovějším regionem monarchie. Dříve dominující Opavsko nemohlo průmyslovou výrobou konkurovat Ostravsku.¹⁷ 28. 10. 1918 vznikla Československá republika, jejíž součástí se stalo také Opavsko a 4. 2. 1920 rovněž Hlučínsko.

¹³ MALOHLAVA, R., O. KÁŇA a V. MARIÁNEK. *Stručný přehled vývoje Hlučínska*. Ostrava: ÚV KSČ, 1960, s. 26 - 35

¹⁴ GAWRECKÁ, Marie. *Československé Slezsko mezi světovými válkami 1918-1938*. Vyd. 1. Opava: Slezská univerzita, Filozoficko-přírodovědecká fakulta, Ústav historie a muzeologie, 2004, s. 28. ISBN 80-724-8233-5.

¹⁵ ŽÁČEK, Rudolf. *Dějiny Slezska v datech*. 1. vyd. Praha: Libri, 2004, s. 190, 254 – 265. ISBN 80-727-7172-8.

¹⁶ MALOHLAVA, R., O. KÁŇA a V. MARIÁNEK. *Stručný přehled vývoje Hlučínska*. Ostrava: ÚV KSČ, 1960, s. 24 – 25

¹⁷ GAWRECKÁ, Marie. *Československé Slezsko mezi světovými válkami 1918-1938*. Vyd. 1. Opava: Slezská univerzita, Filozoficko-přírodovědecká fakulta, Ústav historie a muzeologie, 2004, s. 10. ISBN 80-724-8233-5.

Období I. republiky

Opavsko se ve 30. letech odlišovalo od ostatního pohraničního území svým celkovým národnostním složením, politickým obrazem ale také v oblasti ekonomické a sociální. Ve venkovských obcích okresu Opava převažovalo obyvatelstvo české (asi 67 %), zatímco v Opavě-městě to bylo jen 20 % obyvatelstva. Rovněž na Hlučínsku žilo převážně česky mluvící obyvatelstvo. Opavsko bylo z hlediska hospodářství převážně zemědělské a spotřebitelsko-průmyslové. Třicátá léta znamenaly v celostátním měřítku velkou hospodářskou krizi. Na Opavsku a Hlučínsku byla tato krize katastrofální.¹⁸

Hlučínsko bylo převážně zemědělského charakteru s nedostatkem pracovních příležitostí. Proto museli lidé stejně jako předchozí generace odcházet pracovat do Německa. Velké znepokojení vyvolalo zavedení ryze českého školství, neboť Hlučičané němčinu nutně potřebovali z existenčních důvodů. Proto začali své děti dávat do tzv. „Privatunterrichtu“ tedy soukromého vyučování, které finančně podporovaly německé instituce. Špatným se ukázal také přístup k otázce náboženství. Noví čeští učitelé a úředníci považovali náboženské přesvědčení Hlučičanů pouze za výraz zaostalosti, který je třeba odstranit. Proces integrace Hlučínska do ČSR se tedy úplně nezdařil. Ve volbách v roce 1935 již dominovala Henleinova Sudetoněmecká strana (SdP). Jejím vítězstvím si Hlučičané slibovali zaměstnanost a zlepšení hospodářských poměrů. Po říjnu 1938 nezaměstnanost během několika málo měsíců zmizela, čímž dosáhl Hitlerův režim ještě větší popularity.¹⁹

Území Opavska okupovala nacistická armáda 8. října 1938. Zatímco značná část hlučínského obyvatelstva přijala rozhodnutí o dalším osudu celého českého pohraničí jako toužebně očekávané „osvobození“, které jim mělo přinést vyřešení špatné hospodářské situace, v českých obcích Opavska se okupanti setkali jen s liduprázdnými ulicemi.²⁰

Období II. světové války

Oblast Hlučínska i Opavského Slezska s přilehlým pásem severní Moravy se staly součástí Německé říše, každá oblast však v jiné říšské části. Hlučínsko bylo přičleněno přímo k Altreichu (německé Staré říši). Stalo se součástí okresu Ratiboř, vládní obvod Opolí, provincie Slezsko. Opavsko se stalo součástí Říšské župy Sudety vládního obvodu Opava.²¹

Všichni Hlučičané narození před rokem 1910 získali automaticky německou státní příslušnost a po vypuknutí války museli narukovat do německé armády. Téměř všichni muži

¹⁸ HABRMANOVÁ, Magda. *Opavsko za nacistické okupace*. Opava, 1988, str. 5

¹⁹ CHRÁSTECKÝ, Metoděj, et al. *Hlučínsko, Valticko, Vitorazsko...* Hlučín: Muzeum Hlučínska, 2008. s. 31 - 40. ISBN 978-80-254-3581-6.

²⁰ HABRMANOVÁ, Magda. *Opavsko za nacistické okupace*. Opava, 1988, str. 19 - 20

²¹ GAWRECKI, Dan. *Dějiny Českého Slezska 1740-2000*. Vyd. 1. Opava: Slezská univerzita, 2003, s. 370 – 373. ISBN 80-724-8226-2.

byli postupně odvedeni do armády a na jejich pracovní místa nastupovali mladiství, ženy i důchodci. Nadšení z německého režimu tak rychle opadlo.

Opavsko a Hlučínsko bylo osvobozováno sovětskou armádou od 28. 3. do 1. 5. 1945. Osvobozovací boje na Hlučínsku si vyžádaly ztráty na lidských životech (2500 civilistů) a velké materiální škody (60 % budov bylo poškozeno nebo zničeno).²² Válečné škody na Opavsku byly jedny z největších v českých zemích. Poškozeno bylo 70 % domů v okrese, 10 % bylo zničeno úplně.²³ Celé území bylo opět přiřčeno k Československé republice.

Období po II. světové válce

V prvních letech po válce bylo nutné nejdříve odstranit škody vzniklé v době osvobozovacích bojů. Odstranění válečných škod vyžadovalo intenzivní úsilí a rozsáhlé finanční zdroje. Postupně docházelo i k obnově bytového fondu, která trvala až do 60. let. Zásadní změny nastaly v roce 1948, kdy došlo k nastolení čtyři desetiletí trvajícího totalitního režimu. Totalitní systém byl spojený s centrálně plánovaným a direktivně řízeným hospodářstvím. Rozsáhlé změny nastaly v oblasti zemědělství. Od roku 1949, kdy byl vyhlášen zákon o jednotných zemědělských družstvech, docházelo ke kolektivizaci zemědělství a tudíž likvidaci soukromého zemědělského hospodaření na venkově. Stále více se rozvíjela ostravská průmyslová oblast, což mělo vliv i na obyvatelstvo na Opavsku, neboť mnoho obyvatel bylo pracovně závislé na těžbě uhlí a produkci těžkého průmyslu. Od 70. let se výrazně rozvíjí také strojírenství a potravinářský průmysl (např. opavské čokoládovny, pivovar, cukrovar, mrazírny). Komunistický režim byl ukončen sametovou revolucí v listopadu 1989. Došlo k rozsáhlé privatizaci průmyslu, rovněž i zemědělství prošlo rozsáhlou transformací. Dne 1. 1. 1993 vznikla samostatná Česká republika.²⁴

²² CHRÁSTECKÝ, Metoděj, et al. *Hlučínsko, Valticko, Vitorazsko...* Hlučín: Muzeum Hlučínska, 2008. s. 31 - 40. ISBN 978-80-254-3581-6.

²³ HABRMANOVÁ, Magda. *Opavsko za nacistické okupace*. Opava, 1988, str. 50

²⁴ GAWRECKI, Dan. *Dějiny Českého Slezska 1740-2000*. Vyd. 1. Opava: Slezská univerzita, 2003, s. 440 - 464. ISBN 80-724-8226-2.

4 Legislativa k problematice dobrovolných svazků obcí a zájmových sdružení právnických osob

4.1 Spolupráce obcí

Spolupráce různých subjektů je velmi důležitá pro fungování veřejné správy a rozvoj regionů. Zúčastněnými subjekty mohou být složky státní správy, samosprávy, neziskové organizace, podnikatelský sektor či občané. Spolupráci můžeme definovat jako součinnost určitého množství subjektů při dosahování společného cíle. Důvody proč spolupracovat jsou zejména možnosti dosažení tzv. „synergického efektu“, který znamená, že společně lze dosáhnout lepšího výsledku, než kdyby se každý subjekt snažil dosáhnout cíle sám.

Pro rozvoj obce je vzájemná spolupráce rozhodující. Jejím prostřednictvím je možno častěji uskutečňovat rozvojové projekty, které jsou pro malé obce těžko dosažitelné. Sdružováním dochází ke zvýšení efektivity využití ekonomických i lidských zdrojů. Obce mohou uzavírat i tzv. účelové spolupráce s jasným cílem, např. pokud realizace projektu vyžaduje propojení infrastruktury. Jedná se především o kanalizace, vodovody, plynofikace, čistírny odpadních vod a dopravní obslužnost.²⁵ Rozlišujeme různé typy spolupráce dle její funkce, podmínek a mechanismů spolupráce, aktérů, jejich vzájemných vztahů, velikosti územních celků aj. Každá forma spolupráce má různou náplň činnosti, kterou vyvíjí. Základní typy spolupráce uvádí následující tabulka.

Tab. 1: Základní typy spolupráce²⁶

Podle funkce	Z hlediska formálního přístupu	Podle typů aktérů
vzájemná výměna informací a zkušeností	institucionalizovaná	meziobecní
společný postup při vyjednávání	smluvní	spolupráce obcí se soukromým sektorem
koordinace rozvojových činností	ad hoc.	spolupráce obcí s jinými subjekty veřejné správy
zajištění veřejných služeb	_____	_____
realizace rozvojových projektů	_____	_____

²⁵ GALVASOVÁ, Iva et al. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. Brno: Georgetown, 2007, s. 12 – 13. ISBN 80-251-20-9.

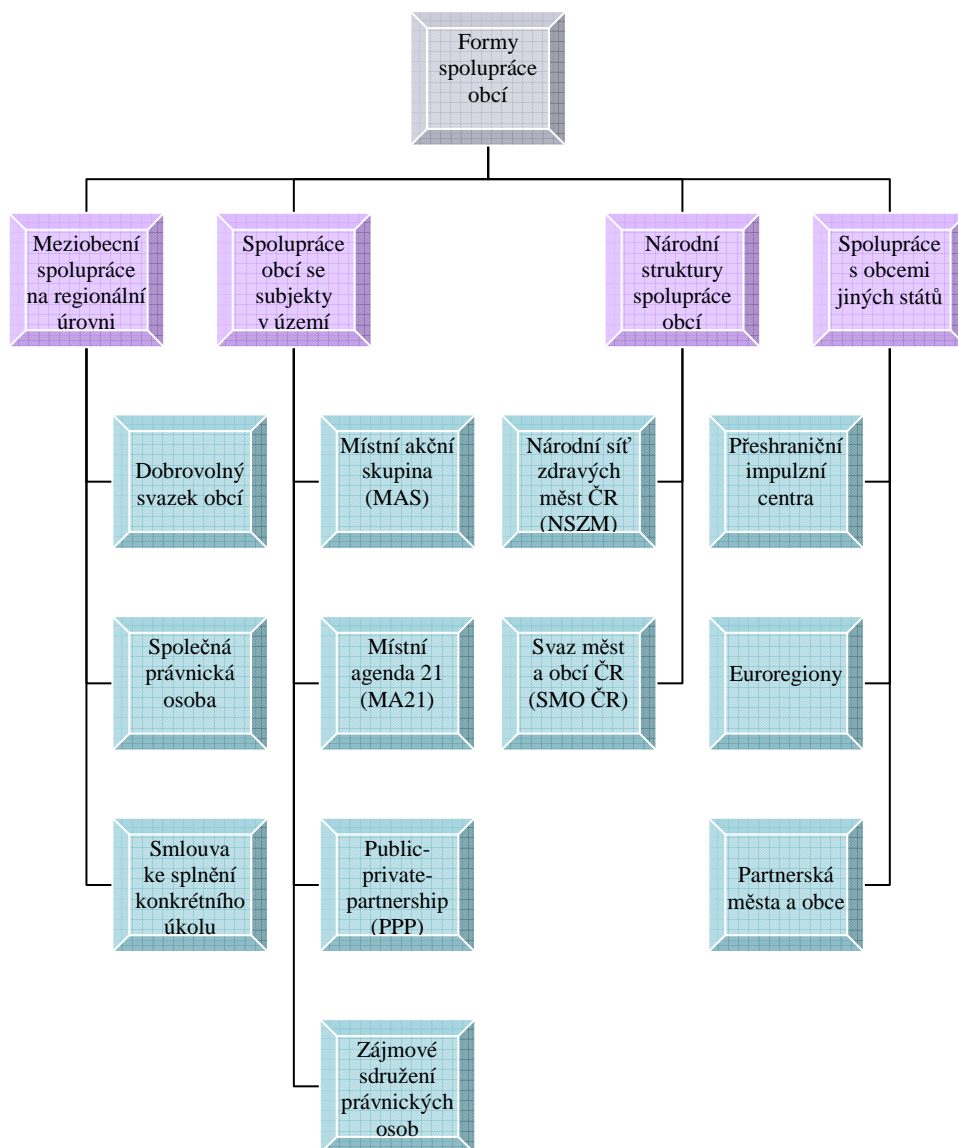
²⁶ tamtéž str. 23.; vlastní zpracování

Nejčastější formou umožňující vzájemné vztahy zúčastněných subjektů je institucionalizovaná spolupráce. Institucionalizace spolupráce, existence strategických rozvojových dokumentů a pravidelné setkávání zúčastněných subjektů umožňuje dlouhodobé a cílené rozvíjení přínosů spolupráce. Typickým příkladem jsou dobrovolné svazky obcí.²⁷ Mohou to být ale také euroregiony, partnerská města a obce, místní akční skupiny, Svaz měst a obcí České republiky, Národní síť zdravých měst ČR a další. Smluvní spolupráce obyčejně směřuje k dosažení jasně stanoveného cíle. Takovýmto příkladem je založení společné právnické osoby, či zájmového sdružení právnických osob. Spolupráce ad hoc. je pouze příležitostnou formou. Uskutečňuje se krátkodobě podle aktuálních potřeb. Touto spoluprací může být Public Private Partnership (PPP) nebo smlouva uzavřená ke splnění konkrétního úkolu.²⁸ Konkrétní popis všech těchto forem spolupráce bude uveden dále.

Nejvhodnější kombinací členění spolupráce je podle území a spolupracujících subjektů – viz následující obrázek.

²⁷ GALVASOVÁ, Iva et al. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. Brno: Georgetown, 2007, s. 23. ISBN 80-251-20-9.

²⁸ VÝZKUMNÝ PROJEKT MINISTERSTVA PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR – WB 07-05, SPOLUPRÁCE OBCÍ JAKO FAKTOR ROZVOJE, Zdroj: <http://www.mmr-vyzkum.cz/INFOBANKA/wb-07-05-spoluprace-obci-j-2009.aspx>

Obr. 1: Formy spolupráce obcí podle území a spolupracujících subjektů²⁹

4. 1. 1 Meziobecní spolupráce

Dle zákona o obcích³⁰ vykonává obec samostatnou působnost, do které patří zejména spravování záležitostí v zájmu obce a jejích občanů. Také pečuje o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeb svých občanů (především potřeby bydlení, zdraví, dopravy, spojů, výchovy, vzdělávání a ochrany veřejného pořádku). V rámci této působnosti mohou obce vzájemně spolupracovat v několika formách:

- A) na základě smlouvy uzavřené ke splnění konkrétního úkolu
- B) na základě smlouvy o vytvoření dobrovolného svazku obcí
- C) zakládáním právníků osob podle zvláštního zákona

²⁹ GALVASOVÁ, Iva et al. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. Brno: Georgetown, 2007, s. 26. ISBN 80-251-20-9; vlastní zpracování

³⁰ Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení)

Na základě smlouvy uzavřené ke splnění konkrétního úkolu

Smlouva musí mít písemnou formu a musí být předem schválena zastupitelstvy obcí. Mohou ji uzavírat jen obce a to na dobu určitou nebo neurčitou.

Povinné náležitosti jsou:

- označení účastníků smlouvy,
- vymezení předmětu smlouvy a jeho rozsahu,
- práva a povinnosti jednotlivých účastníků,
- způsob využití stavby po jejím dokončení (je-li stavba předmětem smlouvy),
- způsob odstoupení účastníků od smlouvy včetně vypořádání jejich majetku.

Předmětem smlouvy není vznik právnické osoby. Není-li smlouvou stanoveno jinak, majetek získaný při výkonu společné činnosti se rozděluje rovnoměrně mezi všechny účastníky a stává se jejich spoluvlastnictvím. Účastníci jsou rovněž společně a nerozdílně (nestanoví-li smlouva jinak) zavázáni ze závazků vůči třetím osobám.

Na základě smlouvy o vytvoření dobrovolného svazku obcí

Hlavním účelem zakládání dobrovolných svazků obcí (dále také svazek obcí) je ochrana a prosazování společných zájmů. Členy svazku (který je právnickou osobou) mohou být jen obce. Vstupovat lze jak do svazku již vytvořených, tak je také možno zakládat svazky nové. Dobrovolný svazek obcí bude podrobně popsán níže.

Zakládáním právnických osob podle zvláštního zákona

Obce mohou společně založit právnickou osobu (obchodní společnost) dle ustanovení zákona č. 513/1991 Sb. Obchodní zákoník. Této formy se využívá v případech, kdy společný úkol vyžaduje stabilnější spolupráci obcí např. zřízení agentur cestovního ruchu, u dopravních podniků, tepláren, lesů, rybníků atd. Každý účastník má ve společnosti určitý podíl a z něj vyplývající práva a povinnosti. Společnost vzniká dnem zápisu do obchodního rejstříku a zaniká jeho výmazem.³¹

Druhým způsobem zakládání právnických osob obcemi jsou obecně prospěšné společnosti založené podle zákona č. 248/1995 Sb. o obecně prospěšných společnostech.³²

Na základě zákona o obcích vykonává obec také přenesenou působnost. Hlavní část přenesené působnosti vykonávají pověřené obecní úřady a obce s rozšířenou působností (stanovené v přílohách č. 1 a 2 k zákonu č. 314/2002 Sb. stanovení obcí s pověřeným obecním

³¹ Zákon č. 513/1991 Sb. ze dne 5. listopadu 1991 – Obchodní zákoník

³² GALVASOVÁ, Iva et al. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. Brno: Georgetown, 2007, s. 14. ISBN 80-251-20-9.

úřadem a rozšířenou působností). Zvláštní formou spolupráce je uzavírání veřejnoprávních smluv, díky kterým může obec svěřit část nebo celou přenesenou působnost k výkonu obci jiné. Smlouva může být uzavřena jen mezi obcemi v rámci jednoho obvodu obcí s rozšířenou působností a musí být schválena krajským úřadem. Veřejnoprávní smlouvy slouží převážně k zajištění přenesené působnosti takové, pro kterou nemají malé obce předpoklady. V praxi se jedná zejména o poskytování dávek sociální péče, působnost v oblasti náhradní rodinné péče, ve věcech přestupků a zajišťování úkolů podle zákona o obecní policii. Přestože se nejedná o faktickou „rozvojovou“ spolupráci, využití této kooperace vede k úsporám finančních prostředků.³³

Obce mohou spolupracovat také dle zákona č. 248/2000 Sb. o podpoře regionálního rozvoje. Na základě tohoto zákona je možno získat finanční podporu ze státního programu regionálního rozvoje. Příjemci mohou být nejen samotné obce, ale také jimi zřízené právnické osoby, podnikatelé, nestátní neziskové organizace, ostatní právnické osoby, sdružení obcí nebo kraj. O podporu je nutno požádat a předložit projekt, kterým má být realizováno opatření obsažené v státním programu regionálního rozvoje. Na tuto podporu není právní nárok. Poskytuje se ve formě dotací, úvěrů s výhodnou úvěrovou sazbou nebo návratných finančních výpomocí.

Sdružení obcí, obce, jimi zřízené právnické osoby a podnikatelé mohou získat také finanční podporu z programu rozvoje územního obvodu kraje. Kraj poskytuje podporu ze svého rozpočtu v rámci své samostatné působnosti s ohledem na potřeby a priority rozvoje svého územního obvodu. Obdobně jako u podpory ze státního programu je nutno o podporu požádat a předložit projekt rozvoje. Obec ve své samostatné působnosti napomáhá při přípravě programu územního rozvoje kraje a to podporou podnikatelských aktivit nebo sdružováním svých prostředků se sousedními obcemi v případě rozvojových projektů, které jsou společné pro více obcí.³⁴

Spolupráci obcí upravuje také zákon č. 561/2004 Sb. školský zákon. Svazky obcí mohou zřizovat a rušit základní školy, mateřské školy, mateřské a základní školy s vyučovacím jazykem národnostní menšiny, zařízení školního stravování, základní umělecké školy, školská účelová zařízení,³⁵ školská zařízení pro zájmové vzdělávání³⁶ a školy nebo školská zařízení, které jinak zřizuje kraj nebo ministerstvo (pod podmínkou prokázání finančního, materiálního a personálního zabezpečení).³⁷

³³ GALVASOVÁ, Iva et al. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. Brno: Georgetown, 2007, s. 15. ISBN 80-251-20-9.

³⁴ Zákon č. 248/2000 Sb. ze dne 29. června 2000 o podpoře regionálního rozvoje

³⁵ napomáhají školám při jejich činnosti např. zajišťují informační, poradenské, administrativní služby aj.

³⁶ zajišťují zájmové, vzdělávací, výchovné a jiné akce

³⁷ Zákon č. 561/2004 Sb. ze dne 24. září 2004 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)

4. 1. 2 Spolupráce obcí se subjekty v území

Místní akční skupiny (MAS)

MAS jsou uskupení, které spolupracují na rozvoji venkova, zemědělství, a při získávání finanční podpory z EU a národních programů metodou LEADER (Liaison Entre Actions Développement de l'Économie Rurale neboli Propojení aktivit rozvíjejících venkovskou ekonomiku). První MAS začaly v České republice vznikat v roce 2002 v souvislosti s Programem obnovy venkova. Od roku 2007 je LEADER jednou z Os Programu rozvoje venkova ČR na období 2007 – 2013.³⁸

Místní akční skupiny sdružují subjekty soukromého i veřejného sektoru – obce, svazky obcí, podnikatele, nestátní neziskové organizace či neorganizované občany. Na úrovni rozhodování musejí zástupci soukromého sektoru tvořit nejméně 50 % z místního partnerství. Nejčastější právní formou je občanské sdružení. Většina MAS má zpracovanou rozvojovou strategii pro střednědobé období 3 – 7 let, jejíž hlavní úlohou je efektivní využívání rozvojového potenciálu území, na němž působí.³⁹

Nejvíce MAS vzniklo v letech 2005 – 2007 díky rostoucím možnostem získat finanční prostředky z programu LEADER. Průměrně soustřeďují 33,5 tisíc obyvatel s hustotou zalidnění 92 obyvatel/km² a počtem obcí 11 – 20.⁴⁰ V současné době působí na území České republiky 140 MAS (k březnu 2012).⁴¹

Partnerství veřejného a soukromého sektoru (Public-Private Partnership, (PPP))

PPP je další z možností spolupráce mezi obcemi a soukromým sektorem. Jde o partnerství při přípravě, výstavbě a provozování objektů ve veřejném zájmu a při poskytování veřejných služeb. Tímto partnerstvím dochází ke zvýšení efektivity a kvality veřejných služeb a urychluje se realizace významných infrastrukturních projektů. Vláda proto podporuje zavedení PPP v oblastech, které jsou pro veřejný sektor výhodné na úrovni centrální státní správy i na úrovni samosprávných územních celků. Pro tuto podporu zřídila tzv. PPP Centrum, které zadavatelům poskytuje odbornou pomoc při provádění těchto projektů.

Existují dvě možnosti této spolupráce. První z nich je, že subjekty veřejného sektoru jsou partnerem a zákazníkem soukromého sektoru, od něhož nakupují služby. Soukromý investor na své náklady zajistí veřejnou službu (např. u dopravních staveb) a stát (kraj, nebo obec) platí poplatky za dostupnost této služby, případně získává poplatky přímo od konečných

³⁸ MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ. Místní akční skupiny. *Venkov* [online]. © 2009-2011 [cit. 2012-03-12]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/mistni-akcni-skupiny/>

³⁹ KAŠPAROVÁ, Ludmila a Milan PŮČEK. *Kohezní politika: osídlení v České republice: partnerství měst a venkova*. Vyd. 1. Brno: Ústav územního rozvoje, 2009, s. 46 – 47. ISBN 978-809-0392-878.

⁴⁰ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Mikroregiony a místní akční skupiny. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. © 2010 [cit. 2011-01-16]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/mikroregiony-a-mistni-akcni-skupiny.aspx>

⁴¹ MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ. Přehled místních akčních skupin. *Databáze MAS* [online]. © 2009-2011 [cit. 2012-03-12]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/app/eagriapp/mas/Prehled/>

uživatelů, až do doby ukončení smluvního vztahu. Druhou možností je založení samostatné společnosti a to obcí (krajem, státem či jinou veřejnou institucí) společně s právnickou (fyzickou) osobou. Nově vzniklá společnost zrealizuje určitý projekt a za tuto provedenou investici získá povolení k provozování určité činnosti např. dodávky plynu, elektřiny, zdravotních, vzdělávacích a jiných služeb. Návratnost vložených investic plyne z poplatků za tyto služby.⁴²

Místní agenda 21 (MA21)

MA21 je mezinárodní program, který je nástrojem ke zvyšování úrovně veřejné správy a vede k uplatnění principů udržitelného rozvoje na místní a regionální úrovni. Je zakotven v mezinárodním dokumentu OSN – Agenda 21, k němuž se zavázaly v roce 1992 desítky států včetně ČR. Důležitou roli hraje zapojení veřejnosti do spolurozhodování o věcech veřejných. Tato metoda přináší aktivnější a efektivnější práci veřejného sektoru, stejně tak i větší spokojenost obyvatel. Umožňuje hospodářský rozvoj regionu v souladu s limity danými životním prostředím.⁴³

Zájmové sdružení právnických osob

Zájmové sdružení právnických osob (dále také „sdružení“) mohou vytvářet pouze právnické osoby (minimálně dvě) k ochraně svých zájmů nebo k dosažení jiného účelu. Sdružení se řídí zejména zákonem č. 40/1964 občanským zákoníkem. Založení je možné dvěma způsoby. Buďto písemnou zakladatelskou smlouvou nebo schválením založení sdružení na členské ustavující schůzi. O tomto schválení založení se sepíše zápis, obsahující seznam zakladatelů včetně jejich jmen (názvů), bydliště (sídla) a podpisů. K zakladatelské smlouvě nebo zápisu musí být přiloženy stanovy a určení osob oprávněných jednat jménem sdružení. Stanovy obsahují základní údaje o sdružení, jako jsou identifikační údaje, majetkové vztahy, vzniklé orgány, práva a povinnosti členů, vznik a zánik sdružení. Sdružení vzniká zápisem do registru sdružení u příslušného krajského úřadu (dle sídla sdružení) a zaniká jeho výmazem.⁴⁴

⁴² MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. Politika vlády České republiky v oblasti Partnerství veřejného a soukromého sektoru. *Ministerstvo financí ČESKÉ REPUBLIKY* [online]. © 2005 [cit. 2011-01-17]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/vize_part.html

GALVASOVÁ, Iva et al. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. Brno: Georgetown, 2007, s. 36. ISBN 80-251-20-9.

⁴³ MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. Místní Agenda 21. *Ministerstvo životního prostředí* [online].

© 2008 - 2011 [cit. 2011-01-18]. Dostupné z: http://www.mzp.cz/cz/mistni_agenda_21

⁴⁴ Zákon č. 40/1964 Sb. ze dne 26. února 1964 - Občanský zákoník

4. 1. 3 Národní struktury spolupráce obcí

Národní síť zdravých měst ČR (NSZM)

NSZM je mezinárodně certifikovaná organizace, která zastřešuje municipality – obce, města, mikroregiony, MAS a kraje. Počátky vzniku sahají do roku 1988, kdy Světová zdravotní organizace (WHO) podnítila vznik projektu Zdravé město. Ten se rozšířil do evropských metropolí a následně v roce 1994 vznikla také Národní síť zdravých měst České republiky. Zdravá města realizují Místní agendy 21. Projekt se dlouhodobě zabývá životním prostředím, udržitelným rozvojem, kvalitou života, ale také zdravým životním stylem obyvatel a jejich odpovědností vůči budoucím generacím. NSZM má v současnosti 96 členů.⁴⁵

Svaz měst a obcí ČR (SMO ČR)

SMO ČR je celostátní, dobrovolná, nevládní organizace založená jako zájmové sdružení právnických osob. Členy jsou obce a města jakožto partneři pro vládu a parlament. Spoluúčastní se na vytváření návrhů legislativních i nelegislativních opatření týkajících se obcí např. strukturální politiky, politiky sociálního začleňování, dotačních titulů. Jedná se především o aktivitu starostů, primátorů a zastupitelstva, kteří se mimo svých povinností věnují také obecným problémům samosprávy. Obhajují zájmy měst a obcí na ministerstvech a v poslaneckých a senátních výborech. V roce 2005 byla uzavřena dohoda o vzájemné spolupráci s vládou ČR. SMO sdružuje kolem dvou a půl tisíc členů.⁴⁶

4. 1. 4 Spolupráce s obcemi jiných států

Přeshraniční impulzní centra

Jsou evropským projektem přeshraniční spolupráce regionů podél hraničních oblastí Dolního Rakouska, České republiky, Slovenska a Maďarska. Účelem je posílit spolupráci příhraničních oblastí ve všech oblastech života. První tři centra vznikla v roce 2003 z fondu Phare CBC. V současnosti je na území těchto čtyř států deset impulzních center.⁴⁷

⁴⁵ MAGISTRÁT MĚSTA KARLOVY VARY. Zdravé město a místní Agenda 21. *Magistrát města Karlovy Vary* [online]. © 2004-2011 [cit. 2011-01-19]. Dostupné z: <http://www.mmkv.cz/index.asp?menu=268&record>

NÁRODNÍ SÍŤ ZDRAVÝCH MĚST ČR. Přehled členských municipalit. *Národní síť Zdravých měst ČR* [online]. (c) 2005-2012 [cit. 2012-03-18]. Dostupné z: <http://nsmz.cz/index.shtml?apc=r2086521t>

⁴⁶ SVAZ MĚST A OBCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. Kdo jsme. *Svaz měst a obcí České republiky* [online]. © 2011 [cit. 2011-01-19]. Dostupné z: <http://www.smocr.cz/cz/svaz-mest-a-obci-cr/kdo-jsme/default.aspx>

⁴⁷ IPC SDRUŽENÍ RŮŽE. CO JSOU PŘESHRAŇIČNÍ IMPULZNÍ CENTRA?. *Přeshraniční impulzní centrum Sdružení Růže* [online]. 2010 [cit. 2011-01-19]. Dostupné z: http://pic.sdruzeniruhe.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=100120&id=8863&p1=2115

Partnerská města a obce

Řada měst a obcí spolupracuje s jedním nebo více městy a obcemi v některém z evropských států. Spolupráce se týká celé řady oblastí. Nejčastěji se jedná o oblast vzdělávání (např. výměnné pobyty studentů), kulturní oblasti, obchodní a technické výměny a projekty. Partnerská města vznikla v Evropě po druhé světové válce s cílem sblížit obyvatele a podpořit přeshraniční styky. Toto partnerství se postupně přesunulo do celého světa. Partnerskou spolupráci (town-twinning) podporuje od roku 1989 také Evropská unie v rámci zvláštního programu. V období 2007 – 2013 jsou tyto aktivity financovány z programu Evropa pro občany (Europe for Citizens).⁴⁸

Euroregiony

Euroregion je územní celek vznikající na základě dohody dvou a více sousedních zemí pracující na principu dobrovolnosti. Jedná se o nejkomplexnější formu mezinárodní spolupráce. Hlavním úkolem je vyrovnávání rozdílů mezi regiony na obou stranách hranice. Konkrétně jde o zvyšování životní úrovně obyvatel, spolupráce v oblasti životního prostředí, územního plánování a dopravní infrastruktury, cestovního ruchu, kultury a rozvoje zaostávajících oblastí. Příhraniční oblasti patří tradičně k hospodářsky nejméně rozvinutým. Z tohoto důvodu mají právo čerpat rozsáhlé dotace z fondů Evropské unie. První euroregiony vznikaly již v 50. letech v západní Evropě. Na území České republiky vznikl první euroregion v roce 1991. V současnosti jich na našem území evidujeme 13. V celé Evropě dnes existuje více jak 170 euroregionů.⁴⁹

4. 2 Dobrovolný svazek obcí⁵⁰

Dobrovolný svazek obcí (dále také „svazek obcí“) ustanovený v souladu s § 49 – 53 zákona č. 128/2000 Sb. o obcích (obecní zřízení) je nejtypičtější formou spolupráce obcí v ČR. Svazek obcí je právnickou osobou a účetní jednotkou. Je založen na dobrovolnosti, obce tedy nesmí být nuceny do svazku vstoupit. Mají však právo být členy za účelem ochrany a prosazování svých společných zájmů. Jedná se výhradně o meziobecní spolupráci, jeho členy mohou tedy být jen obce. Ty mohou vytvářet buďto svazky nové, nebo vstupovat do svazku již vytvořených.

⁴⁸ SVAZ MĚST A OBCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. Informace o partnerské spolupráci měst a obcí. *Svaz měst a obcí České republiky* [online]. © 2011 [cit. 2011-01-20]. Dostupné z: <http://www.smocr.cz/cinnost/partnerstvi-mest-o-partnerstvi/informace-o-partnerske-spolupraci-mest-a-obci.aspx>

⁴⁹ EVROPSKÁ KOMISE. Euroregiony. *Evropská unie v České republice* [online]. 23.8.2007 [cit. 2011-01-20]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/cr_eu/euroregions/index_cs.htm

⁵⁰ GALVASOVÁ, Iva et al. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. Brno: Georgetown, 2007, s. 28 - 30. ISBN 80-251-20-9.

Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení)

Za svazky obcí se považují také dobrovolné svazky obcí založené na základě dřívější právní úpravy tj. zákona č. 367/1990 Sb. o obcích. Tyto „předchozí“ svazky obcí byly zakládány jako zájmová sdružení právnických osob, což současná právní úprava neumožňuje. Tyto svazky měly rovněž omezený předmět své činnosti. Proto současný zákon o obcích 128/2000 Sb. uložil povinnost přizpůsobit právní režim „předchozích“ svazků obcí nové právní úpravě nejpozději do 31. 12. 2001.

Svazky obvykle vznikají pro územně ucelenou oblast vymezenou přírodními, technickými nebo historickými hranicemi. Vyskytují se ale i takové, které nejsou celistvé např. svazek obcí Cyklistická stezka Brno – Vídeň, zaměřující se na rozvoj cestovního ruchu.

Svazek obcí se zakládá smlouvou o vytvoření dobrovolného svazku obcí. Ta musí být schválena zastupitelstvy všech zakládajících obcí. Přílohou smlouvy jsou jeho stanovy, které musí obsahovat zejména:

- název a sídlo členů svazku obcí,
- název a sídlo svazku včetně předmětu jeho činnosti,
- orgány svazku a způsob jejich ustavování, rozhodování a jejich působnost,
- vkládající majetek jednotlivých členů do svazku obcí,
- zdroje příjmů,
- práva a povinnosti členů svazku,
- způsob rozdělení zisku,
- podmínky přistoupení do svazku a jeho vystoupení z něj,
- obsah a rozsah kontroly obcemi, které svazek vytvořily.

Právní způsobilosti však svazek nabývá až zápisem do registru sdružení.

Hlavním účelem jejich spolupráce je celková podpora socioekonomického rozvoje daného území. Spoluprací se snižuje administrativní zatížení, což je výhodné zejména pro obce s menším počtem obyvatel. Nevýhodou je však omezení aktivit svazku jen na činnosti spadající do samostatné působnosti obcí.

Předmětem činnosti mohou být zejména:⁵¹

- *úkoly v oblasti školství, sociální péče, zdravotnictví, kultury, požární ochrany, veřejného pořádku, ochrany životního prostředí, cestovního ruchu a péče o zvířata,*
- *zabezpečování čistoty obce, správy veřejné zeleně a veřejného osvětlení, shromažďování a odvozu komunálních odpadů a jejich nezávadného zpracování, využití nebo zneškodnění, zásobování vodou, odvádění a čištění odpadních vod,*
- *zavádění, rozšiřování a zdokonalování sítí technického vybavení a systémů veřejné osobní dopravy k zajištění dopravní obslužnosti daného území,*

⁵¹ Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení)

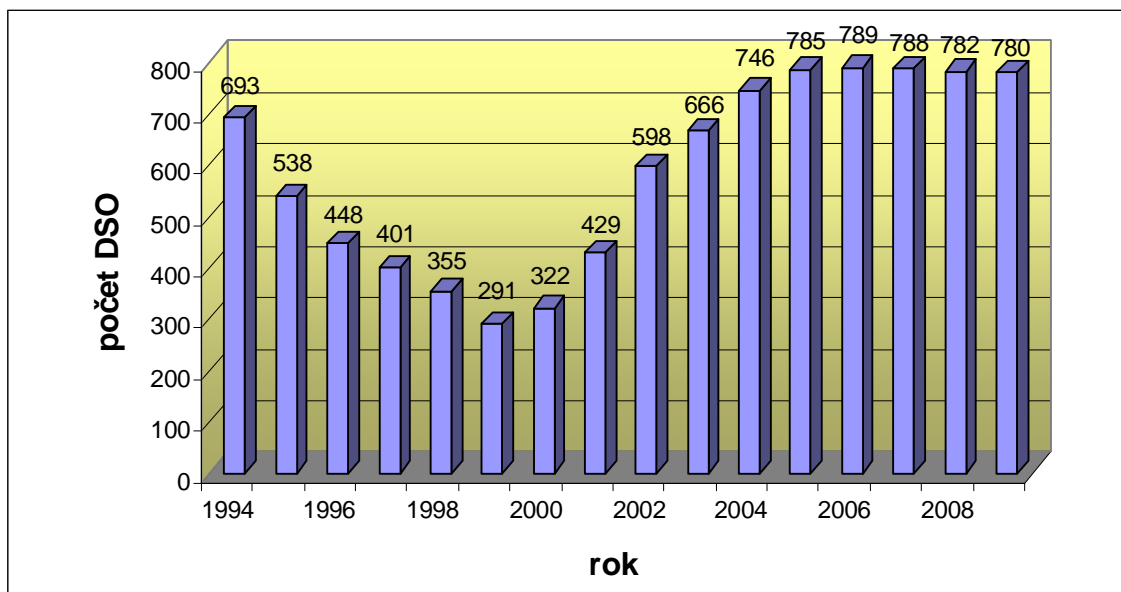
- *úkoly v oblasti ochrany ovzduší, úkoly související se zabezpečováním přestavby vytápění nebo ohřevu vody tuhými palivy na využití ekologicky vhodnějších zdrojů tepelné energie v obytných a jiných objektech ve vlastnictví obcí,*
- *provoz lomů, pískoven a zařízení sloužících k těžbě a úpravě nerostných surovin,*
- *správa majetku obcí, zejména místních komunikací, lesů, domovního a bytového fondu, sportovních, kulturních zařízení a dalších zařízení spravovaných obcemi.*

Jednotlivé činnosti svazku se provádí výhradně na základě vůle sdružených obcí vyjádřené v zakladatelské smlouvě a ve stanovách. Při realizaci činnosti je důležitá také intenzita zapojení všech členů svazku a spolupráce s dalšími aktéry v území. Pro zajištění lepší spolupráce je výhodné ustanovit manažera svazku obcí, jehož náplní je zejména organizace a administrativa týkající se fungování svazku. Podrobnější činnost manažera bude popsána dále.

Stejně jako obec i svazek hospodaří s finančními prostředky a majetkem, platí pro něj proto obdobná pravidla tj. hospodaří na základě rozpočtu, sestavuje závěrečný účet apod. Se svěřeným majetkem může nakládat jen v souladu se stanovami.

Svazky obcí slouží jako základ pro fungování jiných typů spolupráce. Může se jednat o místní akční skupiny, euroregiony, svazky mohou také jako celek vstoupit do Národní sítě zdravých měst.

Vývoj dobrovolných svazků obcí lze rozdělit na dvě etapy. První do roku 2000 a druhá po roce 2000. V polovině devadesátých let vznikl velký počet DSO, který však měl oproti současným svazkům jiné charakteristiky a úkoly. Jednalo se zejména o budování technické infrastruktury. Po dokončení těchto úkolů svazky zanikaly a jejich počet postupně klesal. Nejmenší počet svazků je zaznamenán v roce 1999 a to jen 291. Po tomto roce jejich počet postupně rostl, což bylo způsobeno novými možnostmi v souvislosti s přípravou na vstup do Evropské unie. Ta umožnila čerpání finančních prostředků z předstupních fondů. Počet svazků se ustálil v roce 2006. Od té doby zaznamenáváme jen mírný pokles počtu svazků.

Obr. 2: Počet dobrovolných svazků obcí (DSO) v letech 1994 – 2009⁵²

Přestože mají svazky mnoho společných znaků, jsou velice různorodou skupinou, lišící se jak účelem, náplní tak i intenzitou vzájemné spolupráce. Dle účelu rozlišujeme svazky „monotematické“ a „mikroregiony“.

Monotematické svazky vznikají za účelem realizace úzce vymezeného okruhu činností. Nejčastěji se jedná o budování technické infrastruktury (tyto svazky jsou označovány též jako „technické“). Obce se v tomto případě spojují např. k pořízení či provozování kanalizace, vodovodu, plynofikace, likvidace odpadů aj.

Jako mikroregiony bývají často nesprávně označovány všechny dobrovolné svazky obcí. Mikroregion je však jen jednou z forem svazku obcí. Jako mikroregion je možné považovat takový svazek obcí, který zastřešuje poměrně kompaktní území s výraznými znaky socioekonomické a geografické sounáležitosti využívající principu soudržnosti. V ideálním případě hranice mikroregionu kopírují přirozenou historickou spádovost a dojížděku do správních a zdravotnických center. Přesná definice mikroregionu vytvořená ústavem územního rozvoje bude popsána později.

Vedle těchto monotematických svazků a mikroregionů však existují ještě specifické skupiny svazků např. v oblasti cestovního ruchu. Příkladem takového svazku může být Cyklistická stezka Brno – Vídeň. S účelem, za kterým svazky vznikly, souvisí také doba jejich trvání. Monotematické svazky bývají časově omezeny na dobu realizace daného projektu, zatímco ostatní skupiny svazků jsou relativně trvalé a usilují o celkový rozvoj území.

⁵² MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. Registr organizací. *ARIS web* [online]. 2010 [cit. 2011-02-05]. Dostupné z: <http://www.info.mfcr.cz/raris>

5 Analýza vývoje mikroregionů

5.1 Definice mikroregionu

České zákony pojem mikroregion neznají. Zákon č. 248/2000 Sb. o podpoře regionálního rozvoje vymezuje jen termín region jako „územní celek vymezený pomocí administrativních hranic krajů, okresů, správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem, správních obvodů obcí s rozšířenou působností obcí nebo sdružení obcí, jehož rozvoj je podporován podle tohoto zákona“.

Pojem mikroregion lze užít v zásadě ve třech významech:⁵³

- ve smyslu geografickém – jako určité území či oblast,
- ve smyslu neformální spolupráce obcí – stačí souhlas obecních zastupitelstev,
- ve smyslu formalizované spolupráce obcí – uskupení několika obcí, jež je právníckou osobou.

Dle Hampla⁵⁴ představuje sociálněgeografický region komplex rozmanitých sociálněgeografických jevů integrovaných jejich vzájemnými vztahy. V podmínkách České republiky rozlišuje čtyři základní řádovostní úrovně regionů. Jsou jimi subregiony, mikroregiony, mezoregiony a makroregiony.

Subregiony můžeme charakterizovat jako relativně nekomplexní územní celky, tj. území, kde nejsou uzavřeny nejdůležitější a nejčastější potřeby obyvatel. Nejvyšší intenzitu a kvalitativní význam mají vztahy mezi bydlištěm, pracovištěm a základními službami obyvatel. V subregionech jsou relativně uzavřeny pouze vztahy mezi bydlištěm a některými základními službami tzn., že jsou na tomto území tyto služby relativně realizované. Výraznější neuzavřenost je u vztahů pracovních, jinými slovy to znamená, že se zde nevyskytuje dostatek pracovních příležitostí.

Mikroregiony je možno charakterizovat jako územní celky, v nichž jsou relativně uzavřeny nejintenzivnější regionální procesy především dojíždka za prací a za službami. V České republice je vyvinuta dvoustupňová mikroregionální organizace. *Mikroregiony 1. stupně* lze přirovnat ke spádovým územím středisek osídlení obvodního významu. V ČR

⁵³ PÁPOL, Tomáš et al. *Problémy mikroregionů při tvorbě společných projektů* [online]. Hradec Králové, 2006 [cit. 2011-02-20]. Dostupné z: <http://www.rozvoj.cz/veda-a-vyzkum/problemy-mikroregionu.htm>

⁵⁴ HAMPL, Martin, Václav GARDAVSKÝ a Karel KÜHNL. *Regionální struktura a vývoj systému osídlení ČR*. Praha: Univerzita Karlova, 1987, s. 130 – 132

takto můžeme v současné době označit 144 středisek.⁵⁵ V mikroregionech 1. stupně jsou již zcela vyvinuty⁵⁶:

- základní občanská vybavenost tj. základní příp. mateřská škola,
- základní zdravotnická zařízení,
- základní administrativa v samostatné působnosti obcí a nejnižší úroveň přenesené působnosti,
- základní vybavení obchodu a služeb místního významu (maloobchod s prodejní plochou do 1000 m²), prodejny s potravinářským a drogistickým zbožím, další prodejny např. s oděvy, domácími potřebami apod.

Mikroregiony 2. stupně lze přirovnat k okresům. Dle Hampla⁵⁷ je těchto středisek 70. Vztahy mezi bydlištěm, pracovištěm a základními službami jsou na tomto stupni naprosto dominantní pro formování příslušných územních celků. Prostorová organizace těchto vztahů má až na výjimky nodální formu tj. vztahy typu středisko – zázemí. Přestože okresní úřady byly zrušeny, členění na mikroregiony 2. stupně tj. okresy, bylo zachováno. Centra těchto mikroregionů jsou již také vybavena vyšší občanskou vybaveností např. nemocnicí, středními školami, divadlem, kinem apod. Co se týče obchodu, vyskytují se zde již obchodní zařízení regionálního významu tj. maloobchod s prodejní plochou do 3000 m², který je umístěn podél hlavní komunikace a slouží tak i obyvatelům z přilehlých obcí. Rovněž je centrum mikroregionu vybaveno dostatečně i v oblasti služeb. Vyskytují se zde ubytovací kapacity, zařízení výrobních i nevýrobních služeb a mnohé další.⁵⁸

Mezoregiony odpovídají územně rozsáhlým jednotkám, jejichž integrita je již jen částečně vázána na prostorové vztahy obyvatelstva. Z těchto vztahů má význam nedenní dojížděka za prací, migrace obyvatelstva, dojížděka do hierarchicky vyšších druhů občanské vybavenosti. Velký význam mají vztahy mezi podniky a institucemi tj. vztahy k výrobním službám a také kvartérní činnosti, což je zejména školství, zdravotnictví, veřejná správa a ostatní služby. Mezoregiony jsou již plně vybaveny nadmístní občanskou vybaveností. Do té zahrnujeme administrativu vyššího stupně (zejména krajské úřady), vysoké školy, fakultní nemocnice, velké sportovní areály a zařízení pro kulturu. Z oblasti obchodu a služeb se zde vyskytují již velké obchodní komplexy, jimiž jsou supermarkety a hypermarkety s prodejní plochou od 3000 m² do 10 000 m². Často jsou kombinovány se zařízením pro volný čas –

⁵⁵ HAMPL, Martin. *Geografická organizace společnosti v České republice-transformační procesy a jejich obecný kontext*. Praha: Vydalo nakladatelství DemoArt, Praha pro Univerzitu Karlovu, Přírodovědeckou fakultu, 2005, s. 86. ISBN 978-808-6746-029.

⁵⁶ PÁPOL, Tomáš et al. *Problémy mikroregionů při tvorbě společných projektů* [online]. Hradec Králové, 2006 [cit. 2011-02-20]. Dostupné z: <http://www.rozvoj.cz/veda-a-vyzkum/problemy-mikroregionu.htm>

⁵⁷ HAMPL, Martin. *Geografická organizace společnosti v České republice-transformační procesy a jejich obecný kontext*. Praha: Vydalo nakladatelství DemoArt, Praha pro Univerzitu Karlovu, Přírodovědeckou fakultu, 2005, s. 86. ISBN 978-808-6746-029.

⁵⁸ PÁPOL, Tomáš et al. *Problémy mikroregionů při tvorbě společných projektů* [online]. Hradec Králové, 2006 [cit. 2011-02-20]. Dostupné z: <http://www.rozvoj.cz/veda-a-vyzkum/problemy-mikroregionu.htm>

vyskytují se zde multikina, sportovní centra, restaurace aj. V podmínkách České republiky je vyvinuta dvoustupňová mezoregionální organizace. Za mezoregiony 1. stupně označujeme 12 středisek. Jsou to všechna krajská města vyjma Jihlavy. Za mezoregion 2. stupně v současné době považujeme již jen Prahu.⁵⁹ Podstatným znakem mezoregionální diferenciace je to, že její prostorová forma je jen částečně nodálního typu. Integritu nezajišťuje jen jedno centrum, ale celý systém silných a vzájemně propojených středisek.

S makroregionem ztotožňujeme celé území republiky. Jediným makroregionálním centrem s jedinečnou kvalitativní i kvantitativní pozicí je Praha.

Z pohledu veřejné správy můžeme pojem mikroregion definovat několika způsoby. V praxi se většinou jedná o víceúčelové mikroregiony nejčastěji sdružení obcí, které se zakládají za účelem získání společných prostředků ze státních fondů a fondů EU. Mikroregion nelze vnímat jen jako území menší než region. Často jde o sdružení několika obcí vznikající zdola za účelem dosažení společného cíle. Typickým znakem je vznik z vlastní iniciativy, nikoliv příkazem nadřízeného orgánu nebo ze zákona.⁶⁰

V současných podmínkách je možné pojem mikroregion definovat jako „sdružení obcí s různou právní formou subjektivity“.

Podle právní subjektivity existují dva hlavní podtypy mikroregionů:⁶¹

1. Dobrovolný svazek obcí - dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích
2. Mikroregion s jinou právní formou
 - Zájmová sdružení právnických osob se soukromoprávními subjekty (smluvní spojení s fyzickou či právnickou osobou) – dle zákona č. 40/1964 Sb. občanského zákoníku
 - Obec jako společník a. s. či spol. s r. o.
 - Dle zvláštních zákonů (zákon č. 227/1997 Sb., nadační zákon; zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech)
 - Mikroregiony bez právního základu – čistě dobrovolná spolupráce

⁵⁹ HAMPL, Martin. *Geografická organizace společnosti v České republice-transformační procesy a jejich obecný kontext*. Praha: Vydalo nakladatelství DemoArt, Praha pro Univerzitu Karlovu, Přírodovědeckou fakultu, 2005, s. 86. ISBN 978-808-6746-029.

⁶⁰ PÁPOL, Tomáš et al. *Problémy mikroregionů při tvorbě společných projektů* [online]. Hradec Králové, 2006 [cit. 2011-02-20]. Dostupné z: <http://www.rozvoj.cz/veda-a-vyzkum/problemy-mikroregionu.htm>

⁶¹ ŠKRABAL, Ivo et al. *Metodika zavádění managementu rozvoje mikroregionů*. 1. vyd. Pířerov: Centrum pro komunitní práci, 2006, s. 23. ISBN 80-869-0239-0.

Dle Ústavu územního rozvoje je pod pojmem mikroregion chápán zejména „dobrovolný svazek obcí – právnická osoba ustavená v souladu s § 49 až 53 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů. Vzniká pro územně ucelenou oblast vymezenou přirozenými přírodními, technickými nebo historickými hranicemi nebo pojíciími prvky. V obecné formě se jedná o spádové území, které využívá principu soudržnosti, kde více obcí propojuje a provazuje své zájmy a záměry jednotlivých akcí a aktivit s cílem vymezení a realizování žádoucích změn ve všech obcích nebo částí obcí takto vymezeného území“. Za mikroregiony jsou rovněž považována zájmová sdružení právnických osob se soukromoprávními subjekty dle (§ 20 f až 20 j) občanského zákoníku.⁶²

Jiná definice ústavu územního rozvoje uvádí pojem mikroregion jako „dobrovolný svazek obcí DSO dle § 49 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, se širším než jednoúčelovým zaměřením, případně zájmové sdružení právnických osob dle § 20f až 20j Občanského zákoníku.“⁶³

5. 2 Vývoj mikroregionů

Dobrovolná spolupráce obcí v rámci tzv. mikroregionů započala ve druhé polovině 90. let z podnětu Programu obnovy venkova a programu SAPARD. V prvních letech existence byla tato spolupráce založena na různém právním základě. Teprve od roku 2001 se ustálil nejčastější typ mikroregionů na základě zákona č. 128/2000 Sb. o obcích. Dle tohoto zákona obce uzavírají smlouvy buďto za účelem splnění konkrétního cíle nebo víceúčelové smlouvy z důvodu dlouhodobější spolupráce. V prvním desetiletí se spolupráce zaměřovala zejména na budování technické infrastruktury a celkový rozvoj území. V posledních letech díky zvýšenému pokrytí území sítěmi technické infrastruktury a vyšší podpoře cestovního ruchu a aktivit ve venkovských oblastech, se spolupráce obcí zaměřuje především na rozvoj cestovního ruchu pomocí propagace mikroregionu a rozvoje venkovské turistiky.⁶⁴

Ústav územního rozvoje v Brně provádí z pověření Ministerstva pro místní rozvoj monitoring mikroregionů od roku 2000. Sleduje především geografické vymezení mikroregionů, jejich fungování, přípravu strategických rozvojových dokumentů, jejich zpracovatelů, návrhové období těchto dokumentů ale také například různé specifické hodnoty mikroregionů či mezinárodní kontakty. Zjišťované údaje se každoročně obměňují podle aktuálních potřeb a požadavků Ministerstva vnitra a Ministerstva pro místní rozvoj. V letech 2000 – 2005 byl monitoring mikroregionů prováděn prostřednictvím dotazníků. V letech 2000 –

⁶² LABOUNKOVÁ, Vladimíra, Milan PŮČEK a Ludmila ROHREROVÁ. *Metodická příručka pro zpracování strategických rozvojových dokumentů mikroregionů*. Vyd. 1. Brno: Ústav územního rozvoje, 2009, s. 7. ISBN 978-80-87318-02-7.

⁶³ ÚSTAV ÚZEMNÍHO ROZVOJE. MONITORING MIKROREGIONŮ a jejich rozvojových dokumentů. *ÚÚR* [online]. © 2001 - 2011 [cit. 2011-09-22]. Dostupné z: <http://www.uur.cz/default.asp?ID=1923>

⁶⁴ ŠKRABAL, Ivo et al. *Metodika zavádění managementu rozvoje mikroregionů*. 1. vyd. Přerov: Centrum pro komunitní práci, 2006, s. 19. ISBN 80-869-0239-0.

2002 bylo šetření prováděno prostřednictvím referátů regionálního rozvoje okresních úřadů. Získaná data byla zpracována formou grafů za celou republiku a jednotlivé kraje.⁶⁵ V roce 2000 bylo obesláno 73 okresních úřadů, návratnost byla 96 %. O rok později byla návratnost dotazníků již 100 %.⁶⁶

Z prováděného monitoringu vyplývá, že nejvíce mikroregionů vznikalo v roce 1999 a to jak v rámci celé republiky, tak i v jednotlivých krajích. Výjimku tvoří kraj Vysočina, Ústecký a Karlovarský, kde vzniklo nejvíce mikroregionů teprve v roce 2000.⁶⁷

Data za rok 2002 byla poprvé zpracována formou kartogramů. V následujících dvou letech tj. 2003 – 2004 byl v souvislosti se zrušením okresních úřadů proveden monitoring mikroregionů prostřednictvím odborů regionálního rozvoje krajských úřadů. Data jsou rovněž zpracována formou kartogramů. V roce 2004 uzavřel Ústav územního rozvoje dohodu s ministerstvem vnitra o společném postupu při získávání údajů o mikroregionech. Spolupráce pokračovala i v roce 2005, kdy z podnětu ministerstva vnitra byly vybrané mikroregiony osloveny rozšířeným dotazníkem. Data byla rovněž samostatně graficky vyhodnocena. V tomtéž roce byla poprvé zvolena nová forma získávání dat a to přímou komunikací s jednotlivými mikroregiony. Dotazníky bylo osloveno přes 500 mikroregionů. Návratnost dle jednotlivých krajů se pohybovala mezi 70 - 100 %.⁶⁸

Z provedeního monitoringu v roce 2005 vyplynulo několik základních poznatků:⁶⁹

- většina mikroregionů má právní formu svazku obcí dle zákona č. 128/2000 Sb. o obcích,
- méně jsou již evidována zájmová sdružení právnických osob dle zákona č. 40/1964 Sb. Občanského zákoníku,
- v minimálních případech se vyskytuje jiná forma mikroregionů příp. mikroregiony bez jakéhokoliv právního ustanovení,
- činnost mikroregionů se řídí zákonem o obcích, přičemž většina z nich vykazuje předmět své činnosti v plném rozsahu dle § 50 tohoto zákona,
- mikroregiony pokrývají v České republice stále větší plochu a je do nich zapojen stále vyšší počet obcí,
- téměř 100 % komplexně zaměřených mikroregionů má zpracováno aktuální rozvojový dokument,

⁶⁵ ÚSTAV ÚZEMNÍHO ROZVOJE. Monitoring mikroregionů a rozvojových dokumentů mikroregionů. *ÚÚR* [online]. © 2001 - 2010 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z: <http://www.uur.cz/default.asp?ID=3783>

⁶⁶ ÚSTAV ÚZEMNÍHO ROZVOJE. Monitoring rozvojových dokumentů okresů a mikroregionů. *ÚÚR* [online]. © 2001 - 2010 [cit. 2011-03-10]. Dostupné z: <http://www.uur.cz/default.asp?ID=3787>

⁶⁷ tamtéž

⁶⁸ ÚSTAV ÚZEMNÍHO ROZVOJE. Monitoring mikroregionů a rozvojových dokumentů mikroregionů. *ÚÚR* [online]. © 2001 - 2010 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z: <http://www.uur.cz/default.asp?ID=3783>

⁶⁹ tamtéž

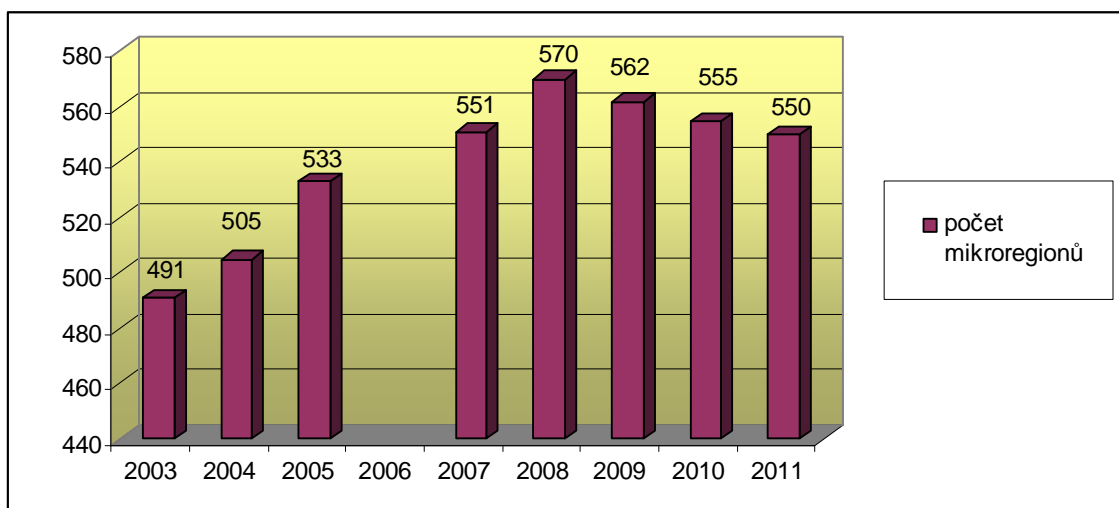
- zpracovatelem strategických rozvojových dokumentů je přibližně v polovině případů odborná firma, na druhém místě jsou rozvojové agentury,
- na mnoha místech dochází k překryvům mikroregionů,
- počet mikroregionů se zahraničními kontakty je menší než počet mikroregionů bez zahraničních kontaktů.

Od roku 2006 se změnil systém aktualizace údajů o mikroregionech. Byl založen informační systém / registr GIS mikroregionů ČR, který je on-line přístupný i široké veřejnosti. Údaje v databázi jsou on-line aktualizovány pověřenými pracovníky jednotlivých mikroregionů. V případě neaktivity ze strany jednotlivých mikroregionů jsou údaje aktualizovány podle možností přímo zástupci ÚÚR. Prostřednictvím krajských úřadů jsou jednou ročně aktualizována základní identifikační data a informace o vzniku a zániku mikroregionu. Databáze poskytuje informace o umístění mikroregionu, jeho příslušnosti do kraje, okresu a správního obvodu ORP. U každého mikroregionu lze zjistit jeho geografické vymezení, základní identifikační údaje, informace o strategickém rozvojovém dokumentu, odkaz na www stránky (pokud existují) a jiná doplňující data.⁷⁰

Poznatky z provedeného monitoringu v roce 2005 platí až na výjimky i v současné době. Výjimkou je počet mikroregionů, který sice až do roku 2008 stoupal až na hodnotu 570, ale od roku 2009 se mírně snižuje až na současných 550 mikroregionů ke konci roku 2011. Rovněž počet obcí zapojených do mikroregionů kolísá. Do roku 2008 počet obcí rostl až na 5473 zapojených do mikroregionů, poté do roku 2010 mírně klesl na 5399 obcí a do roku 2011 opět vzrostl na 5420. Do mikroregionů je v současné době tedy zapojeno přibližně 86 % obcí z celé republiky.⁷¹

⁷⁰ ÚSTAV ÚZEMNÍHO ROZVOJE. On-line systém evidence mikroregionů a jejich rozvojových dokumentů - monitoring mikroregionů a jejich rozvojových dokumentů iMR. ÚÚR [online]. © 2001 - 2012 [cit. 2012-02-02]. Dostupné z: <http://www.uur.cz/default.asp?ID=3782>

⁷¹ Informace poskytl Vladimír Labouňková, Ústav územního rozvoje

Obr. 3: Počet mikroregionů v letech 2003 - 2011⁷²

Poznámka: Z důvodu změny metodiky v roce 2006 jsou data nedostupná

5.3 *Financování mikroregionů*

Hlavním cílem vytváření mikroregionů je sdružování finančních prostředků k financování rozvojových projektů, které by především menší obce nebyly schopny samostatně řídit.⁷³ Spolupráce obcí mezi sebou či s jinými subjekty vede k synergickému efektu. Tento synergický efekt umožňuje i malým obcím dosáhnout na větší dotační prostředky.⁷⁴ Struktura příjmů závisí na předmětu činnosti a aktivitách realizovaných v jednotlivých mikroregionech. Příjmy lze rozdělit do dvou hlavních skupin:

- a) vnitřní zdroje,
- b) vnější zdroje.

Vnitřní zdroje tvoří především příspěvky členů mikroregionu, dále to jsou příjmy z vlastní činnosti, popř. z majetku. Vnější zdroje zahrnují zejména dotace a to jak z krajů či fondů Evropské unie nebo příspěvky od soukromých sponzorů na jednotlivé aktivity.⁷⁵ Základním zdrojem příjmů mikroregionů jsou pravidelné členské příspěvky. Především u DSO se výše příspěvku nejčastěji stanovuje na základě pevné částky na obyvatele obce. Další z možností je výše příspěvků podle velikosti obce, rozpočet částky rovným dílem nebo podle

⁷² Informace poskytla Vladimíra Labounková, Ústav územního rozvoje, vlastní zpracování

⁷³ KADEŘÁBKOVÁ, Jaroslava a Zuzana KHENDRICHE TRHLÍNOVÁ. *Region a regionální vědy: (vybrané sociální, kulturní a environmentální aspekty)*. Vyd. 1. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2008, s. 56. ISBN 978-807-4080-098.

⁷⁴ GALVASOVÁ, Iva et al. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. Brno: Georgetown, 2007, s. 59 - 63. ISBN 80-251-20-9.

⁷⁵ KADEŘÁBKOVÁ, Jaroslava a Zuzana KHENDRICHE TRHLÍNOVÁ. *Region a regionální vědy: (vybrané sociální, kulturní a environmentální aspekty)*. Vyd. 1. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2008, s. 56. ISBN 978-807-4080-098.

procentního podílu z daňových příjmů obce.⁷⁶ Klíčovým dokumentem upravujícím financování a majetek jednotlivých forem mikroregionu jsou jeho stanovy. Upravují majetkové vklady členů, způsob financování činností (zejména příspěvky členů), zásady hospodaření, rozdělení majetku v případě ukončení členství ad. Možnosti financování jednotlivých forem se odvíjejí od počtu a struktury členů, financování tak může nabývat velmi rozdílných podob.⁷⁷ Z členských příspěvků mikroregiony často nemohou zajistit ani institucionální náklady, natož pak rozvojové projekty. Jsou tak ve velké míře závislé na vnějších finančních zdrojích, především krajských a evropských.⁷⁸ Nedostatek finančních prostředků je uváděn jako jeden z nejčastějších problémů, podmiňující další rozvoj mikroregionu. Větší možnosti pro získávání vnější podpory vznikly po vstupu České republiky do Evropské unie. Současné však stouply i nároky na připravenost a schopnost dotčených subjektů využít tyto prostředky pro zajištění kvalitních rozvojových projektů.⁷⁹

Dobrovolný svazek obcí hospodaří s majetkem na základě zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Hospodaří s majetkem, který do svazku vložily členské obce dle stanov svazku a s majetkem, který svazek získal svou vlastní činností. Majetek vložený obcí do svazku zůstává ve vlastnictví obcí a orgány svazku s ním mohou nakládat jen na základě práv, která vyplývají ze stanov svazku. Svazek obcí hospodaří podle svého rozpočtu, jehož obsahem jsou příjmy a výdaje vyplývající z jeho činností.⁸⁰ Rozpočet je vyrovnaný, přebytkový nebo schodkový. Rozpočet svazku obcí je často schodkový, což je dáno jejich specifickým postavením a funkcí, neboť své aktivity financují zejména z dotačních zdrojů a z úvěrů.⁸¹ Návrh rozpočtu je svazek povinen zveřejnit v členských obcích na úředních deskách a v elektronické podobě nejméně po dobu 15 dnů před jeho projednáním v orgánu svazku obcí. Občané mohou své připomínky uplatnit buďto písemně ve stanovené lhůtě nebo přímo na zasedání při projednávání rozpočtu.⁸²

Hospodaření svazku podléhá kontrole, kterou provádí orgán určený ve stanovách. Výsledek kontroly se předkládá zastupitelstvům členských obcí.⁸³ Hospodaření svazku za uplynulý kalendářní rok přezkoumává buďto příslušný krajský úřad nebo zadá svazek obcí přezkoumání auditorovi. Náklady na přezkoumání auditorem hradí svazek z rozpočtových

⁷⁶ GALVASOVÁ, Iva et al. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. Brno: Georgetown, 2007, s. 60 - 63. ISBN 80-251-20-9.

⁷⁷ tamtéž str. 60 - 61.

⁷⁸ JEŽEK, Jiří. *Regionální management jako cesta k udržitelnému rozvoji venkovských regionů*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2007, s. 135

⁷⁹ DUŠEK, Jiří a Ladislav SKOŘEPA. SPOLUPRÁCE MUNICIPALIT V JIHOČESKÉM KRAJI. *Auspicia: recenzovaný časopis pro otázky společenských věd : a reviewed magazine for questions of social sciences*. 2009, roč. 2009, č. 2, 20 - 27. ISSN 1214-4967. Dostupné z: <http://www.vsers.cz/manazereo/AUSPICIAc.2.2009naWeb.pdf>

⁸⁰ Zákon č. 250/2000 Sb. ze dne 7. července 2000 o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

⁸¹ PROVAZNÍKOVÁ, Romana a Olga SEDLÁČKOVÁ. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2009, s. 249. ISBN 978-80-247-2789-9.

⁸² Zákon č. 250/2000 Sb. ze dne 7. července 2000 o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

⁸³ tamtéž

prostředků. Nepožádá-li svazek o přezkoumání krajský úřad ani auditora, přezkoumá hospodaření bez požádání krajský úřad.⁸⁴

Po skončení kalendářního roku se údaje o ročním hospodaření zpracovávají do závěrečného účtu. Návrh závěrečného účtu spolu s výsledky kontroly hospodaření musí být zveřejněny podobně jako je tomu u návrhu rozpočtu, rovněž mohou občané členských obcí uplatnit své připomínky. Po schválení se závěrečný účet předkládá zastupitelstvům členských obcí.⁸⁵

5. 4 Aktéři rozvoje mikroregionů

Spolupráce je založena na vztazích mezi jednotlivými aktéry. Galvasová⁸⁶ rozlišuje několik typů subjektů (aktérů) spolupráce:

- podílející se - subjekty, které jsou hlouběji zapojeni do procesu řešení či přípravy (např. spolupracující obce a podnikatelé),
- zainteresovaní - subjekty, na které bude aktivita působit (např. občané, turisté),
- dotčení - subjekty, v jejichž zájmovém území se aktivita realizuje (např. krajský úřad).

Spolupráce prostřednictvím mikroregionů umožňuje dosahovat efektivnějších výsledků rozvoje. Klíčem k rozvoji je management, který je organizačním nástrojem rozvoje mikroregionů. Škrabal⁸⁷ rozděluje management mikroregionu do čtyř složek:

- formální – orgány dané oficiálními dokumenty a zakládající listinou (valná hromada, rada, kontrolní komise, apod.),
- výkonná (statutární) – zajišťuje a zodpovídá za rozvoj daného území (předseda, místopředseda),
- iniciační a koordinační – doplňkové struktury mikroregionu kontrolované oficiálními orgány mikroregionu (manažer, externí poradenská firma, pracovní skupiny),
- strategická – kooperace různých subjektů či jednotlivců při realizaci aktivit (podnikatelé, veřejnost).

⁸⁴ Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení)

⁸⁵ Zákon č. 250/2000 Sb. ze dne 7. července 2000 o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

⁸⁶ GALVASOVÁ, Iva et al. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. Brno: Georgetown, 2007, s. 45. ISBN 80-251-20-9.

⁸⁷ ŠKRABAL, Ivo et al. *Metodika zavádění managementu rozvoje mikroregionů*. 1. vyd. Přerov: Centrum pro komunitní práci, 2006, s. 35 - 37. ISBN 80-869-0239-0.

Hlavní charakteristiky orgánů⁸⁸

Mikroregiony mají různou právní formu, různé cíle rozvoje a různé způsoby řízení. Jednotlivé formy spolupráce mají i své specifické orgány. Organizační struktura jednotlivých mikroregionů je vymezena v jejich stanovách. Nejvyšším orgánem je valná hromada. Její pojmenování se může u různých mikroregionů lišit. Někdy se nazývá také jako Sněm starostů, Členská schůze aj. Je většinou složena ze zástupců všech členských obcí či subjektů. Valná hromada rozhoduje o všech závažných otázkách. Zejména:

- volí a odvolává předsedu, místopředsedy, členy rady, členy kontrolní komise,
- rozhoduje o přijetí dalších členů,
- rozhoduje o změnách smlouvy a stanov,
- schvaluje výši členského a mimořádného příspěvku, roční účetní závěrku a rozpočet na další období,
- rozhoduje o cílech mikroregionu, rozvojových aktivitách.

Valná hromada se schází minimálně dvakrát ročně. Je usnášeníschopná je-li přítomna nadpoloviční většina členů (v některých případech 2/3 všech členů). Rozhoduje rovněž nadpoloviční většinou všech členů (v některých případech 2/3 či 3/4 všech členů). V případě rovnosti hlasů rozhoduje předseda. Jednání se mohou zúčastnit také osoby bez hlasovacího práva. Z jednání je pořizován písemný zápis, který obdrží všichni členové mikroregionu.

Výkonným orgánem je rada. Její pojmenování se může rovněž u jednotlivých mikroregionů lišit. Označuje se také např. jako správní rada aj. Ustavení rady není povinné a velmi často tento orgán chybí. Veškerou činnost poté zajišťuje nejvyšší orgán. Rada především:

- řídí sdružení mezi zasedáními valné hromady,
- připravuje podklady pro jednání valné hromady,
- rozhoduje o konkrétních opatřeních k zajištění dlouhodobých cílů,
- zabezpečuje hospodaření a účetnictví,
- rozhoduje o uzavírání obchodních případů.

Statutárním orgánem je předseda a místopředseda. Předseda zejména zastupuje mikroregion navenek, jedná s třetími osobami, je oprávněn k uzavírání obchodních případů, zajišťuje styk s peněžními ústavy apod. Předsedu zastupuje v době jeho nepřítomnosti místopředseda a to v rozsahu jeho pravomocí. Předsedou bývá nejčastěji starosta některé ze zúčastněných obcí, tato obec je i sídlem mikroregionu. Často je to starosta obce největší, která je schopna zajistit administrativní činnost mikroregionu.

⁸⁸ GALVASOVÁ, Iva et al. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. Brno: Georgetown, 2007, s. 47 - 58. ISBN 80-251-20-9.

ŠKRABAL, Ivo et al. *Metodika zavádění managementu rozvoje mikroregionů*. 1. vyd. Přerov: Centrum pro komunitní práci, 2006, s. 35 - 41. ISBN 80-869-0239-0.

MIKROREGION HVOZDNICE. *Stanovy svazku obcí Mikroregion Hvozdnice*. Slavkov, 2003. Dostupné z: <http://www.mikroregionhvozdnice.cz/uredni-deska/?detail=1&kshowback=>

Na činnost výše zmíněných orgánů dohlíží kontrolní orgán. Jeho pojmenování může být rovněž různé např. kontrolní komise, revizní komise apod. Komise kontroluje veškerou činnost mikroregionu obzvláště hospodaření s majetkem a vedení účetnictví, dodržování předpisů a stanov, plnění usnesení apod. Kontrolní orgán má velmi často lichý počet členů a rozhoduje nadpoloviční většinou.

Aktivita orgánů závisí na situaci v daném mikroregionu. U některých se valná hromada schází pravidelně, jinde je svolávána účelově v případě, kdy je nutné řešit určité otázky. Náplní setkání jsou jak otázky týkající se běžného chodu svazku, tak zejména rozhodování o plánovaných rozvojových projektech a jejich příprava.

Pro činnost mikroregionu je důležitá osoba manažera. Manažerem může být zaměstnanec mikroregionu, zaměstnanec konkrétní obce, externí manažer na mandátní smlouvu, či jím může být přímo předseda mikroregionu. Manažer může být pro mikroregion neocenitelným přínosem. Výraznou měrou přispívá k realizaci rozvojových záměrů a to jak zajištěním finančních prostředků, koordinací realizace projektu, tak také vytvořením příhodného prostředí pro spolupráci. Konkrétní náplň pracovní činnosti určuje každý mikroregion samostatně. Spektrum činností, které manažer vykonává je poměrně široké. Hlavní pracovní náplní je vyhledávání dotačních titulů z národních i evropských fondů a zpracovávání projektových žádostí. Následně koordinuje realizaci projektů a provádí veškerou administrativu spojenou s projekty. Mimo činnost týkající se rozvojových projektů zajišťuje organizačně chod mikroregionu, organizuje jednání orgánů, připravuje pro ně podklady a následně vyhotovuje písemné zápisy z jednání. V neposlední řadě vykonává činnosti určené vrcholnými orgány. Zřízení funkce manažera je závislé na množství finančních prostředků mikroregionu.

6 Strategické dokumenty mikroregionů

Existuje několik definic plánování. Jedna z všeobecně přijímaných definic uvádí plánování jako kvalifikovaný odhad budoucnosti. Plánování lze také definovat jako „*systematické bilancování reálných cílů a prostředků rozvoje všech oblastí života společnosti, ústící do formulace více či méně závazného plánu budoucího vývoje*“. Plánování směřuje k jednoznačnému závěru o budoucnosti. Výsledkem je plán, který ve formě opatření, postupů a podmínek vede k dosažení vytýčených cílů.⁸⁹

Mluvíme-li o plánování na úrovni mikroregionů, máme převážně namysli plánování strategické.⁹⁰ Strategické plánování můžeme označit jako proces zahrnující výběr cílů, úkolů a činností potřebných k jejich dosažení.⁹¹ Galvasová⁹² rozlišuje tři typy strategických dokumentů:

- strategie,
- program,
- plán.

Strategie je dlouhodobý koncepční dokument určující základní linii rozvoje území ve všech tematických oblastech („kam směřovat“).

Program je střednědobý dokument vycházející ze strategie. Vytýčuje opatření, která budou realizována k dosažení strategických cílů („jaké kroky jsou podniknuty“).

Plán je krátkodobý dokument prováděcího charakteru. Konkretizuje jednotlivé projekty či aktivity. Obsahuje jejich harmonogram a způsob financování („jaké aktivity budou v nejbližší době realizovány a jakým způsobem“).

Žádný zákon České republiky neupravuje podrobně problematiku strategického plánování. Rozvojové dokumenty jsou zmíněny v několika právních předpisech, většinou pouze nepřímě. Jedná se zejména o zákon č. 248/2000 Sb. o podpoře regionálního rozvoje, který se obecně zabývá problematikou regionálního plánování a dokumenty regionálního rozvoje.⁹³ Zákon definuje strategii regionálního rozvoje jako: „*střednědobý dokument, na období 3 – 7 let, který formuluje přístup státu k podpoře regionálního rozvoje, poskytuje potřebná východiska a stanovuje rozvojové cíle a zásady pro vypracování regionálních programů rozvoje*“. Strategie

⁸⁹ VYSTOUPIL, Jiří. *PROGNÓZA MODELY V REGIONÁLNÍM ROZVOJI*. Brno, 2003. Dostupné z: www.regionalka.wz.cz/vystoupil/vystoupil.doc

⁹⁰ PÁPOL, Tomáš et al. *Problémy mikroregionů při tvorbě společných projektů* [online]. Hradec Králové, 2006 [cit. 2012-02-20]. Dostupné z: <http://www.rozvoj.cz/veda-a-vyzkum/problemy-mikroregionu.htm>

⁹¹ GALVASOVÁ, Iva et al. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. Brno: Georgetown, 2007, s. 70. ISBN 80-251-20-9.

⁹² tamtéž str. 73.

⁹³ ÚSTAV ÚZEMNÍHO ROZVOJE. *Metodická příručka pro zpracování rozvojových dokumentů mikroregionů (SRD). ÚÚR* [online]. © 2001 - 2012 [cit. 2012-02-22]. Dostupné z: <http://www.uur.cz/default.asp?ID=1932>

stanovuje cíle a zásady pro vypracování regionálních programů rozvoje. Zákon rovněž upravuje podporu regionálního rozvoje krajem. Definiuje Program rozvoje územního obvodu kraje a jeho obsah. Program obsahuje zejména analýzu hospodářského a sociálního rozvoje, silné a slabé stránky, vymezení regionů, na něž má být zaměřena podpora, včetně navrhovaných opatření.⁹⁴

Schvalování programu rozvoje územního obvodu kraje zastupitelstvem upravuje zákon č. 129/2000 Sb., o krajích. Také program rozvoje obce a jeho schvalování zastupitelstvem je upraveno zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích.⁹⁵

Žádný z výše zmíněných zákonů ani jiný zákon se však nezmiňuje o strategickém dokumentu na úrovni mikroregionu.⁹⁶

Strategický rozvojový dokument mikroregionu (dále také SRD) je koncepčním dokumentem, který napomáhá řídit a organizovat změny v území. Vychází ze znalosti území mikroregionu a jeho potenciálu. Popisuje rovněž silné a slabé stránky zkoumané oblasti. Vymezuje základní priority a cíle rozvoje a navrhuje jednotlivá opatření vedoucí k jejich naplnění.⁹⁷ Realizace těchto opatření by měla vést k pozitivnímu rozvoji mikroregionu, k růstu ekonomiky, k rozvoji sociálně-společenských a kulturních aktivit, ochraně životního prostředí a udržitelného rozvoje. Strategie tedy odpovídá na otázku jak koordinovat činnosti, aby bylo dosahováno řešení problémů, které jsou společné pro více obcí.⁹⁸

Jelikož žádný zákon neupravuje SRD na úrovni mikroregionů, neexistuje jednotná metodika pro jejich zpracování. Výsledkem je nejednotnost zpracovaných rozvojových dokumentů, rozdílná kvalita, rozsah i způsob zpracování. Ve snaze o sjednocení obsahu a úrovně SRD mikroregionů, zpracoval ústav územního rozvoje v roce 2004 „Metodickou příručku pro zpracování strategických rozvojových dokumentů mikroregionů“. V roce 2009 byla příručka aktualizována a rozšířena. Příručka není závazným dokumentem, je pouze doporučením jednotlivým mikroregionům při zpracování strategických rozvojových dokumentů.⁹⁹

⁹⁴ Zákon č. 248/2000 Sb. ze dne 29. června 2000 o podpoře regionálního rozvoje

⁹⁵ Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení)

⁹⁶ Zákon č. 129/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o krajích (krajské zřízení)

⁹⁷ ÚSTAV ÚZEMNÍHO ROZVOJE. Metodická příručka pro zpracování rozvojových dokumentů mikroregionů (SRD). *ÚÚR* [online]. © 2001 - 2012 [cit. 2012-02-22]. Dostupné z: <http://www.uur.cz/default.asp?ID=1932>

⁹⁷ LABOUNKOVÁ, Vladimíra, Milan PŮČEK a Ludmila ROHREROVÁ. *Metodická příručka pro zpracování strategických rozvojových dokumentů mikroregionů*. Vyd. 1. Brno: Ústav územního rozvoje, 2009, s. 7. ISBN 978-80-87318-02-7.

⁹⁸ ŠKRABAL, Ivo et al. *Metodika zavádění managementu rozvoje mikroregionů*. 1. vyd. Přerov: Centrum pro komunitní práci, 2006, s. 69. ISBN 80-869-0239-0.

⁹⁹ ÚSTAV ÚZEMNÍHO ROZVOJE. Metodická příručka pro zpracování rozvojových dokumentů mikroregionů (SRD). *ÚÚR* [online]. © 2001 - 2012 [cit. 2012-02-22]. Dostupné z: <http://www.uur.cz/default.asp?ID=1932>

V minulosti se pojem mikroregion ztotožňoval většinou s územím pověřeného obecního úřadu. S tím souvisí také skutečnost, že strategické rozvojové dokumenty se dříve zpracovávaly zejména za obvodů pověřených obecních úřadů. Platnost těchto dokumentů byla plánována většinou do roku 2000 a vesměs nebyly zpracovány za účelem dotací. Strategické rozvojové dokumenty se ve větší míře začaly zpracovávat teprve v souvislosti s programem obnovy venkova a poskytováním dotací na rozvoj venkovských mikroregionů.¹⁰⁰

6. 1 Pořízení strategického rozvojového dokumentu mikroregionu¹⁰¹

1. Zadání SRD mikroregionu
2. Zpracování a projednání SRD mikroregionu
3. Schvalování SRD mikroregionu
4. Realizace schváleného SRD mikroregionu

1. Zadání SRD mikroregionu

O pořízení strategie rozhoduje Valná hromada mikroregionu. Odpovídá za všechny kroky pořízení tedy za zadání, zpracování, projednávání, schvalování a implementaci SRD mikroregionu. S rozhodnutím o pořízení SRD je seznámena taktéž veřejnost všech členských obcí prostřednictvím úředních desek jednotlivých obcí. Veřejnost může ke zpracování podávat písemně své návrhy. Manažer mikroregionu poté na základě požadavků Valné hromady zpracuje záměr SRD. V záměru musí být popsána požadovaná struktura, rozsah, cíl a účel využití strategie případně další požadované informace. Následuje výběr zpracovatele, o němž rozhoduje Valná hromada. V případě, že je zvolen externí zpracovatel, je vybírán na základě průzkumu trhu v souladu se zákonem č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách. Po schválení zpracovatele je uzavřena mezi mikroregionem a zhotovitelem smlouva o dílo na základě zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník.

2. Zpracování a projednání SRD mikroregionu

Před zahájením prací na dokumentu je nutné obstarat potřebná data a informace o území a prostudovat dotčené dokumenty vztahující se k řešenému území. Při tvorbě SRD by měla vzniknout dvouúrovňová hierarchie zpracovatelských orgánů a to řídicí skupina a pracovní

¹⁰⁰ ÚSTAV ÚZEMNÍHO ROZVOJE. Monitoring rozvojových dokumentů okresů a mikroregionů. *ÚÚR* [online]. © 2001 - 2010 [cit. 2011-03-10]. Dostupné z: <http://www.uur.cz/default.asp?ID=3787>

¹⁰¹ LABOUNKOVÁ, Vladimíra, Milan PŮČEK a Ludmila ROHREROVÁ. *Metodická příručka pro zpracování strategických rozvojových dokumentů mikroregionů*. Vyd. 1. Brno: Ústav územního rozvoje, 2009, s. 9 – 16, 43. ISBN 978-80-87318-02-7.

skupiny. Řídící skupina je složena ze zástupců členských obcí. Měla by být výkonným orgánem, který má odpovědnost za celý proces vzniku SRD a přijímá rozhodnutí. Zejména stanovuje a kontroluje harmonogram zpracování strategie a schvaluje jednotlivé části SRD. Pracovní skupiny by měly být vytvořeny pro jednotlivé problémové oblasti. Skupinu by měli tvořit odborníci pro danou problematiku příslušného území, rovněž odborníci z oblasti sociální, ekonomické a životního prostředí. Jejich předsedou by měl být jeden z členů řídicí skupiny. Vedle těchto odborníků mohou být členy pracovní skupiny také podnikatelé z různých oborů, představitelé zájmových organizací či zástupci různých skupin obyvatelstva. Úkolem pracovní skupiny je definovat problémy v dané oblasti, navrhnout jejich řešení a formulovat představu o vývoji a cílovém stavu mikroregionu. Rovněž projednávají jednotlivé postupové kroky a stanovují závěry a východiska pro další postup. Manažer mikroregionu má v celé fázi zpracování SRD významnou roli. Je prostředníkem mezi zpracovatelem, zadavatelem a veřejností. Zajišťuje kontakt s veřejností, zapojení externích odborníků a podnikatelů a jejich účast na tvorbě strategie. Koordinuje práce na SRD mikroregionu, provádí administrativní činnosti, monitorování, vyhodnocování a naplňování strategie.

Zpracovatelem SRD mikroregionu je nejčastěji odborná firma. Může jím být ale také regionální rozvojová agentura, nezisková organizace či fyzická osoba. Tou může být např. manažer mikroregionu. Do zpracování a projednání SRD mikroregionu je rovněž důležité zapojit veřejnost. Zapojení může probíhat formou dotazníkového šetření, kdy je nutné získat názor občanů na jejich představu o problémech a potřebách obce. Informace by však měly být poskytnuty především prostřednictvím obecního zpravodaje jednotlivých obcí, tisku, rozhlasu, internetu, případně informačních schůzek. Veřejnost je důležité informovat o postupu prací na SRD, výsledcích provedených průzkumů a šetření, dílčích výstupech analýzy prostředí a konečné podobě strategie mikroregionu. Veřejnost může podávat k připravované strategii své připomínky, které jsou poté podkladem pro pracovní skupiny. Možnost podávat připomínky však obyvatelé mikroregionu velmi často nevyužívají.

V první fázi zpracovává pracovní skupina analytickou část (profil mikroregionu, SWOT analýza, hlavní odvětvové a územní disparity). Zpracovaný návrh analytické části je předložen k doplnění pracovním skupinám a zástupcům členských obcí, kteří mohou podávat průběžně k návrhu své připomínky. Po projednání v pracovních skupinách je analytická část předložena řídicí skupině. S výsledky je rovněž seznámena veřejnost prostřednictvím úřední desky a jiným obvyklým způsobem. Účastníci zpracování a veřejnost mohou poté ve stanoveném termínu písemně podávat své připomínky k analytické části. Řídící skupina spolu se zhotovitelem rozhodne o zapracování připomínek do analytické části.

Na základě vypracované analytické části se zpracovává část návrhová (vize rozvoje, cíle rozvoje a priority, rozvojové projekty). Postup projednávání návrhové části je obdobný jako u části analytické. Zhotovitel předloží pracovní verzi návrhové části k doplnění

a připomínkování pracovním skupinám. Poté se návrh předloží řídicí skupině. Dále jsou s návrhem seznámeni zástupci členských obcí a veřejnost. K návrhové části mohou ve stanoveném termínu podávat své připomínky. Po zapracování předložených připomínek je vzata návrhová část Valnou hromadou na vědomí.

3. Schvalování SRD mikroregionu

Návrh celého strategického rozvojového dokumentu je schválen Valnou hromadou. Tímto se stává závazným dokumentem pro území příslušného mikroregionu. Sepíše se zápis o schválení SRD mikroregionu, jehož součástí bude stanovení mechanismu implementace a kontroly plnění strategie.

4. Realizace schváleného SRD mikroregionu

Hlavním úkolem implementační (realizační) fáze je vymezení struktury a povinností subjektů odpovědných za realizaci SRD. Jedná se o soubor činností a postupů při samotné realizaci. Úkolem je zejména konkretizovat strategické vize, cíle, priority a rozvojové aktivity do podoby reálných projektů a stanovit způsob jejich financování. Realizace rozvojových aktivit musí být jasně přiřazena do kompetence odpovídajícím subjektům a musí být jasně stanoven způsob a zdroj financování.

6. 2 Obsah strategického rozvojového dokumentu¹⁰²

1. Úvod

2. Analytická část

2. 1. Situační analýza (profil mikroregionu)

2. 2. SWOT analýza

2. 3. Shrnutí hlavních odvětvových a územních rozdílností mikroregionu

vydefinovaných z analytické části

3. Návrhová část

3. 1. Stanovení vize rozvoje

3. 2. Formulování cílů rozvoje a priorit v časovém horizontu

3. 3. Rozvojové projekty

4. Akční plán

5. Zpracování finančního rámce

¹⁰² LABOUNKOVÁ, Vladimíra, Milan PŮČEK a Ludmila ROHREROVÁ. *Metodická příručka pro zpracování strategických rozvojových dokumentů mikroregionů*. Vyd. 1. Brno: Ústav územního rozvoje, 2009, s. 17 - 27, 40. ISBN 978-80-87318-02-7.

ŠKRABAL, Ivo et al. *Metodika zavádění managementu rozvoje mikroregionů*. 1. vyd. Přešov: Centrum pro komunitní práci, 2006, s. 71 - 80. ISBN 80-869-0239-0.

1. Úvod

Obsahuje především důvody, které vedou ke zpracování SRD mikroregionu a dobu platnosti strategie. Strategie se zpracovává v dlouhodobém horizontu, přibližně na období 8 - 12 let.

2. Analytická část

2. 1. Situační analýza (profil mikroregionu)

Analýza charakterizuje profil mikroregionu a je podkladovým materiálem pro další zpracování SRD zejména k vymezení problémových oblastí, cílů a priorit. Poznatky získané z analýzy jsou rovněž hlavním podkladem pro zpracování SWOT analýzy. Strukturu profilu mikroregionu je vhodné členit do následujících kapitol:

- A) identifikace regionu – základní geografická charakteristika mikroregionu (vymezení a poloha mikroregionu, geomorfologické podmínky, hydrologické podmínky, klimatické podmínky, pedologické podmínky, biogeografické podmínky, geologické podmínky aj.)
- B) charakteristika území – měla by obsahovat
 - obyvatelstvo a osídlení (demografické vývoj, struktura obyvatelstva)
 - trh práce
 - doprava
 - technická infrastruktura (elektrická energie, vodovody a kanalizace, plynárenství, teplárenství, odpadové hospodářství, telekomunikace, ochrana před povodněmi)
 - ekonomická situace a struktura ekonomiky
 - sociální a občanská vybavenost (komerční služby, maloobchodní sféra, školství, zdravotnictví, sociální péče)
 - těžba nerostných surovin, průmyslová výroba a stavebnictví
 - zemědělství a lesnictví
 - rekreace a cestovní ruch
 - kultura, ochrana kulturních památek, společenské a sportovní aktivity
 - ochrana životního prostředí (voda, ovzduší, půda, hluk, ekologické zátěže, chráněná území, znečišťovatelé prostředí, trvale udržitelný rozvoj území)
- C) širší vztahy mikroregionu
 - stávající dokumenty, které mají vztah k území mikroregionu
 - návaznost na strategické dokumenty rozvoje jiných územních celků
- D) závěry situační analýzy (stručné shrnutí všech poznatků)

Shrnutí a doporučení analytické části:

Každá z výše uvedených kapitol by měla mít zpracovaný stručný závěr v bodech, které budou podkladem pro zpracování SWOT analýzy. Veškerá data by měla být hodnocena v delších časových řadách (ne kratších než pět let) z důvodu zajištění skutečného obrazu o stavu sledovaného jevu. Data je nutné uvádět za celý mikroregion, nikoliv za jednotlivé obce. Tabulky s daty je vhodné rovněž přepočítat na relativní ukazatele a srovnat s jinými územními jednotkami. Pokud nejsou data dostupná ze statistických údajů, je nutné provést vlastní výzkum. Může jít o vlastní šetření v terénu či dotazníkové šetření. Analytickou část je nutné doplnit grafy a kartografickým vyjádřením v dostatečném rozsahu. Pokud je to možné, statistické údaje by měly být vztaženy k jednomu datu a vykazovány za stejná časová období.

2. 2. SWOT analýza

Je metoda určení pozitivních a negativních stránek mikroregionu. Umožňuje kompletně popsat a zhodnotit dané území. Vychází ze závěrů situační analýzy. Tvoří ji 4 části:

Strengths – silné stránky

Weaknesses – slabé stránky

Opportunities – příležitosti

Threats – hrozby

Silné a slabé stránky tvoří tzv. vnitřní analýzu, příležitosti a hrozby tvoří vnější analýzu. Vnitřní analýza vychází z posouzení situace uvnitř mikroregionu. Vnitřními faktory jsou zejména sociální a hospodářská soudržnost, které je možné ovlivnit rozvojovými aktivitami mikroregionu. Silné stránky zahrnují výrazná pozitiva a konkurenční výhody pro jakékoliv rozvojové aktivity. Slabé stránky jsou výrazná negativa, tedy veškeré faktory, které limitují nebo ohrožují rozvojové aktivity uvnitř mikroregionu. Příležitosti a ohrožení vycházejí z vnějšího prostředí, vyskytují se mimo oblast sociální a hospodářské soudržnosti mikroregionu. Může jít např. o hospodářské a finanční změny na vyšších územních úrovních, o demografické změny, sociální a politické změny, živelné pohromy aj. Příležitosti jsou tedy metody rozvoje silných stránek nebo eliminace slabých stránek. Ohrožení představuje možné překážky pro realizaci příležitostí nebo ohrožení silných stránek.

2. 3. Shrnutí hlavních odvětvových a územních rozdílností mikroregionu vydefinovaných z analytické části

V části shrnutí rozdílností jsou definovány odvětvové disparity a uvedeny priority, na něž bude podpora zaměřena. Rovněž jsou zde určeny územní disparity a vymezeno konkrétní podporované území. Územní disparity se mohou projevovat jen v některých obcích

mikroregionu nebo na celém území mikroregionu. U opatření mohou být stanoveny taktéž cílové skupiny obyvatelstva, pro které jsou rozvojové aktivity určeny.

3. Návrhová část

3. 1. Stanovení vize rozvoje

Souhrnná vize mikroregionu ovlivňuje zaměření strategie rozvoje. Vize by měla charakterizovat stav, kterého chce mikroregion dosáhnout po realizaci jednotlivých projektů. Ukazuje směr, kterým se mikroregion hodlá orientovat (např. cestovní ruch).

3. 2. Formulování cílů rozvoje a priorit v časovém horizontu

Cíle představují směrné ukazatele rozvoje celého regionu a podávají detailní informace o stavu, kterého by mělo být dosaženo. Cíle musí být stanoveny jasně a stručně. Jsou odvozeny od vize a ze SWOT analýzy. Měly by využívat silné stránky a příležitosti rozvoje a eliminovat slabé stránky a reagovat na ohrožení.

Priority vymezují několik klíčových směrů rozvoje pro dosahování příslušného cíle. Mohou se stanovovat pro celé území mikroregionu nebo jen pro některé obce. Ke každému cíli se stanovuje více než jedna priorita (většinou 2 až 5).

SRD mikroregionu může být postaven buď na posílení silných stránek, nebo na eliminaci slabých stránek. Konkrétní forma závisí na rozhodnutí jednotlivých mikroregionů. Je možná i kombinace obou přístupů.

Aplikace jednotlivých priorit je realizována formou rozvojových projektů.

3. 3. Rozvojové projekty

Po odsouhlasení cílů a priorit se vypracují jednotlivé rozvojové projekty (opatření). Pro každou prioritu se stanovuje většinou 2 až 5 konkrétních opatření. Každé opatření se ještě může skládat z dílčích aktivit, jejichž uskutečnění vede k realizaci opatření.

Např. priorita 1. cestovní ruch

opatření: 1. 1. vybudování infrastruktury cestovního ruchu

aktivity naplňující opatření: 1.1.1. vytvoření sítě cyklostezek a cyklotras

opatření: 1. 2. propagace a prezentace mikroregionu

opatření: 1. 3. rozšíření ubytovacích a stravovacích kapacit

Na základě rozvojových projektů je poté sestavován akční plán.

4. Akční plán

Akční plán je prováděcím dokumentem, který plní funkci databáze aktivit, které budou uskutečněny. Úkolem plánu je určit co, kdo, kdy a kde má udělat, aby byly naplněny cíle mikroregionu. V plánu jsou uvedeny projekty z návrhové části, které se budou po dobu platnosti realizovat. Akční plán je aktualizován po uplynutí období, na něž je sestaven. Většinou jde o jeden až dva roky. Jedná se tedy vždy o aktuální dodatek ke strategii. Akční plán by měl obsahovat název projektů, které budou realizovány, popis jednotlivých aktivit, finanční náročnost a potenciální zdroje financování, termín dokončení, určení odpovědnosti za realizaci a spolupracující subjekty.

5. Zpracování finančního rámce

Finanční rámec posuzuje návrhovou část strategie z hlediska finančních možností mikroregionu a stanovuje zdroje financování rozvojových projektů. Na počátku zpracování finančního rámce se provede odhad finančních potřeb na realizaci projektů. Následuje analýza potenciálních zdrojů financování. Je nutné využívat nejen vlastní zdroje ale především zdroje vnější. Podklady pro analýzu vnitřních zdrojů jsou zejména rozpočty mikroregionu v předcházejících letech, aktuální rozpočet a rozpočtový výhled mikroregionu. Vnějšími zdroji mohou být zejména dotace a to jak evropské, státní či krajské. Jinými vnějšími zdroji mohou být úvěry. Po analýze potenciálních zdrojů se stanoví potřeby vlastních a cizích zdrojů pro jednotlivé projekty, včetně konkrétních finančních částek dle potřeby. Posledním krokem při zpracování finančního rámce je posouzení, zda na základě analýzy je financování záměrů reálné. Finanční rámec tedy obsahuje analýzu finančních zdrojů v předcházejících letech, současné finanční možnosti mikroregionu, náměty na jednotlivé projekty dle potřeby spolu s možností financování a závěrečná doporučení.

Zpracování finančního rámce je mnohdy slabinou rozvojových dokumentů. Jeho struktura a zpracování je často nevyhovující. Pro úspěšnost celého procesu strategického plánování a jeho financování je důležitá také míra zapojení veřejného, soukromého a neziskového sektoru.

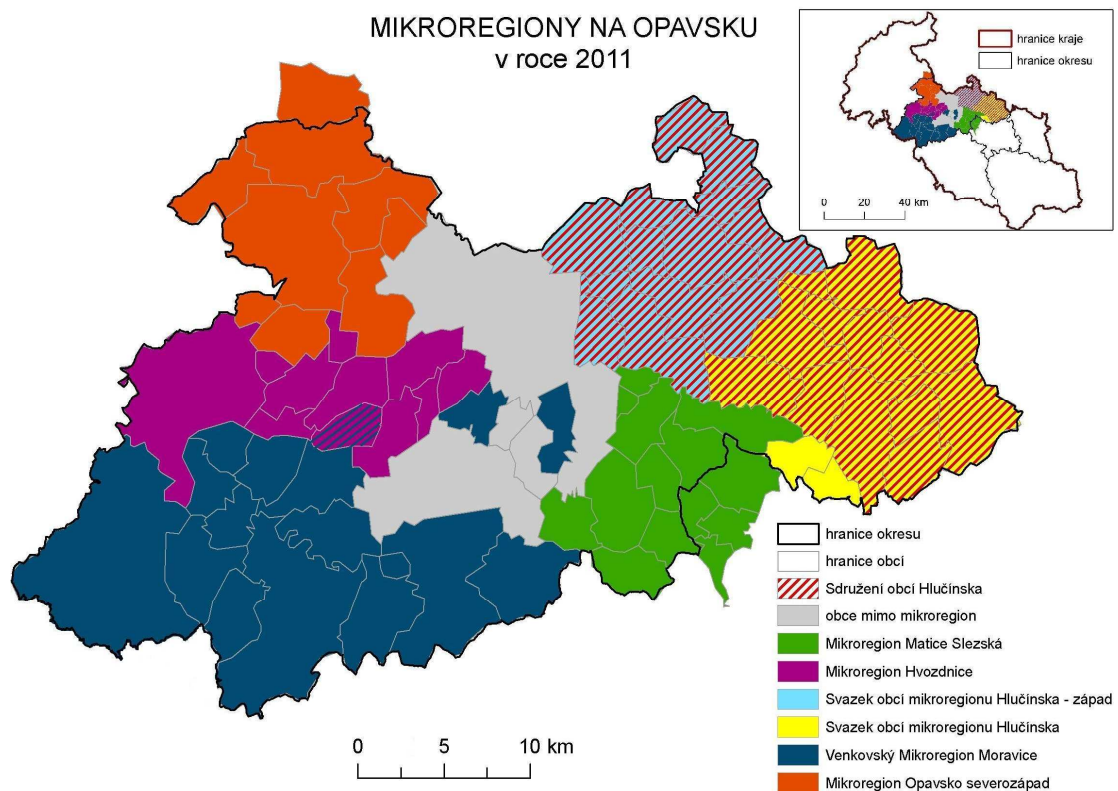
Kvalitu strategických rozvojových dokumentů často ovlivňuje zpracovatel strategie. Nejlépe jsou zpracovány strategie odbornou firmou, která se zabývá vytvářením dokumentů dlouhodobě a má v této oblasti více zkušeností. Rozdíl je patrný zejména v provedení samotných analýz a jejich vyhodnocení. Kvalitně je také zpracováno grafické vyjádření formou kartogramů, kartodiagramů a grafů. I v případě zpracování strategie odbornou firmou je však důležité zapojení místních subjektů, které velmi dobře znají poměry na území mikroregionu.

6. 3 Vyhodnocení naplňování strategického rozvojového dokumentu a jeho aktualizace

Plnění strategického rozvojového dokumentu je průběžně vyhodnocováno. Hodnotí se zejména: zda výsledky realizovaných aktivit vedou ke stanoveným cílům, zda jsou naplánované cíle stále aktuální a jaký je přínos vložených finančních prostředků. Naplňování dokumentu a konkrétních projektů sleduje manažer, který předkládá výsledky k projednání Valné hromadě mikroregionu. V případě, že mikroregion manažera nemá, naplňování dokumentu sleduje předseda mikroregionu. V případě potřeby lze provést úpravy při realizaci projektů, aktualizovat akční plán, nebo zvážit zpracování nové strategie. Vyhodnocování naplňování strategie se provádí zpravidla jednou ročně prostřednictvím výroční zprávy mikroregion. Zpráva by měla být zveřejněna na internetu a na úředních deskách obcí. Pokud valná hromada při vyhodnocení plnění rozhodne o nutnosti provést změny nebo aktualizaci, postupuje se obdobně jako při pořizování SRD. Součástí aktualizací a změn jsou i připomínky veřejnosti či členských obcí mikroregionu, které mohou vést k návrhům změnových opatření.

7 Mikroregiony na území okresu Opava: historie a jejich představení

Zájemným územím diplomové práce jsou mikroregiony na Opavsku (území okresu Opava), který administrativně spadá do Moravskoslezského kraje. Na zkoumaném území se nachází 7 mikroregionů (právní forma dobrovolný svazek obcí) a to Mikroregion Opavsko severozápad, Mikroregion Hvozdnice, Venkovský mikroregion Moravice, Mikroregion Matice Slezská, Sdružení obcí Hlučínska, Svazek obcí mikroregionu Hlučínska – západ a Svazek obcí mikroregionu Hlučínska. Moravskoslezský kraj se rozkládá na ploše 5 426,8 km² s počtem obyvatel 1 243 220 a průměrnou hustotou zalidnění 229 obyv./km².¹⁰³ Mikroregiony na Opavsku zaujímají rozlohu 1006,8 km² (18,6 % rozlohy kraje) s počtem obyvatel 117 817 (9,5 % z kraje) a průměrnou hustotou zalidnění 117 obyv./km².¹⁰⁴ Těchto 7 mikroregionů soustřeďuje celkem 78 obcí. Do okresu Opava administrativně náleží 73 obcí (37 obcí náleží správnímu obvodu ORP Opava, 15 obcí obvodu ORP Hlučín, 12 obcí obvodu ORP Vítkov, 9 obvodu ORP Kravaře). 4 obce se nachází v okrese Ostrava-město a 1 obec v okrese Bruntál.

Obr. 4: Mikroregiony na Opavsku v roce 2011¹⁰⁵

¹⁰³ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Časová řada – vybrané ukazatele za Moravskoslezský kraj. ČSÚ [online]. © 2012 [cit. 2012-03-28]. Dostupné z:

http://www.czso.cz/xi/redakce.nsf/i/casova_rada_vybrane_ukazatele_za_moravskoslezsky_kraj

¹⁰⁴ Všechny údaje platné k 31. 12. 2010

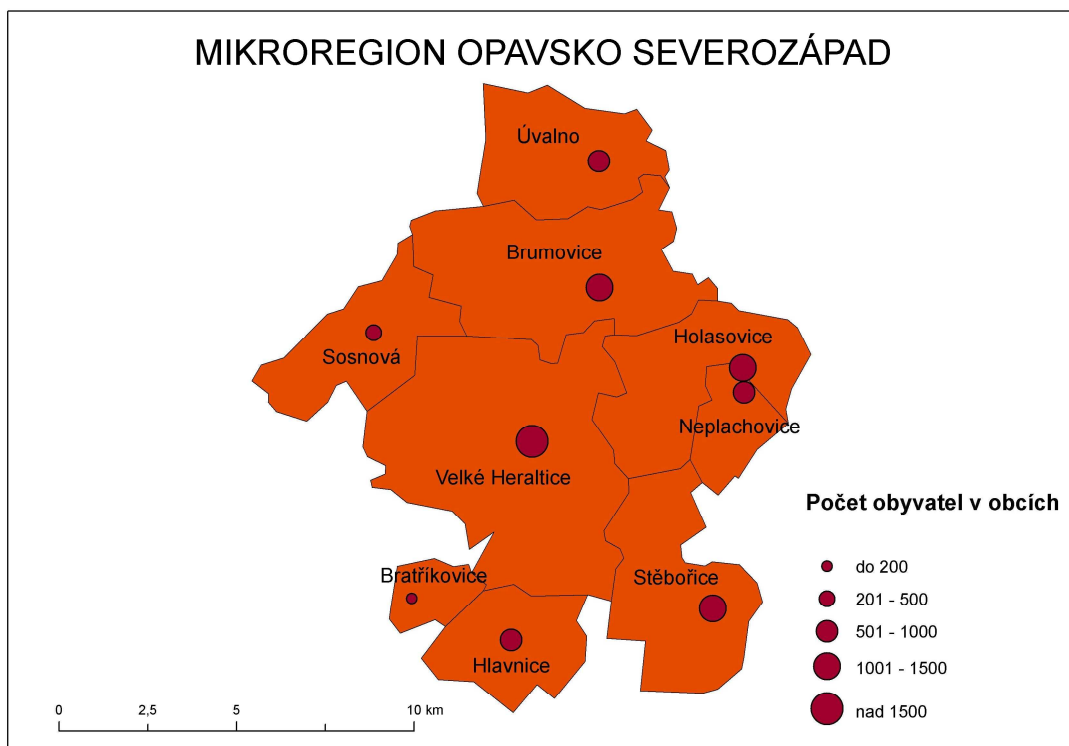
¹⁰⁵ Vlastní zpracování

7.1 Mikroregion Opavsko severozápad

Mikroregion se nachází z větší části v okrese Opava v jeho severozápadní části. Jediná obec Úvalno spadá administrativně do okresu Bruntál (správní obvod ORP Krnov). Tato obec je zároveň sídlem mikroregionu. Mikroregion byl založen v roce 2001, právní forma svazek obcí dle § 49 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích. Svazek tvoří 9 obcí. Jsou jimi obec Bratříkovice, Brumovice, Hlavnice, Holasovice, Neplachovice, Stěbořice, Úvalno, Velké Heraltice a Sosnová (do svazku přistoupila v roce 2007). V mikroregionu není žádné město, ale má intenzivní návaznost na město Krnov ležící severozápadně a město Opava na jihovýchodě. Celková katastrální výměra mikroregionu je 147,17 km², počet obyvatel 8 930, a hustota zalidnění 61 obyv./km². Největší rozlohu zaujímá obec Velké Heraltice a to 39,3 km², zároveň v této obci žije také nejvíce obyvatel (1 596). Nejmenší je obec Bratříkovice (374 km²), s počtem obyvatel pouhých 146 a nejmenší hustotou zalidnění 39 obyv./km². Největší hustotu zalidnění má obec Neplachovice (162 obyv./km²), která výrazně převyšuje průměr všech členských obcí. Tato skutečnost je pravděpodobně dána přímým sousedstvím s městem Opava. Nejstarší první písemná zmínka je z obce Holasovice z roku 1155. Historicky se jedná o velmi významnou obci, neboť zde od 6. století sídlil slovanský kmen Holasiců.

Nejvyšším orgánem svazku je Členská schůze. Rozhoduje o všech závažných otázkách svazku a jejími členy jsou všichni členové mikroregionu. Svazek zastupuje navenek předseda a v jeho nepřítomnosti místopředseda. Kontrolním orgánem je Revizní komise, která má celkem tři členy. Předseda, místopředseda i Revizní komise jsou voleni Členskou schůzí z řad jejich členů na období čtyř let.¹⁰⁶ Mikroregion má zpracovanou strategii regionálního rozvoje s názvem Studie všestranného rozvoje venkovského mikroregionu Opavsko severozápad. Strategie byla zpracována odbornou firmou v roce 2002.

¹⁰⁶ MIKROREGION OPAVSKO SEVEROZÁPAD. *Stanovy svazku obcí Mikroregion Opavsko severozápad*. Úvalno, 2007.

Obr. 5: Mikroregion opavsko severozápad¹⁰⁷

Tab. 2: Základní informace o obcích Mikroregionu Opavsko severozápad k 31. 12. 2010¹⁰⁸

Mikroregion Opavsko severozápad							
	obec	ORP	počet obyvatel	katastrální výměra (ha)	hustota zalidnění (obyv./km ²)	první písemná zmínka	části obce
1	Bratříkovice	Opava	146	374	39	1250	1
2	Brumovice	Opava	1444	2554	57	1377	6
3	Hlavnice	Opava	621	1109	56	1250	1
4	Holasovice	Opava	1392	1623	86	1155	4
5	Neplachovice	Opava	927	573	162	1259	2
6	Sosnová	Opava	426	1302	33	1377	1
7	Stěbořice	Opava	1387	1776	78	1220	3
8	Úvalno	Krnov	991	1476	67	1247	1
9	Velké Heraltice	Opava	1596	3930	41	1230	4
	celkem	-	8930	14717	61	-	23

¹⁰⁷ Vlastní zpracování

¹⁰⁸ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. MOS - Městská a obecní statistika. ČSÚ [online]. 2012 [cit. 2012-03-15]. Dostupné z: http://www.czso.cz/lexikon/mos_vdb.nsf/openkraj?openform&:cz080

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ: města a obce moravskoslezského kraje. Rožnov pod Radhoštěm: Proxima Bohemia spol. s. r. o., [2009?], 325 s.; vlastní zpracování

7. 2 Mikroregion Hvozdnice

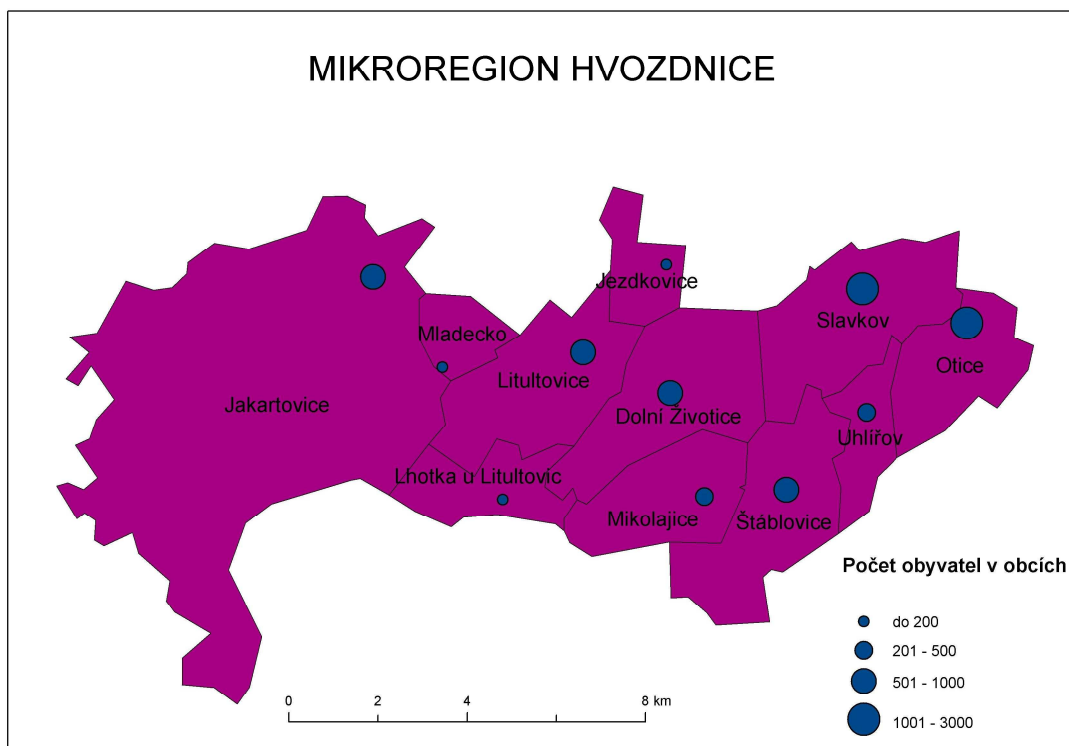
Mikroregion vznikl v roce 2003 jako svazek obcí dle § 49 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích. Nachází se v okrese Opava (jihozápadně od města Opavy) a všechny obce spadají do správního obvodu ORP Opava. V mikroregionu je sdruženo 11 obcí. Jsou jimi obce Dolní Životice (sídlo mikroregionu), Jakartovice, Jezdkovice, Lhotka u Litultovic, Litultovice, Mikolajice, Mladecko, Otice, Slavkov, Štáblovice, Uhlířov. Rozloha mikroregionu činí 122,85 km², počet obyvatel je 8 119 s hustotou zalidnění 66 obyv./km². Největší rozlohu zaujímá obec Jakartovice, která se svou katastrální výměrou 50,04 km² a počtem obyvatel 1 111 dosahuje nejnižší hustoty zalidnění v mikroregionu a to pouhých 22 obyv./km². Nejmenší je obec Mladecko (2,65 km²) a žije zde pouze 165 obyvatel. Nejvíce obyvatel má obec Slavkov (1 870) a největší hustotu zalidnění obec Otice 186 obyv./km². Nejstarší písemná zmínka pochází z obce Slavkov z roku 1224, kdy král Přemysl Otakar I. daroval Slavkov městu Opava.

Mikroregion je protažen okolo toku řeky Hvozdnice SV – JZ směrem. Hvozdnice pramení v okrese Bruntál a vlévá se do Moravice jižně od města Opavy. V nivě řeky Hvozdnice je zachován poslední zbytek lužního lesa a je zde vyhlášena přírodní rezervace. Nadmořská výška se pohybuje od 262 m n. m. v Oticích (východní část území) po 550 m n. m. v obci Lhotka u Litultovic (jihozápadní část území). Jihozápadní část území se vyznačuje vyšším podílem lesů než východní část.¹⁰⁹

Vrcholný orgánem mikroregionu je Valná hromada, která rozhoduje o všech závažných otázkách a jejímiž členy jsou všichni členové svazku. Navenek zastupuje svazek obcí předseda a v jeho nepřítomnosti místopředseda. Výkonným orgánem je Správní rada, která má celkem pět členů (předseda, místopředseda a další tři členové svazku). Kontrolním orgánem je Revizní komise mající tři členy. Předseda, místopředseda, Správní rada a Revizní komise jsou voleni Valnou hromadou na období dvou let.¹¹⁰ Mikroregion má zpracovaný Strategický plán rozvoje Mikroregionu Hvozdnice z roku 2007 s návrhovým obdobím do roku 2015. Strategie byla zpracována odbornou firmou.

¹⁰⁹ MIKROREGION HVOZDNICE. *Strategie mikroregionu Hvozdnice*. Slavkov, 2007.

¹¹⁰ MIKROREGION HVOZDNICE. *Smlouva o vytvoření dobrovolného svazku obcí (zakladatelská smlouva)*. Slavkov, 2003. Dostupné z: <http://www.mikroregionhvozdnice.cz/uredni-deska/>

Obr. 6: Mikroregion Hvozdnice¹¹¹

Tab. 3: Základní informace o obcích Mikroregionu Hvozdnice k 31. 12. 2010¹¹²

Mikroregion Hvozdnice							
	obec	ORP	počet obyvatel	katastrální výměra (ha)	hustota zalidnění (obyv./km ²)	první písemná zmínka	části obce
1	Dolní Životice	Opava	1152	1126	102	1320	2
2	Jakartovice	Opava	1111	5004	22	1250	4
3	Jezdkovice	Opava	225	360	63	1250	1
4	Lhotka u Litultovic	Opava	200	507	39	1381	1
5	Litultovice	Opava	824	1035	80	1281	1
6	Mikolajice	Opava	256	740	35	1389	1
7	Mladecko	Opava	165	265	62	1250	1
8	Otice	Opava	1340	720	186	1318	1
9	Slavkov	Opava	1870	1104	169	1224	1
10	Štáblovice	Opava	630	1037	61	1389	2
11	Uhlířov	Opava	346	387	89	1389	1
	celkem	-	8119	12285	66	-	16

¹¹¹ Vlastní zpracování

¹¹² ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. MOS - Městská a obecní statistika. ČSÚ [online]. 2012 [cit. 2012-03-15]. Dostupné z: http://www.czso.cz/lexikon/mos_vdb.nsf/openkraj?openform&:cz080

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ: města a obce moravskoslezského kraje. Rožnov pod Radhoštěm: Proxima Bohemia spol. s. r. o., [2009?], 325 s.; vlastní zpracování

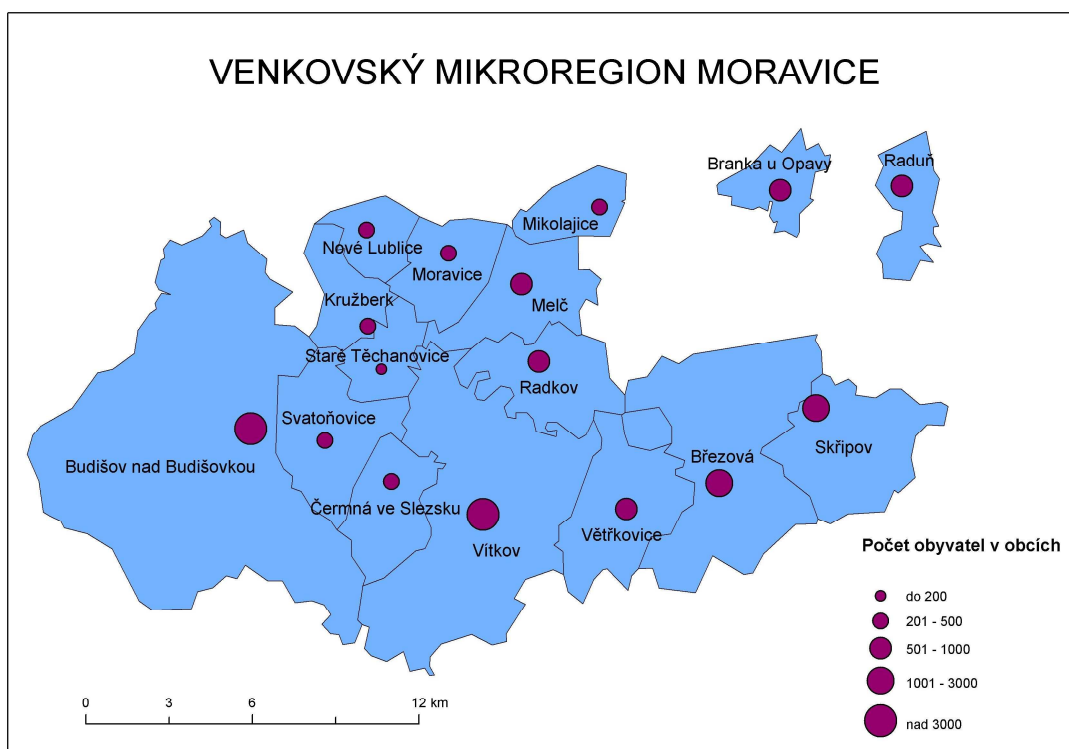
7.3 Venkovský mikroregion Moravice

Mikroregion byl založen v roce 1999 jako zájmové sdružení právnických osob k vzájemné pomoci a koordinaci při řešení problémů ve všech oblastech mikroregionu. V roce 2005 bylo rozhodnuto o změně právní formy ze zájmového sdružení právnických osob na svazek obcí podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích.¹¹³ Svazek se nachází v jihozápadní části okresu Opava. Název mikroregionu je odvozen od stejnojmenné řeky, která prochází územím od přehrady Kružberk až po Branku u Opavy. Svazek tvoří 16 obcí. Obce Branka u Opavy, Mikolajice, Raduň a Skřipov spadají do působnosti správního obvodu ORP Opava, obce Březová, Budišov nad Budišovkou, Čermná ve Slezsku, Kružberk, Melč, Moravice, Nové Lublice, Radkov, Staré Těchanovice, Svatoňovice, Větkovice a Vítkov do správního obvodu ORP Vítkov. V mikroregionu žije přes 17 000 obyvatel, katastrální výměra je 322,67 km² a hustota zalidnění pouhých 54 obyv./km². Sídlem mikroregionu je město Vítkov. Se svou rozlohou 322,67 km² je největším mikroregionem na Opavsku. Počet obyvatel je 17 295 a hustota zalidnění tedy dosahuje pouhých 54 obyv./km², což je nejméně ze všech mikroregionů na zkoumaném území. Největší rozlohu má město Budišov nad Budišovkou 76,49 km², naopak nejmenší obec Nové Lublice (6,85 km²). Nejvíce obyvatel žije ve městě Vítkov (6 099). Nejmenší počet obyvatel má obec Staré Těchanovice a se svými 147 obyvateli se řadí k obcím s nejmenší hustotou zalidnění. Absolutně nejmenší hustotu zalidnění má však obec Svatoňovice, pouhých 18 obyv./km², což je nejméně ze všech mikroregionů na Opavsku. Nejvyšší hustotu zalidnění má obec Branka u Opavy 158 obyv./km² a obec Raduň 120 obyv./km². Jak je patrné i z předchozích dvou mikroregionů, největší hustotu zalidnění vykazují obce v bezprostřední blízkosti města Opava. Nejstarší první písemné zmínky se datují do počátku 13. století. Nejmladší písemná zmínka pochází z roku 1588 o obci Nové Lublice a již samotný název poukazuje na skutečnost, že se jednalo o nově založenou ves.

Nejvyšším orgánem mikroregionu je Shromáždění starostů. Statutárním orgánem je Předseda svazku a v jeho nepřítomnosti jej zastupuje místopředseda. Kontrolním a revizním orgánem je Kontrolní komise složená ze tří členů z řad starostů obcí. Předsedu, místopředsedu a Kontrolní komisi volí Shromáždění starostů na období čtyř let. Běžnou administrativní a organizační agendu svazku vyřizuje Tajemník svazku, rovněž připravuje materiály pro Shromáždění starostů a zúčastňuje se jejich jednání.¹¹⁴ Také mikroregion Moravice má zpracovaný strategický rozvojový dokument. Strategie s názvem „Rozvojová strategie svazku obcí Moravice na období 2007 – 2013“ byla rovněž zpracována odbornou firmou.

¹¹³ VENKOVSKÝ MIKROREGION MORAVICE. *Stanovy svazku obcí „Venkovský mikroregion Moravice“*. Vítkov, 2005

¹¹⁴ tamtéž

Obr. 7: Venkovský mikroregion Moravice¹¹⁵

Tab. 4: Základní informace o obcích Venkovského mikroregionu Moravice k 31. 12. 2010¹¹⁶

Venkovský mikroregion Moravice							
	obec	ORP	počet obyvatel	katastrální výměra (ha)	hustota zalidnění (obyv./km ²)	první písemná zmínka	části obce
1	Branka u Opavy	Opava	1093	692	158	1257	1
2	Březová	Vítkov	1398	3886	36	1238	5
3	Budišov nad Budišovkou	Vítkov	3042	7649	40	1301	4
4	Černá ve Slezsku	Vítkov	361	1233	29	1340	1
5	Kružberk	Vítkov	277	830	33	1377	1
6	Melč	Vítkov	651	1403	46	1377	1
7	Mikolajice	Opava	256	740	35	1389	1
8	Moravice	Vítkov	255	1110	23	1283	1
9	Nové Lublice	Vítkov	199	685	29	1588	1
10	Radkov	Vítkov	496	1537	32	1377	1
11	Raduň	Opava	961	802	120	1322	1
12	Skřipov	Opava	1015	2022	50	1271	2
13	Staré Těchanovice	Vítkov	147	747	20	1377	2
14	Svatoňovice	Vítkov	299	1645	18	1377	1
15	Větrkovice	Vítkov	746	1783	42	1298	2
16	Vítkov	Vítkov	6099	5503	111	1301	8
	celkem	-	17295	32267	54	-	33

¹¹⁵ Vlastní zpracování

¹¹⁶ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. MOS - Městská a obecní statistika. ČSÚ [online]. 2012 [cit. 2012-03-15]. Dostupné z: http://www.czso.cz/lexikon/mos_vdb.nsf/openkraj?openform&:cz080

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ: města a obce moravskoslezského kraje. Rožnov pod Radhoštěm: Proxima Bohemia spol. s. r. o., [2009?], 325 s.; vlastní zpracování

7. 4 Mikroregion Matice Slezská

Mikroregion byl ustanoven podpisem zakladatelské smlouvy 17. 12. 1999. Tento mikroregion je rovněž právní formou svazek obcí dle zákona o obcích. Svazek vznikl za účelem ochrany zájmů a realizace cílů v oblastech, jež jsou předmětem jeho činnosti. Mikroregion je tvořen 14 obcemi, z nichž 4 se nachází v okrese Ostrava-město. Jsou to obce Čavisov, Dolní Lhota, Horní Lhota, Velká Polom. Obce Budišovice, Háj ve Slezsku, Hlubočec, Hrabyně, Kyjovice, Mokré Lazce, Nové Sedlice, Pustá Polom, Štítina a Těškovice se nachází na území okresu Opava.

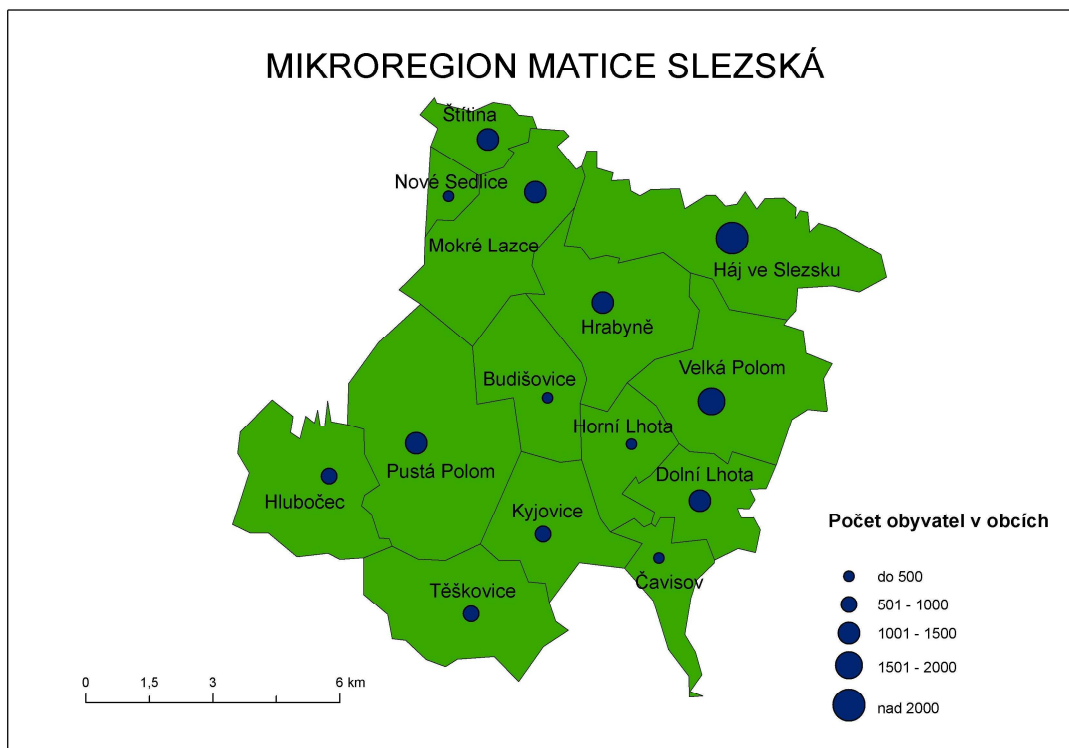
Území mikroregionu je ohraničeno na západě katastrálním územím města Opavy, na východě katastrálním územím města Ostravy, na severu řekou Opavou a na jihu hranicí s okresem Nový Jičín.¹¹⁷ Rozloha svazku činí 114 km², počet obyvatel 16 040 a průměrná hustota zalidnění je 141 obyv./km². V mikroregionu se nenachází žádné město, sídlo je tedy v druhé největší obci Háj ve Slezsku. Největší rozlohu má však obec Pustá Polom 16,58 km², nejmenší je obec Nové Sedlice. Se svou rozlohou 1,58 km² je vůbec nejmenší obcí v celém zájmovém území. Zároveň má obec nejméně obyvatel v mikroregionu. Nejvíce obyvatel má obec Háj ve Slezsku a to 3 281. Vyšší počet obyvatel obce může být dán jeho strategickou polohou, neboť se nachází asi 14 km východně od města Opavy, 14 km severozápadně od Ostravy a 8 km jihozápadně od města Hlučín. Háj ve Slezsku je tvořen pěti místními částmi a celým územím prochází železniční trať z Opavy do Ostravy. Největší hustotu zalidnění dosahuje obec Štítina (400 obyv./km²). V této malé obci (pouze 3,02 km²) žije přes 1 200 obyvatel a podobně jako u obce Háj ve Slezsku i Štítinou prochází železniční trať z Opavy do Ostravy. Štítina se nachází pouze 2 km od města Kravař a 6 km od města Opavy. Nejmenší hustota zalidnění je v obci Hlubočec 61 obyv./km². Obec leží mezi rozsáhlými lesními komplexy v nejvyšších polohách Nízkého Jeseníku, severně od obce se nachází vrch Hůrka (530 m n. m.)¹¹⁸. První písemné zmínky se pohybují od poloviny 13. století až do konce 15. století. Nejstarší písemná zmínka je o obci Pustá polom z roku 1238, nejnovější z obce Hlubočec z roku 1487.

Sněm starostů je nevyšším orgánem a je tvořen starosty mikroregionu. Sněm rozhoduje o všech základních otázkách svazku. Činnost svazku vede Předsednictvo. Je složeno z předsedy, prvního a druhého místopředsedy, a dalších dvou členů. Kterýkoli z členů je oprávněn jednat jménem svazku. Na činnost svazku, výkon působnosti předsednictva a realizaci cílů svazku dohlíží Kontrolní komise, která je složena ze tří členů. Funkční období Předsednictva

¹¹⁷ MIKROREGION MATICE SLEZSKÁ. Mikroregion Matice Slezská. *O mikroregionu* [online]. © 2012 [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: <http://www.maticeslezska.cz/o-mikroregionu-1/>

¹¹⁸ OBEC HLUBOČEC. Současnost obce. *Obec Hlubočec* [online]. © 2012 [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: <http://www.hlubocec.cz/informace-o-obci/soucasnost/>

a Kontrolní komise je dva roky.¹¹⁹ Také Mikroregion Matice Slezská disponuje svým strategickým rozvojovým dokumentem. Integrovaná rozvojová strategie mikroregionu Matice Slezská byla zpracována v roce 2007 odbornou firmou.

Obr. 8: Mikroregion Matice Slezská¹²⁰

¹¹⁹ MIKROREGION MATICE SLEZSKÁ. *Stanovy mikroregionu Matice Slezská*. Háj ve Slezsku, 2001. Dostupné z: <http://www.maticeslezska.cz/uredni-deska/>

¹²⁰ Vlastní zpracování

Tab. 5: Základní informace o obcích Mikroregionu Matice Slezská k 31. 12. 2010 ¹²¹

Mikroregion Matice Slezská							
	obec	ORP	počet obyvatel	katastrální výměra (ha)	hustota zalidnění (obyv./km ²)	první písemná zmínka	části obce
1	Budišovice	Opava	628	702	89	1282	1
2	Čavisov	Ostrava	501	411	122	1377	1
3	Dolní Lhota	Ostrava	1392	536	260	1424	1
4	Háj ve Slezsku	Opava	3281	1379	238	1366	5
5	Hlubočec	Opava	567	936	61	1487	1
6	Horní Lhota	Ostrava	734	484	152	1441	1
7	Hrabyně	Opava	1145	1001	114	1377	2
8	Kyjovice	Opava	796	693	115	1430	1
9	Mokré Lazce	Opava	1142	1057	108	1377	1
10	Nové Sedlice	Opava	490	158	310	1377	1
11	Pustá Polom	Opava	1459	1658	88	1238	1
12	Štítina	Opava	1208	302	400	1282	1
13	Těškovice	Opava	821	917	90	1377	1
14	Velká Polom	Ostrava	1876	1166	161	1288	1
	celkem	-	16040	11400	141	-	19

7. 5 Svazek obcí mikroregionu Hlučínska

Svazek obcí mikroregionu Hlučínska vznikl na počátku roku 2002 za účelem ochrany a prosazování společných zájmů, z důvodu rozšíření, zkvalitnění a prohloubení hospodářské, kulturní a jiné spolupráce.¹²² Mikroregion se nachází v severovýchodní části okresu Opava. Ve svazku bylo na počátku zastoupeno 17 obcí. Dnes je součástí svazku 15 obcí: Bělá, Bohuslavice, Darkovice, Děhylov, Dobroslavice, Dolní Benešov, Hať, Hlučín, Kozmice, Ludgeřovice, Markvartovice, Píšť, Šilheřovice, Vřesina, Závada. Obce Bolatice a Chuchelná byly členy do roku 2007, poté přistoupily do Svazku obcí mikroregionu Hlučínska – západ. Všechny obce svazku náleží správnímu obvodu ORP Hlučín. Město Hlučín je zároveň sídlem mikroregionu. Mikroregion se rozkládá na rozloze 165,31 km², s počtem obyvatel 40 252 a hustotou zalidnění 243 obyv./km². Hustota zalidnění mikroregionu Hlučínska je nevyšší ze všech mikroregionů na Opavsku. K tomuto faktu přispívá zejména město Hlučín, jehož hustota zalidnění 674 obyv./km² je vůbec největší ze všech 78 obcí na zkoumaném území. Rovněž počet obyvatel Hlučína 14 258 je nejvyšší ze všech 78 obcí. Nejméně obyvatel (574) má poté obec Závada. Co se rozlohy týče jsou největší Šilheřovice (21,65 km²), zároveň je však

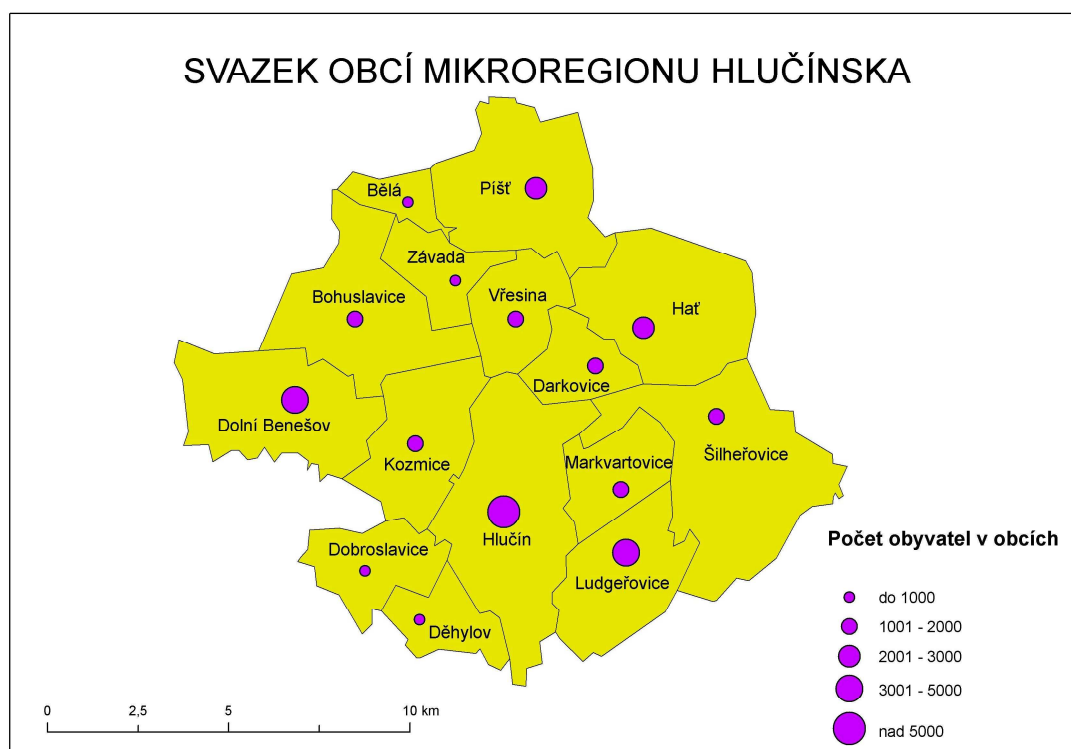
¹²¹ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. MOS - Městská a obecní statistika. ČSÚ [online]. 2012 [cit. 2012-03-15]. Dostupné z: http://www.czso.cz/lexikon/mos_vdb.nsf/openkraj?openform&:cz080

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ: města a obce moravskoslezského kraje. Rožnov pod Radhoštěm: Proxima Bohemia spol. s. r. o., [2009?], 325 s.; vlastní zpracování

¹²² SVAZEK OBČÍ MIKROREGIONU HLUČÍNSKA. Smlouva o vytvoření „Svazku obcí mikroregionu Hlučínska“. Hlučín, 2001.

v obci nejmenší hustota zalidnění (74 obyv./km²). Nejstarší písemná zmínka pochází z obce Píšť z roku 1228, nejmladší z obce Děhylov z roku 1434.

Nejvyšším orgánem svazku je Sněm a je tvořen starosty příp. místostarosty obcí. Dalším orgánem je Rada svazku, která rozhoduje o všech otázkách, které nejsou vyhrazeny sněmu a tvoří jej tři členové z řad starostů. Statutárním orgánem je předseda a místopředseda. Sněm také volí „Kontrolní a Revizní komisi“, kterou tvoří předseda a další dva členové.¹²³ Strategický rozvojový dokument „Program rozvoje svazku obcí mikroregionu Hlučínska“ byl vytvořen v roce 2002 odbornou firmou, v současné době je však neaktuální.

Obr. 9: Svazek obcí mikroregionu Hlučínska¹²⁴

¹²³ SVAZEK OBCÍ MIKROREGIONU HLUČÍNSKA. Stanovy „Svazku obcí mikroregionu Hlučínska. Hlučín, 2001.

¹²⁴ Vlastní zpracování

Tab. 6: Základní informace o obcích Svazku obcí mikroregionu Hlučínska k 31. 12. 2010 ¹²⁵

Svazek obcí mikroregionu Hlučínska							
	obec	ORP	počet obyvatel	katastrální výměra (ha)	hustota zalidnění (obyv./km ²)	první písemná zmínka	části obce
1	Bělá	Hlučín	669	286	234	1349	1
2	Bohuslavice	Hlučín	1661	1533	108	1288	1
3	Darkovice	Hlučín	1288	514	251	1250	1
4	Děhylov	Hlučín	679	508	134	1434	1
5	Dobroslavice	Hlučín	747	724	103	1377	1
6	Dolní Benešov	Hlučín	4184	1481	283	1312	2
7	Hať	Hlučín	2564	1574	163	1250	1
8	Hlučín	Hlučín	14258	2114	674	1303	3
9	Kozmice	Hlučín	1824	1087	168	1349	1
10	Ludgeřovice	Hlučín	4734	1082	438	1303	1
11	Markvartovice	Hlučín	1879	679	277	1377	1
12	Píšť	Hlučín	2106	1568	134	1228	1
13	Šilheřovice	Hlučín	1603	2165	74	1377	1
14	Vřesina	Hlučín	1482	689	215	1270	1
15	Závada	Hlučín	574	527	109	1349	1
	celkem	-	40252	16531	243	-	18

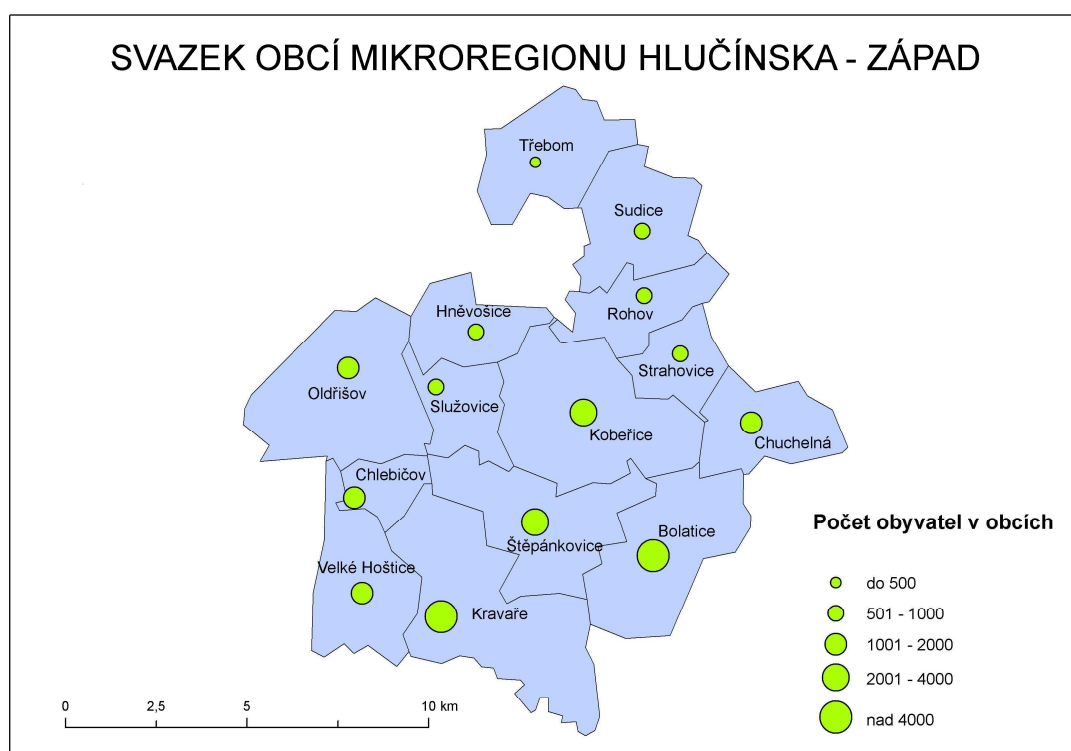
7. 6 Svazek obcí mikroregionu Hlučínska – západ

Mikroregion vznikl v roce 2002 jako dobrovolný svazek obcí podle zákona o obcích. Rozprostírá se na území okresu Opava a obce spadají do správního obvodu ORP Opava a ORP Kravaře. Svazek je tvořen 14 obcemi. Jsou jimi Bolatice, Hněvošice, Chlebičov, Chuchelná, Kobeřice, Kravaře, Oldřišov, Rohov, Služovice, Strahovice, Sudice, Štěpánkovice, Třebom, Velké Hoštice. Obce Bolatice a Chuchelná přistoupily teprve v roce 2007. Na konci roku 2010 žilo ve svazku 27 437 obyvatel na území o rozloze 142,2 km², s průměrnou hustotou zalidnění 193 obyv./km². Na území se nachází jedna obec se statutem města a to Kravaře, které jsou zároveň sídlem mikroregionu. Město má jak nejvyšší počet obyvatel (6 801), tak také největší katastrální výměru (19,37 km²) a nejvyšší hustotu zalidnění 351 obyv./km². Z Kravař pochází také nejstarší písemná zmínka z roku 1224. Nejmladší písemné zmínky pocházejí z roku 1349 z pěti obcí, kdy písemná zpráva uvádí povinnost obce platit městu Opavě za údržbu mostů a silnic. Nejmenší počet obyvatel žije v obci Třebom, která se nachází v nejsevernějším výběžku okresu Opava. Se svými 227 obyvateli má také nejnižší hustotu zalidnění pouze 24 obyv./km². Nejmenší katastrální výměru má obec Chlebičov (3,62 km²) a řadí se tak k nejmenším obcím na Opavsku.

¹²⁵ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. MOS - Městská a obecní statistika. ČSÚ [online]. 2012 [cit. 2012-03-15]. Dostupné z: http://www.czso.cz/lexikon/mos_vdb.nsf/openkraj?openform&:cz080

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ: města a obce moravskoslezského kraje. Rožnov pod Radhoštěm: Proxima Bohemia spol. s. r. o., [2009?], 325 s.; vlastní zpracování

Nejvyšším orgánem svazku je Sněm. Je zastoupen starosty, příp. místostarosty obcí, přičemž každá obec má při hlasování jeden hlas. Předseda a další dva členové tvoří Radu. Rada zejména realizuje usnesení sněmu, zpracovává návrh rozpočtu a realizuje běžné hospodaření s majetkem. Předseda zastupuje svazek obcí navenek. Kontrola svazku je prováděna prostřednictvím Kontrolní komise, jež je tvořena předsedou a dalšími dvěma členy. Všechny orgány jsou voleny na dobu dvou let.¹²⁶ V roce 2002 byl zpracován „Program rozvoje mikroregionu Hlučínska – západ“. Strategie byla zpracována rozvojovou agenturou, v současné době je již neaktuální.

Obr. 10: Svazek obcí mikroregionu Hlučínska - západ¹²⁷

¹²⁶ SWAZEK OBCÍ MIKROREGIONU HLUČÍNSKA - ZÁPAD. Stanovy „Svazku obcí mikroregionu Hlučínska - západ“. Kravaře, 2001.

¹²⁷ Vlastní zpracování

Tab. 7: Základní informace o obcích Svazku obcí mikroregionu Hlučínska - západ k 31. 12. 2010 ¹²⁸

Svazek obcí mikroregionu Hlučínska - západ							
	obec	ORP	počet obyvatel	katastrální výměra (ha)	hustota zalidnění (obyv./km ²)	první písemná zmínka	části obce
1	Bolatice	Kravaře	4384	1324	331	1250	2
2	Hněvošice	Opava	1035	616	168	1288	1
3	Chlebičov	Opava	1105	362	305	1250	1
4	Chuchelná	Kravaře	1284	767	167	1349	1
5	Kobeřice	Kravaře	3286	1715	192	1236	1
6	Kravaře	Kravaře	6801	1937	351	1224	3
7	Oldřišov	Opava	1339	1578	85	1234	1
8	Rohov	Kravaře	626	664	94	1349	1
9	Služovice	Opava	812	599	136	1349	2
10	Strahovice	Kravaře	924	507	182	1349	1
11	Sudice	Kravaře	677	943	72	1327	1
12	Štěpánkovice	Kravaře	3159	1253	252	1265	3
13	Třebom	Kravaře	227	951	24	1349	1
14	Velké Hoštice	Opava	1778	1004	177	1228	1
	celkem	-	27437	14220	193	-	20

7. 7 Sdružení obcí Hlučínska

Sdružení obcí Hlučínska se začalo formovat již po sametové revoluci v roce 1989. Po reformě veřejné správy docházelo stále více k odlučování finančních prostředků z obcí. Reakcí byl vznik sdružení koncem roku 1991, kdy se ke spolupráci přihlásilo 35 obcí. V roce 1998 došlo k podepsání nové zakladatelské smlouvy již jen mezi 24 členy. Těmito obcemi byly: Bohuslavice, Bolatice, Darkovice, Dolní Benešov, Hať, Hlučín, Hněvošice, Chlebičov, Chuchelná, Kobeřice, Kozmice, Kravaře, Ludgeřovice, Markvartovice, Oldřišov, Rohov, Služovice, Sudice, Šilheřovice, Štěpánkovice, Třebom, Velké Hoštice, Vřesina, Závada. Později přistoupili obce Bělá, Píšť, Strahovice. V roce 2003 došlo ke změně právní formy ze zájmového sdružení právnických osob na dobrovolný svazek obcí dle § 49 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích.¹²⁹

V současné době jsou členy Sdružení obcí Hlučínska všechny samostatné obce na území Hlučínska. Jde tedy o všechny obce, které jsou zároveň členy Svazku obcí mikroregionu Hlučínska – západ, a obce Svazku obcí mikroregionu Hlučínska (výjimkou jsou obce Děhylov a Dobroslavice, které historicky nespádají do území Hlučínska). Do Sdružení

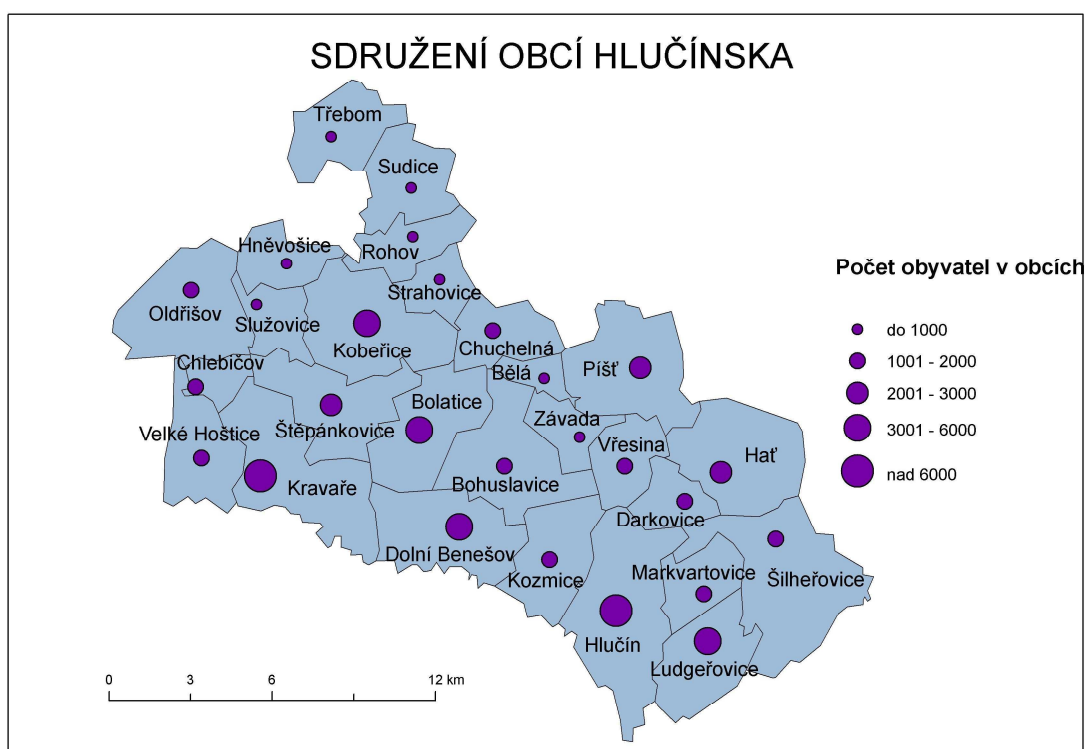
¹²⁸ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. MOS - Městská a obecní statistika. ČSÚ [online]. 2012 [cit. 2012-03-15]. Dostupné z: http://www.czso.cz/lexikon/mos_vdb.nsf/openkraj?openform&:cz080

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ: města a obce moravskoslezského kraje. Rožnov pod Radhoštěm: Proxima Bohemia spol. s r. o., [2009?], 325 s.; vlastní zpracování

¹²⁹ SDRUŽENÍ OBCÍ HLUČÍNSKA. Vítejte na serveru Sdružení obcí HLUČÍNSKA. Sdružení obcí Hlučínska [online]. © 2004 - 2012 [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: <http://hlucinsko.eu/>

obcí Hlučínska je tedy zapojeno 27 obcí. Se sdružením velmi úzce spolupracují také městské části Ostrava - Hošťálkovice, Ostrava - Petřkovice, Ostrava – Lhotka a Opava – Malé Hoštice. Sdružení obcí Hlučínska zaujímá rozlohu 295,19 km², počet obyvatel přesahuje 66 000 a průměrná hustota zalidnění je 224 obyv./km². Největší je obec Šilheřovice 21,65 km², nejmenší obec Bělá 2,86 km². Nejvíce obyvatel žije ve městě Hlučín (14 258), zároveň zde žije nejvíce obyvatel na km² (674). Nejmenší hustotu zalidnění má obec Třebom (24 obyv./km²), zároveň zde žije nejméně obyvatel (227). Základní informace o obcích jsou formou tabulky uvedené v příloze č. 1.

Orgány svazku obcí jsou Sněm, Rada, předseda, místopředseda, Kontrolní a revizní komise. Sněm je tvořen starosty příp. místostarosty, přičemž každý má při hlasování jeden hlas. Sněm volí ze svého středu předsedu, dva místopředsedy a čtyři členy Rady svazku. Mohou jimi být pouze starostové obcí. Sněm volí také Kontrolní a revizní komisi, kterou tvoří předseda a další dva členové.¹³⁰ Také Sdružení obcí Hlučínska má zpracovanou svoji rozvojovou strategii. „Integrovaná strategie rozvoje Hlučínska“ byla poprvé zpracována v roce 2000 a aktualizována v roce 2008.

Obr. 11: Sdružení obcí Hlučínska¹³¹

¹³⁰ SDRUŽENÍ OBCÍ HLUČÍNSKA. *Smlouva o vytvoření dobrovolného svazku obcí „Sdružení obcí Hlučínska“*. Hlučín, 2003

¹³¹ Vlastní zpracování

8 Realizované projekty a další činnosti

Předmět činnosti svazků obcí podle zákona o obcích byl již popsán v kapitole o dobrovolném svazku obcí. Předmět činnosti má každý svazek uveden ve svých Stanovách. Také činnost jednotlivých orgánů a hospodaření svazku byla již popsána v předchozích kapitolách. V této kapitole bude proto již jen ve stručnosti popsán předmět činnosti každého mikroregionu dle jednotlivých Stanov a dále bude popsán pro každý mikroregion přehled nejdůležitějších projektů uskutečněných v posledních letech.

8.1 Mikroregion Opavsko severozápad

Předmětem činnosti dle Stanov svazku¹³² je zejména ochrana a prosazování společných zájmů, zajištění trvale udržitelného rozvoje, ochrana životního prostředí, propagace svazku obcí a další činnosti stanovené členskou schůzí.

V mikroregionu bylo v posledních letech realizováno několik projektů. K nejvýznamnějším patří Autobusové čekárny obcí Mikroregionu Opavsko severozápad, Poradenství pro rozvoj venkova Mikroregionu Opavsko severozápad, Veřejná prostranství obcí Mikroregionu Opavsko severozápad, Víceúčelová hřiště Mikroregionu Opavsko severozápad a další.

Víceúčelová hřiště Mikroregionu Opavsko severozápad

Ve třech obcích mikroregionu (Brumovice, Stěbořice, Velké Heraltice) byla realizována výstavba víceúčelových hřišť. Sportoviště slouží nejen školákům a dětem, ale přístupná jsou široké veřejnosti. Hřiště je možné využívat celoročně pro celou řadu sportů od kopané, přes florbal, tenis, volejbal až po hokej či bruslení. Projekt byl realizován od prosince 2007 do října 2009. Dotace byla získána z Regionálního operačního programu NUTS II Moravskoslezsko ve výši přes 6,7 mil. Kč, přičemž celkové výdaje činily přes 7,3 mil. Kč.¹³³

Veřejná prostranství Mikroregionu Opavsko severozápad

Záměrem bylo vytvořit kvalitní, bezpečné prostory s množstvím zeleně pro každodenní pohyb lidí. V rámci projektu vznikly nové přístupové komunikace, dětské herní prvky a došlo k úpravám veřejných ploch. Realizace probíhala od dubna 2010 do září 2011. Projekt byl

¹³² MIKROREGION OPAVSKO SEVEROZÁPAD. *Stanovy svazku obcí Mikroregionu Opavsko severozápad*. Úvalno, 2007.

¹³³ BRUMOVICE. VÍCEÚČELOVÁ HŘIŠTĚ MIKROREGIONU OPAVSKO SEVEROZÁPAD. *Brumovice* [online]. 2009 [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: http://www.brumovice-op.cz/vismo/zobraz_dok.asp?p1=67&p2=0&vol_stavzobrazeni=1&tzv=1&sort=nazev&sc=DESC

ÚVALNO. Výroční zpráva o činnosti svazku obcí Mikroregionu Opavsko severozápad za rok 2009. *Úvalno* [online]. 2009 [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: <http://www.uvalno.cz/ostatni/ds-1009/archiv=0&p1=55>

podpořen z Regionálního operačního programu NUTS II Moravskoslezsko, oblast podpory 4.1 Rozvoj venkova. Celkové náklady byly téměř 10 mil. Kč, z toho dotace činila přes 8,5 mil. Kč. V rámci toho projektu bylo rekonstruováno sedm veřejných prostranství v pěti obcích mikroregionu.¹³⁴

Neplachovice: - úprava zámeckého parku, vybudování zpevnění plochy, odpočívadlo

Hlavnice: - obnova zámeckého parku, úprava venkovního areálu pro společenské akce

Velké Heraltice: - Zpevněné plochy u objektu pošty a zdravotního střediska, parkovací stání

Brumovice: - úprava areálu kolem hasičské zbrojnice (dětské hřiště, výstavba informační tabule, dětské pískoviště, rekonstrukce ploch zeleně, úprava oplocení)

Brumovice – Skrochovice: - úprava plochy okolo zámeckého archivu (dětské herní sestavy, parkové lavičky, rekonstrukce ploch zeleně a výsadba stromů, informační tabule, zpevněná plocha)

Úvalno: - zpevněné plochy u kostela

Úvalno: - rekonstrukce zpevněných ploch a zřízení parkoviště u bytového domu¹³⁵

Obr. 12: Veřejná prostranství Mikroregionu Opavsko severozápad – před realizací¹³⁶

Obr. 13: Veřejná prostranství Mikroregionu Opavsko severozápad – po realizaci¹³⁷

¹³⁴ OBEC HLAVNICE. OBNOVA ZÁMECKÉHO PARKU V HLAVNICI - 2011. *Obec Hlavnice* [online]. 2011 [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: <http://www.obechlavnice.cz/obnova-zameckeho-parku-v-hlavnici-2011/d-76482/p1=2582>

CRR ČR. Projekty EU. *Regionální Informační Servis* [online]. © 2010-2011 [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/projekty-eu>

¹³⁵ Informace poskytl Ing. Vítězslav Odložilík, předseda Mikroregionu Opavsko severozápad

¹³⁶ poskytl Ing. Vítězslav Odložilík, předseda Mikroregionu Opavsko severozápad

¹³⁷ poskytl Ing. Vítězslav Odložilík, předseda Mikroregionu Opavsko severozápad

8. 2 Mikroregion Hvozdnice

Předmětem činnosti je realizace strategického plánu, rozvoj venkova, cestovního ruchu, rozvoj kultury a historických hodnot, ochrana životního prostředí, propagace regionu a vytváření příznivých vnitřních a vnějších vztahů a činnosti stanovené zákonem o obcích.¹³⁸

Mapování kulturních a přírodních hodnot mikroregionu Hvozdnice a návrh aktivit na ochranu kulturního dědictví, zlepšení turistického potenciálu a atraktivity území

V rámci projektu byl zmapován na území mikroregionu stav kulturního a přírodního dědictví zejména přírodní zajímavosti, kulturní památky, tradice, legendy a pověsti, výpovědi a vzpomínky pamětníků. Na základě výsledků mapování byla vydána publikace „Studie obnovy, péče a využití přírodního a kulturního bohatství Mikroregionu Hvozdnice“. Studie obsahuje návrhy na údržbu a ochranu památek a návrhy na zvýšení turistické atraktivity území. Součástí studie je i analýza záměrů obcí a dalších subjektů s tematikou kulturního dědictví a podklady pro projektovou dokumentaci projektů s uvedením vhodných způsobů financování. Mimo vydání studie bylo vytvořeno také CD se záznamem vzpomínek pamětníků a byly zpracovány podklady pro vydání dalších propagačních materiálů.

Projekt byl realizován na přelomu let 2010/2011. Celkové náklady přesáhly 170 000 Kč a dotace činila 143 000 Kč. Projekt byl realizován z Programu rozvoje venkova prostřednictvím Místní akční skupiny Opavsko.¹³⁹

Studie proveditelnosti k realizaci přírodě blízkých protipovodňových opatření na území obcí Mikroregionu Hvozdnice

Projekt byl zaměřen na navržení přírodě blízkých protipovodňových opatření na území obcí mikroregionu. V rámci projektu byla provedena analýza materiálů v oblasti vodního hospodářství, dále byly provedeny hydrotechnické výpočty, provedeno šetření a projednání se starosty a vodohospodáři a návrh řešení vlastnických vztahů. Po zjištění stavu byla navržena protierozní a protipovodňová opatření v jednotlivých obcích a byly vypracovány podklady pro zpracování dokumentace pro územní řízení. Výstupem jsou mapy řešeného území s vyznačením navržených přírodě blízkých protipovodňových opatření.

Projekt byl zahájen v listopadu 2010 a ukončen v říjnu 2011. Byl spolufinancován Evropskou unií z Operačního programu Životního prostředí. Celkové náklady dosáhly 1,8 mil. Kč z čehož dotace činila 90 %.¹⁴⁰

¹³⁸ MIKROREGION HVOZDNICE. *Stanovy svazku obcí Mikroregion Hvozdnice*, Dolní Životice, 2004.

¹³⁹ MIKROREGION HVOZDNICE. *Monitorovací zpráva O realizaci projektu* – poskytnutá předsedou Mikroregionu Hvozdnice panem Vladimírem Chovancem

¹⁴⁰ MIKROREGION HVOZDNICE. *Studie proveditelnosti k realizaci přírodě blízkých protipovodňových opatření na území obcí Mikroregionu Hvozdnice*.

8. 3 Venkovský mikroregion Moravice

Předmětem činnosti je podobně jako u Mikroregionu Hvozdnice realizace strategického plánu, rozvoj venkova, cestovního ruchu, rozvoj kultury a historických hodnot, ochrana životního prostředí, propagace regionu a vytváření příznivých vnitřních a vnějších vztahů a činnosti stanovené zákonem o obcích.¹⁴¹

Mikroregion nemá dostatek finančních prostředků na to, aby vykonával různé činnosti a zpracovával podklady pro získávání dotací, jelikož roční příspěvek činí pouze 1 Kč na obyvatele. Z tohoto důvodu nebyl v posledních letech v mikroregionu proveden žádný investiční projekt. I přes to starostové obcí v rámci mikroregionu spolupracují v činnostech, které se určitou měrou dotýkají obyvatel všech obcí. Takovýmto příkladem byl společný postup obcí proti zrušení léčebny dlouhodobě nemocných v nemocnici ve Vítkově nebo zabránění ubytování nepřizpůsobivých občanů v obci Kružberk.

Petice proti zrušení lůžek léčebny dlouhodobě nemocných (LDN)

Na počátku roku 2011 měl Moravskoslezský kraj v úmyslu zrušit lůžkovou část léčebny dlouhodobě nemocných ve Vítkově. Proti tomu se ohradili jak lékaři, tak zástupci obcí v mikroregionu, neboť se obávali, že zrušením LDN by nemocnice postupně přišla o další oddělení. Společným úsilím všech starostů byla ve všech obcích provedena petice za zachování stávajících lůžek léčebny dlouhodobě nemocných, kterou podepsalo přes 6 100 obyvatel mikroregionu. Díky petici, vystoupení starostů a místostarostů v médiích a na jednání krajského zastupitelstva v Ostravě a informování všech zainteresovaných poslanců Moravskoslezského kraje došlo k zachování současného stavu nemocnice.¹⁴²

Petice proti vzniku ghett v mikroregionu Moravice

V roce 2011 podali představitelé obce Kružberk a občanské sdružení „Za rozvoj Kružberka, o. s.“ petici do Evropského Parlamentu, Úřadu vlády ČR, Poslanecké sněmovny ČR a Senátu ČR. Důvodem byl úmysl podnikatelů vybudovat ubytovnu pro nepřizpůsobivé osoby z bývalého rekreačního zařízení v Kružberku. Objekt měl být během krátké doby obsazen 200 osobami žijícími dlouhodobě ze sociálních dávek, což by pro obci Kružberk s necelými 300 obyvateli bylo ničující. Do petice se prostřednictvím představitelů obcí zapojili obyvatelé z celého mikroregionu a získali přes 2500 podpisů čímž zabránili vybudování ubytovny.¹⁴³

¹⁴¹ VENKOVSKÝ MIKROREGION MORAVICE. *Stanovy svazku obcí „Venkovský mikroregion Moravice“*. Vítkov, 2005

¹⁴² VENKOVSKÝ MIKROREGION MORAVICE. *Zpráva o činnosti Mikroregionu Moravice*.

VENKOVSKÝ MIKROREGION MORAVICE. *Petice proti zrušení lůžek léčebny dlouhodobě nemocných (LDN)*

¹⁴³ Informace poskytl Zdeněk Hegar, předseda Venkovského mikroregionu Moravice

VENKOVSKÝ MIKROREGION MORAVICE. *Petice proti vzniku ghett v mikroregionu Moravice*

8. 4 Mikroregion Matice Slezská

Předmět činnosti mikroregionu dle jeho stanov je stejný jako u předchozích dvou mikroregionů, proto zde již nebude vyjmenováván.

V mikroregionu bylo v posledních letech provedeno několik projektů. Nejvýznamnější byl vznik Integrovaného Informačního Systému Mikroregionu Matice Slezská. Mezi další významné projekty patří např. Cyklostezka v úseku Doškův Mlýn – lávka přes řeku Opavu, Digitální barevné ortofotomapy obcí, Pasport komunikací na území MMS v intravilánech obcí. Od roku 2007 získává mikroregion každoročně dotaci z programu „Podpora obnovy a rozvoje venkova“ na funkci manažera venkovského mikroregionu, která se pohybuje okolo dvou set tisíc korun. Od roku 2007 je také každoročně vydáván „Časopis Háječan s přílohou obcí MMS“. Časopis se vydává v nákladu přes 5000 výtisků a je určen pro všechny domácnosti v mikroregionu. Každá obec v něm prezentuje nejdůležitější události uplynulého roku.

Integrovaný informační systém Mikroregionu Matice Slezská

Integrovaný informační systém byl jedním z prvních projektů v mikroregionu. Realizoval se již v roce 2001 a byl podpořen Ministerstvem pro místní rozvoj. V rámci projektu byla v první fázi vybudována mikroregionální páteřní síť a její připojení k internetu. V další fázi vznikla v každé obci informační centra s připojením k internetu a došlo k vybavení center potřebnou informační technikou. Vytvořen byl také informační systém mikroregionu (webové stránky) a základní informační stránky pro každou obec s propojením na databázi informačního systému mikroregionu.¹⁴⁴

8. 5 Svazek obcí mikroregionu Hlučínska

Jedním z prvních projektů mikroregionu byla „Rekonstrukce cyklostezky a podpora turistického ruchu v mikroregionu Hlučínsko“, realizována v roce 2002 z programu SAPARD. V rámci tohoto projektu byly v obcích mikroregionu instalovány lavičky a informační mapy, byla vybudována cyklostezka do Bělé, opraveny pomníky a kapličky v několika obcích. V Bolaticích byl vybudován „Skanzen lidových tradic a řemesel“.¹⁴⁵

¹⁴⁴ MIKROREGION MATICE SLEZSKÁ. *Zpráva o realizaci projektu Integrovaného Informačního Systému Mikroregionu Matice Slezská*. Háj ve Slezsku, 2011.

¹⁴⁵ INFORMAČNÍ CENTRUM HLUČÍN. Skanzen lidových tradic v Bolaticích • Bolatice. *Informační centrum HLUČÍN* [online]. © 2008 [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: <http://info.hlucin.com/?page=info&sekce=4&id=36>

Komunitní plánování na Hlučínsku

Komunitní plánování sociálních služeb a souvisejících aktivit započalo již v roce 2005 ve městě Hlučín. V té době byla do projektu zapojena jen Charita Hlučín a Svaz tělesně postižených ČR. Byly vytvořeny čtyři pracovní skupiny (rodina, děti a mládež; zdravotně postižení občané; senioři; osoby ohrožené sociálním vyloučením) a jedna skupina řídící. Podílely se na přípravě strategického dokumentu pro oblast sociálních služeb na období 2006 – 2009. Svazek obcí mikroregionu Hlučínska se do projektu zapojil od roku 2009. Jedním z hlavních důvodů bylo vytvoření sítě kvalitních sociálních služeb na území Hlučínska. Za pomoci pracovních skupin byl vytvořen „Střednědobý plán sociálních služeb a souvisejících aktivit pro Hlučínsko 2010 – 2013“. V rámci tohoto projektu se každoročně pořádá „Den sociálních služeb“. Jde o přehlídku poskytovatelů služeb a souvisejících aktivit na náměstí v Hlučíně. Jednotliví poskytovatelé sociálních služeb informují občany mikroregionu o nabízených službách, poskytují jim základní informace a zdarma jsou prováděny činnosti, jako je měření tlaku, cukru apod. Cílem projektu je informovat občany o možnostech a dostupnosti sociálních služeb na Hlučínsku.¹⁴⁶

8. 6 Svazek obcí mikroregionu Hlučínska – západ

Jediným větším realizovaným projektem na území mikroregionu byla „Veřejná internetizace a bezdrátový rozhlas mikroregionu Hlučínska – západ“. Projekt byl realizován v roce 2006 o celkovém rozpočtu 15,7 mil. Kč. Projekt byl spolufinancován Ministerstvem pro místní rozvoj z programu „Společný regionální operační program“ ve výši 85 % celkových nákladů. Do projektu se zapojilo 12 obcí mikroregionu mimo obce Kobeřice a Strahovice. Na území mikroregionu byly vybudovány přípojné body k síti internet, ke které se mohou připojit občané i firmy pomocí bezdrátových zařízení. V obcích byla zřízena také veřejně přístupná místa internetu převážně v knihovnách, ve školách a na obecních úřadech. Všechna veřejně přístupná místa byla vybavena kvalitní informační technologií. Součástí projektu bylo i vybudování regionální sítě bezdrátového rozhlasu VISO – varovného a informačního systému obyvatelstva. V obcích bylo nainstalováno moderní ozvučovací zařízení, které je schopno přinášet jak aktuální hlášení tak varovat obyvatele při krizových situacích.¹⁴⁷

¹⁴⁶ MĚSTSKÝ ÚŘAD HLUČÍN. *Střednědobý plán sociálních služeb a souvisejících aktivit pro Hlučínsko 2010 – 2013*. Hlučín, 2010.

Informace poskytla Mgr. Marcela Buryová, koordinátora komunitního plánování Hlučín

¹⁴⁷ Informace poskytl Werner Watzlawik, Městský úřad Kravaře

8. 7 Sdružení obcí Hlučínska

Předmětem činnosti je rozšíření, zlepšení a prohloubení hospodářské, kulturní a jiné spolupráce mezi členy svazku obcí v zájmu regionu „Hlučínska“, ochrana a prosazování společných zájmů členů tohoto svazku a také koordinace mezi členy při všech regionálních projektech v obecní a podnikatelské sféře v rámci regionálním, celostátním i mezinárodním.¹⁴⁸

Další činnost SOH se řídí zákonem o obcích.

Projekty realizované v rámci Svazku obcí mikroregionu Hlučínska a Svazku obcí mikroregionu Hlučínska – západ byly již popsány výše. Většina projektů v těchto obcích však byla uskutečněna v rámci celého Hlučínska tedy přes Sdružení obcí Hlučínska, kdy bylo od roku 2005 realizováno přes deset projektů. Jednalo se vesměs o projekty zaměřené na rozvoj cestovního ruchu a zvýšení povědomí o území Hlučínska formou festivalů kultury, rozvoje cyklostezek a vydáním propagačních materiálů. V následujícím textu budou popsány jen nejdůležitější projekty.

Na kole bez hranic

Projekt na kole bez hranic je společný projekt Sdružení obcí Hlučínska a polské gminy Krzyżanowice, gminy Krzanowice a gminy Kietrz. Cílem projektu je propagovat region Hlučínska a Horního Slezska návštěvníkům, turistům i samotným obyvatelům. Výsledkem projektu je vydání mapového průvodce s cyklomapou, který bude mapovat oblast cykloturistiky v příhraničních regionech. Průvodce bude vydán v počtu více jak 27 000 kusů nejen v českém a polském jazyce ale také v jazyce anglickém a německém. Materiály budou vydávány v informačních centrech, knihovnách, školách a při jiných prezentacích. Součástí projektu budou cyklovýlety pro veřejnost a instalace odpočívadel na cyklostezkách gminy Krzyżanowice. Projekt je spolufinancován z Operačního programu ČR – Polsko. Celkové náklady projektu přesáhnou 700 000 Kč.¹⁴⁹

Partnerstvím k poznávání regionu

Projekt bude formou přeshraniční spolupráce propagovat zajímavosti a specifické produkty daného regionu. Jedná se o opět o spolupráci Sdružení obcí Hlučínska a polské gminy Kietrz, Krzanowice a Krzyżanowice. Záměrem je propagovat region, který byl po dlouhou dobu součástí jednoho státu a zvýšit povědomí nejen turistů ale také obyvatel o území, na kterém žijí

¹⁴⁸ SDRUŽENÍ OBCÍ HLUČÍNSKA. *Smlouva o vytvoření dobrovolného svazku obcí „Sdružení obcí Hlučínska“*. Hlučín, 2003

¹⁴⁹ Informace poskytl Mgr. Herbert Pavera, předseda SOH

URZĄD MIEJSKI KRZANOWICE. *Na rowerze bez granic. Aktualności* [online]. © 2012 [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: <http://www.krzanowice.pl/new/site/index/1-aktualnosci/news/787.na-rowerze-bez-granic.html>

a o jeho nejbližších sousedech. Výsledkem budou dva typy propagačních materiálů vydané ve více jak 80 000 kusech. První z nich bude pojednávat o aktuálních zajímavostech a možnostech turistického, rekreačního, kulturního a sportovního využití v regionu. Druhým propagačním materiálem bude gastronomická brožura s popisem nejvýznamnějších produktů každé oblasti a přehledem restaurací. Pomocí propagačních materiálů by mělo dojít ke zvýšení cestovního ruchu v příhraniční oblasti. Celkové náklady přesáhnou 800 000 Kč, z nichž část bude spolufinancována z Operačního programu ČR – Polsko.¹⁵⁰

Festival kultury Hlučínska

Festival kultury Hlučínska je pořádán každoročně od roku 2009. Jednodenní festival pěveckých, folklórních a jiných zájmových spolků probíhá na náměstí v Hlučíně v letních měsících. Každého festivalu se účastnilo na 400 účinkujících z celého regionu, kteří se prezentovali svými vystoupeními a ukázkami tradičních řemesel a jejich tvorby. Akce zaznamenala u veřejnosti značný ohlas, proto je snaha v této činnosti pokračovat i v dalších letech. Náklady každého festivalu se pohybovaly okolo 150 000 Kč, z čehož dotace z kraje činila kolem 50 %.

Vybavení cyklostezek Hlučínska – rozvoj cestovního ruchu mikroregionu

Cyklostezka protkávající celé Hlučínsko byla vybudována již v roce 2001 – 2002. V rámci tohoto projektu byly cyklostezky nově vybavené infotabulemi a odpočívadly, které byly již nevyhovující. Pořízeno bylo přes 90 kusů dopravního značení, přes 40 infotabulí, vybudováno bylo přes 30 posezení spolu s odpadkovými koši a stojany na jízdní kola. Záměrem projektu bylo zvýšení atraktivity již nevyhovující cyklostezky pro turisty a návštěvníky regionu. Náklady dosáhly téměř 950 000 Kč z čehož polovinu činila dotace z Moravskoslezského kraje.¹⁵¹

¹⁵⁰ Informace poskytl Mgr. Herbert Pavera, předseda SOH
GMINA KRZYŻANOWICE. „Partnerstwo do poznania regionu”. *Współpraca zagraniczna* [online]. 2012 [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: http://www.krzyzanowice.pl/main/aktualnosci_szczegoly_news1335.html

¹⁵¹ Informace poskytl Mgr. Herbert Pavera, předseda SOH

9 Názory starostů na činnost mikroregionů (analýza dotazníkového šetření)

Dotazníkové šetření probíhalo prostřednictvím e-mailové komunikace s několika opakováními od listopadu 2011 do března 2012. Z celkového počtu 78 oslovených starostů se dotazníkového šetření zúčastnilo 47 z nich, tedy 60,25 %. V rámci Svazku obcí mikroregionu Hlučínska – západ se dotazníkového šetření zúčastnilo 11 obcí (79 % všech obcí), ze Svazku obcí mikroregionu Hlučínska 10 obcí (67 %) a Mikroregionu Opavsko severozápad 6 obcí (67 %), z Mikroregionu Hvozdnice 7 obcí (64 %), z Mikroregionu Matice Slezská 8 obcí (57 %) a z Venkovského mikroregionu Moravice 5 obcí (31 %). Dotazník byl tvořen 13 otázkami. Úkolem bylo zjistit zejména hlavní účel spolupráce, a zda se jej daří naplňovat, názory starostů na spolupráci v rámci mikroregionu a realizované a plánované projekty jednotlivých obcí.

1. Proč jste do mikroregionu vstoupili?

Nejčastější odpovědí, kterou uvedla více, jak polovina dotázaných bylo navázání kontaktu s ostatními obcemi regionu, vzájemná výměna zkušeností, informovanost a spolupráce v různých oblastech. Druhou nejčastější odpovědí byl vstup obce do mikroregionu za účelem realizování společných projektů s větší možností získat dotaci. Třetí nejčastější odpovědí bylo společné řešení problémů. Zejména starostové Venkovského mikroregionu Moravice uváděli jako největší problém nezaměstnanost v regionu, neboť okolí Vítkova patří již několik let k oblastem s největší mírou nezaměstnanosti v okrese Opava. Další často uváděné odpovědi byly: historicky zde patříme (tuto odpověď uváděli zejména starostové Hlučínska), společný postup při propagaci regionu a jednotlivých obcí, celkový rozvoj území, tradice a stejné hodnoty.

2. Jaký je hlavní účel Vaší spolupráce? Daří se jej naplňovat? Pokud ne, proč?

Odpovědi na otázku jaký je hlavní účel spolupráce do jisté míry navazují na první otázku a jsou vesměs podobné. Hlavní účel většiny mikroregionů je podporovat všeobecný rozvoj regionu, zejména přípravou společných projektů s reálnější možností získání finančních prostředků. Dalším účelem je zviditelnit nejen obec ale celý mikroregion a propagovat jej jako celek za účelem posílení cestovního ruchu a zvýšení povědomí občanů o území, na kterém žijí. Úkolem je také spolupracovat ve všech oblastech jak školství, sociální péče, zdravotnictví, kultura a další. Hlavním účelem jednání v rámci Valné hromady je vzájemné předávání zkušeností mezi jednotlivými obcemi, informovanost o dění v okolních obcích, řešení společných problémů a příprava společných projektů.

Na otázku zda se daří účel naplňovat odpověděli zástupci obcí v rámci Sdružení obcí Hlučínska kladně. Spolupráce v tomto mikroregionu funguje na vysoké úrovni, většina cílů se daří naplňovat a jen minimum projektů se nedaří uskutečnit z důvodu nedostatku financí. Obdobné odpovědi byly uváděny také v Mikroregionu Opavsko severozápad.

V Mikroregionu Hvozdnice se hlavní účel předávání informací daří převážně naplňovat. Celkově však spolupráce funguje na průměrné úrovni, některé obce spolupracují více a jiné méně. Realizují se převážně měkké projekty, zatímco investiční se realizují jen v některých obcích – problémem jsou majetkové vztahy pozemku. Problémem je také rozdílná velikost obce a počet obyvatel, neboť větší obce mají vyšší rozpočty, zatímco menší obce musí více zvažovat na kterou činnost finančně přispět. Problém velikosti obcí není jen problémem Mikroregionu Hvozdnice, tento problém se samozřejmě týká všech mikroregionů.

Spolupráce ve Venkovském mikroregionu Moravice funguje spíše na úrovni řešení společné problematiky, jako bylo uvedeno výše např. společné jednání obcí proti vzniku ghatt nebo společné jednání pro zachování nemocnice ve Vítkově. Původní účel založení mikroregionu se však nepodařilo naplnit. Členský příspěvek je pouze 1 Kč na občana, což je na aktivní činnost velmi málo. Mikroregion nemá svého manažera, který by se podrobně věnoval zpracování projektů a získávání dotací, také proto zde nebyl v posledních letech proveden žádný projekt. Venkovský mikroregion Moravice má velký počet obcí a velkou rozlohu, avšak velikosti jednotlivých obcí a počty obyvatel se velmi liší. Spolupráce tedy není optimální, neboť problematika jednotlivých obcí je velmi různorodá a nedaří se najít žádný společný zájem.

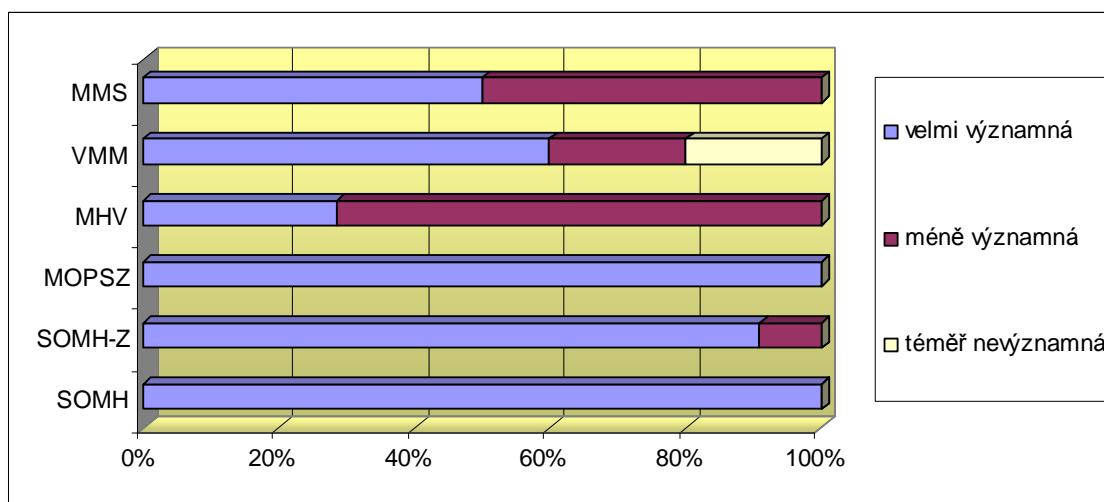
Účel spolupráce v Mikroregionu Matice Slezská se vesměs daří naplňovat. Méně se daří naplňovat v oblasti společných projektů neboť spolupráce s ostatními obcemi je náročná a komplikovaná. Stejně jako u výše zmíněných mikroregionů se i zde projevují rozdíly ve velikosti obce. Každá obec řeší především akutní situaci ve své obci, která je často odlišná od sousedních obcí.

3. Jaké konkrétní aktivity vyvíjí Vaše obec v mikroregionu?

Z této otázky vyplynulo, že většina obcí nevyvíjí žádné konkrétní aktivity, které by se odlišovaly od ostatních. Plánování projektů a účast na jednání probíhá společně. V některých větších obcích se však konají kulturní a sportovní akce pro celý mikroregion např. již zmíněný Den sociálních služeb v Hlučíně. Odlišné aktivity vyvíjí obce, v kterých sídlí manažer svazku vykonávající veškerou činnost související s projekty. Svého manažera má Mikroregion Opavsko severozápad a Mikroregion Matice Slezská. V ostatních mikroregionech vykonává tuto činnost převážně předseda, místopředseda a jiní administrativní pracovníci.

4. Jak významná je podle Vás spolupráce obcí?

Výsledky se odrážejí od skutečnosti, zda se účel mikroregionů daří naplňovat (jak bylo uvedeno v otázce č. 2) a také od množství provedených projektů. Jak již bylo uvedeno výše spolupráce obcí na Hlučínsku (zejména v rámci Sdružení obcí Hlučínska) funguje na vysoké úrovni. V posledních letech zde bylo provedeno několik významných projektů na podporu cestovního ruchu. Tento fakt se odráží v názorech starostů, kdy téměř všichni považují spolupráci za velmi významnou. Rovněž tak je tomu v Mikroregionu Opavsko Severozápad, kdy za velmi významnou označilo spolupráci 100 % dotazovaných. V Mikroregionu Matice Slezská označilo za velmi významnou spolupráci 50 % dotazovaných, 50 % ji označilo za méně významnou. I přesto, že ve Venkovském mikroregionu Moravice nebyl v posledních letech proveden žádný projekt, označuje za velmi významnou spolupráci téměř 60 % dotazovaných. Důležitost spolupráce se projevila v již výše zmíněných peticích. Jeden zástupce obce však označil spolupráci za méně významnou a jeden dokonce za téměř nevýznamnou. Jak bylo uvedeno v otázce č. 2 funguje spolupráce v Mikroregionu Hvozdnice na průměrné úrovni, proto ji za velmi významnou označilo necelých 30 % dotazovaných a za méně významnou přes 70 % dotazovaných.

Obr. 14: Jak významná je podle Vás spolupráce obcí?¹⁵²

Vysvětlivky: MMS – Mikroregion Matice Slezská, VMM – Venkovský mikroregion Moravice, MHV – Mikroregion Hvozdnice, MOPSZ – Mikroregion Opavsko severozápad, SOMH-Z – Svazek obcí mikroregionu Hlučínska – západ, SOMH – Svazek obcí mikroregionu Hlučínska

¹⁵² Vlastní dotazníkové šetření, vlastní výpočty a zpracování

5. Uved'te největší výhody spolupráce

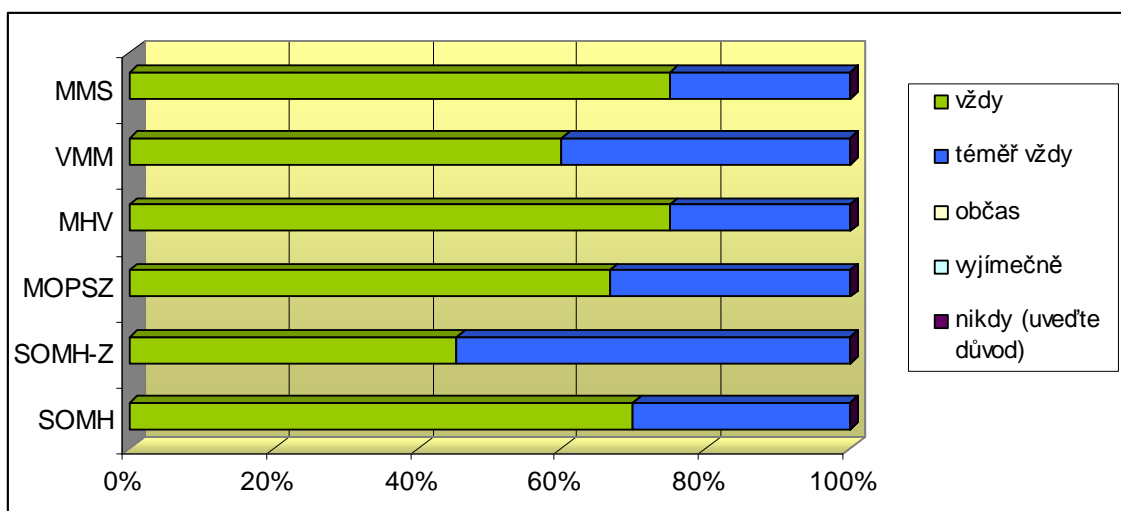
Jako největší výhody byla opět nejčastěji uváděna vzájemná výměna zkušeností mezi jednotlivými zástupci obcí v mikroregionu a informovanost o činnostech v jednotlivých obcích. Tuto odpověď uvedlo okolo 50 % všech dotazovaných. Stejně častou odpovědí bylo také získání více dotací, neboť je větší šance na realizaci projektu podaných mikroregionem než projektu podaných samostatnou obcí. Obce na Hlučínsku uváděly také jako největší výhody společnou prezentaci na výstavách turistického ruchu, propagace obce prostřednictvím mikroregionu, provádění společných kulturních akcí, přeshraniční spolupráce a zřízení společné regionální televize. Zástupci Mikroregionu Opavsko Severozápad uvedli také jako velkou výhodu zřízení funkce manažera svazku, neboť zpracovává žádosti o dotace a vykonává množství práce, které by jinak musely vykonávat jednotlivé obce. Mikroregion Hvozdnice a Mikroregion Moravice uváděly jako velkou výhodu řešení problémů společně s ostatními obcemi (větší množství osob a z toho plynoucí větší vyjednávací síla). Dva představitelé Venkovského mikroregionu Moravice však také uvedli, že žádné výhody spolupráce nemá. V Mikroregionu Matice Slezská uvedlo 100 % dotazovaných jako největší výhodu již zmíněnou vzájemnou výměnu zkušeností. Jako další výhody byly uvedeny projekty, které jsou pro více obcí cenově výhodnější např. projekt integrovaného informačního systému, ortofotomapy či geologické průzkumy pohřebišť. Výhodou spolupráce je také pocit sounáležitosti s občany okolních obcí a zviditelnění problematiky mezi více občanů.

6. Uved'te největší nevýhody (problémy) spolupráce

Polovina dotázaných uvedla, že spolupráce nemá žádné nevýhody a nezaznamenávají žádné problémy. Druhou nejčastější odpovědí byl problém sladit dohromady názory tolika starostů a z toho plynoucí nemožnost prosazení některých projektů z důvodu různorodosti individuálních zájmů jednotlivých obcí. Každá obec má své priority a potřeby, které se v závislosti na velikosti obce a počtu obyvatel často velmi liší. Problémem je také financování, neboť zejména menší obce nemají stejné možnosti financování společných projektů jako obce s větším rozpočtem. Zdroje financí obcí jsou často tak nízké, že žádné zastupitelstvo není ochotno přispět na projekt jinému, s příslibem, že v budoucích letech pomůžou jiní jemu. Mezi dalšími uváděnými problémy byly např. již naplněné dotační programy nebo programy, které sice nejsou naplněné, ale neodpovídají potřebám obce. Problémem je také velká administrativní zátěž, problémy při jednání s vlastníky pozemků či velké regionální rozdíly zejména nezaměstnanost.

7. Účastníte se jednání týkající se rozvoje mikroregionu?

Aktivitu starostů a zájem o rozvoj mikroregionu dokazuje následující graf. Přes 50 % dotázaných se účastní jednání Valné hromady vždy. Výjimkou je pouze Svazek obcí mikroregionu Hlučínska – západ, kdy odpověď vždy uvedla necelá polovina. Zbývající uvedli odpověď téměř vždy. Jak bylo uvedeno v předchozích otázkách, vzájemná výměna zkušeností a informovanost o dění v jednotlivých obcích je pro zástupce obcí velkou výhodou. Odpověď občas, výjimečně a nikdy se neobjevila.

Obr. 15: Účastníte se jednání týkající se rozvoje mikroregionu?¹⁵³

Vysvětlivky: MMS – Mikroregion Matice Slezská, VMM – Venkovský mikroregion Moravice, MHV – Mikroregion Hvozdnice, MOPSZ – Mikroregion Opavsko severozápad, SOMH-Z – Svazek obcí mikroregionu Hlučínska – západ, SOMH – Svazek obcí mikroregionu Hlučínska

8. Jak informujete občany o existenci a dění v mikroregionu?

Tato otázka umožňovala volnou odpověď. Nejčastější uvedenou odpovědí byl obecní zpravodaj, který uvedlo přes 60 % dotázaných. Následovaly webové stránky obce či mikroregionu, které uvedlo 45 % všech dotázaných. Odpověď „Na veřejných jednáních obecního zastupitelstva“ (na veřejných schůzích či společných setkáních) uvedlo přes 35 % dotázaných. Čtvrtina respondentů uvedla úřední desku obce jako zdroj informací o dění v mikroregionu. Dalšími odpověďmi byly např. místní rozhlas, který uvedla polovina dotázaných Svazku obcí mikroregionu Hlučínska – západ. Rozhlas byl v mikroregionu modernizován v roce 2006 v rámci projektu „Veřejná internetizace a bezdrátový rozhlas mikroregionu Hlučínska – západ“. Informace jsou poskytovány také prostřednictvím regionální televize Hlučínsko, regionálních deníků a týdeníků, informačních center a vydáváním propagačních materiálů.

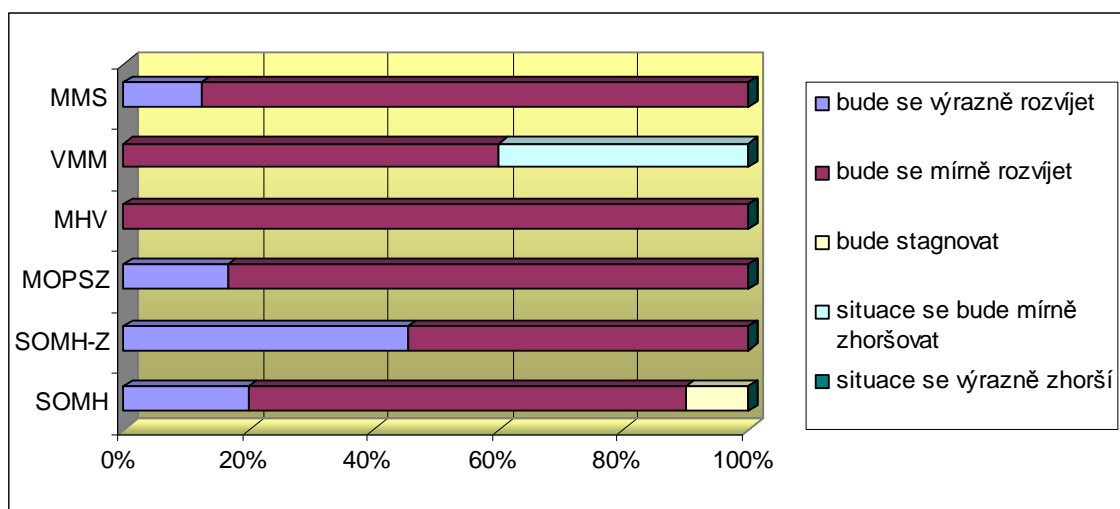
¹⁵³ Vlastní dotazníkové šetření, vlastní výpočty a zpracování

9. Co byste chtěli ve Vaší obci vylepšit?

Vzhledem k velkým rozdílům a odlišným potřebám jednotlivých obcí čítala tato otázka řadu odpovědí. Nejčastěji však byla uváděna odpověď infrastruktura a oprava chodníků, kterou uvedlo přibližně 50 % dotázaných v každém mikroregionu. Obce by si dále přály zlepšit životní prostředí a s tím související výsadbu zeleně a zlepšení celkového vzhledu obce. Některé z obcí si také přejí výstavbu splaškové kanalizace a ČOV. Problémem je však často nedostatek financí na její realizaci. Stejně často si starostové přejí rekonstrukci obecních budov nebo rozšíření volnočasové aktivity zřízením prostor pro kulturní a sportovní činnost.

10. Jak vidíte budoucí vývoj Vaší obce?

Většina dotázaných očekává rozvoj jejich obce v následujících letech. Odpověď bude se výrazně rozvíjet či mírně rozvíjet uvedlo přes 90 % dotázaných. Pouze ve Venkovském mikroregionu Moravice činila tato odpověď méně jak 60 %. Odpověď „bude se výrazně rozvíjet“ byla uvedena ve čtyřech mikroregionech a to v Mikroregionu Matice Slezská, Mikroregionu Opavsko severozápad, Svazku obcí mikroregionu Hlučínska – západ a Svazku obcí mikroregionu Hlučínska. Výrazné zlepšení situace v obci se očekává jen ve Svazku obcí mikroregionu Hlučínska – západ, kde tuto odpověď uvedlo 45 % dotázaných. V ostatních mikroregionech převládala odpověď „bude se mírně rozvíjet“. Jeden starosta obce ve Svazku obcí Mikroregionu Hlučínska je toho názoru, že bude vývoj v obci stagnovat. Dva zástupci Venkovského mikroregionu Moravice očekávají mírné zhoršování situace v jejich obci v následujících letech. Odpověď „situace se výrazně zhorší“ se mezi starosty neobjevila.

Obr. 16: Jak vidíte budoucí vývoj Vaší obce?¹⁵⁴

Vysvětlivky: MMS – Mikroregion Matice Slezská, VMM – Venkovský mikroregion Moravice, MHV – Mikroregion Hvozdnice, MOPSZ – Mikroregion Opavsko severozápad, SOMH-Z – Svazek obcí mikroregionu Hlučínska – západ, SOMH – Svazek obcí mikroregionu Hlučínska

¹⁵⁴ Vlastní dotazníkové šetření, vlastní výpočty a zpracování

11. Spolupracujete rovněž i s jinými subjekty na rozvoji obce? Uveďte s jakými.

Obce a mikroregiony spolupracují na svém rozvoji také prostřednictvím Místních akčních skupin (MAS) jejichž jsou členy. MAS jsou uskupení, které spolupracují na rozvoji venkova, zemědělství, a při získávání finanční podpory z EU a národních programů metodou LEADER Sdružují subjekty soukromého i veřejného sektoru. Mikroregion Hvozdnice a Mikroregion Matice Slezská jsou členy Místní akční skupiny Opavsko. Jejimi členy jsou také některé obce z Mikroregionu Opavsko severozápad a obce Venkovského mikroregionu Moravice. Sdružení obcí Hlučínska je členem Místní akční skupiny Hlučínsko. Řada obcí je také členem Euroregionu Silesia či Svazu měst a obcí ČR. S Národní sítí zdravých měst (NSZM) spolupracuje Sdružení obcí Hlučínska, které je jeho členem od roku 2009. Od roku 2012 je nově členem také Mikroregion Matice Slezská. Členy jsou také obce Bolatice a Hlučín. Jak bylo uvedeno v kapitole „Národní struktury spolupráce obcí“ NSZM se dlouhodobě zabývá životním prostředím, udržitelným rozvojem, kvalitou života, ale také zdravým životním stylem obyvatel a jejich odpovědností vůči budoucím generacím. Obce spolupracují na svém rozvoji také s podnikateli a zemědělci. Na veřejných setkáních diskutují o problémech, o možných dotačních programech jak pro zemědělce, tak pro podnikatele a společně jednají o dalším možném rozvoji mikroregionu. Spolupráce probíhá také s odborníky na různou problematiku. Nejčastěji se jedná o architekty a urbanisty, kteří spolupracují s obcí na územním plánu, programu rozvoje obce či mikroregionu a zejména při přípravách projektů. Mezi důležité spolupracující subjekty patří také Krajský úřad Moravskoslezského kraje, Magistrát města Opavy, Regionální rada regionu soudržnosti Moravskoslezsko či rozvojové agentury. Spolupráce probíhá také s místními spolky a organizacemi jako jsou hasiči, myslivci, sportovci, chovatelé, zahrádkáři aj. a to zejména v oblasti pořádání kulturních a sportovních akcí. V neposlední řadě je nutné uvést také spolupráci s aktivními občany mikroregionu.

12. Uveďte nejdůležitější projekty, které jste již podnikli v uplynulých letech sami případně ve spolupráci s jinými obcemi.

Na tuto otázku odpovědělo z celkového počtu 47 vyplněných dotazníků jen 36 obcí. Proto bude dále pracováno s tímto počtem. Nejčastěji uváděným projektem byla rekonstrukce či zateplení mateřských a základních škol, kterou provedlo celkem 47 % dotázaných obcí. Následovala rekonstrukce či zateplení obecních budov se 42 %. Výstavba či oprava sportovních areálů (tělocvičen, víceúčelových hřišť) byla provedena ve třetině obcí. Přibližně třetina obcí provedla opravu komunikací a chodníků, výsadbu a revitalizaci zeleně, či provedla výstavbu kanalizace a čistírny odpadních vod. Dalšími provedenými projekty v obcích ale již v mnohem menší míře byly rekonstrukce památek, výstavba dětských hřišť, výstavba cyklostezek, zařízení

pro důchodce, realizace protipovodňových opatření, modernizace veřejných prostranství, výstavba bytů, pořízení územního plánu, parkoviště. Nejčastěji realizovanými projekty Svazku obcí mikroregionu Hlučínska byly sportovní hřiště. Ve Svazku obcí mikroregionu Hlučínska – západ se nejčastěji prováděla rekonstrukce a zateplení obecních budov, v Mikroregionu Opavsko severozápad úprava veřejných prostranství, v Mikroregionu Hvozdnice výstavba splaškové kanalizace a výstavba ČOV. Ve Venkovském mikroregionu Moravice probíhala nejčastěji úprava komunikací a chodníků a v Mikroregionu Matice Slezská rekonstrukce a zateplení základních a mateřských škol.

13. Uveďte nejdůležitější projekty, které budete/byste rádi v následujících letech provedli sami případně ve spolupráci s jinými obcemi.

Tato otázka je obdobná jako otázka č. 9. „Co byste chtěli ve Vaší obci vylepšit?“ avšak uvádí projekty, které by obce rádi realizovaly v nejbližších letech. Mnohokrát byl uveden projekt „oprava komunikací a chodníků“, kterou by rádo v nejbližších letech uskutečnilo 39 % dotázaných obcí. Následují rekonstrukce obecních budov, které jsou pro každodenní užívání často v nevyhovujícím stavu. Jedná se o v poslední době často prováděné zateplení budov či výměna oken. Tuto rekonstrukci by rádo provedlo 33 % obcí. Přibližně třetina obcí plánuje také rekonstrukci základní či mateřské školy. Čtvrtina obcí má v úmyslu vybudovat místa sloužící sportu jako jsou víceúčelová hřiště, tělocvičny a fotbalová hřiště. Následuje výsadba zeleně či výstavba splaškové kanalizace a ČOV, kterou má v plánu provést 5 obcí. Nově se obce zaměřují také na bezpečnost na silnicích a zklidnění dopravy. Pořizují kamerové systémy, osvětlené přechody pro chodce, a instalují systémy rozpoznávající pohyb chodců. K plánovaným projektům patří také protipovodňová opatření, výstavba cyklostezek, dětských hřišť, modernizace veřejných prostranství, rekonstrukce památek, zřízení obecního domu služeb, a další. Jak ale uvádějí starostové jednotlivých obcí, všechny plánované projekty se budou odvíjet od možností jejich financování.

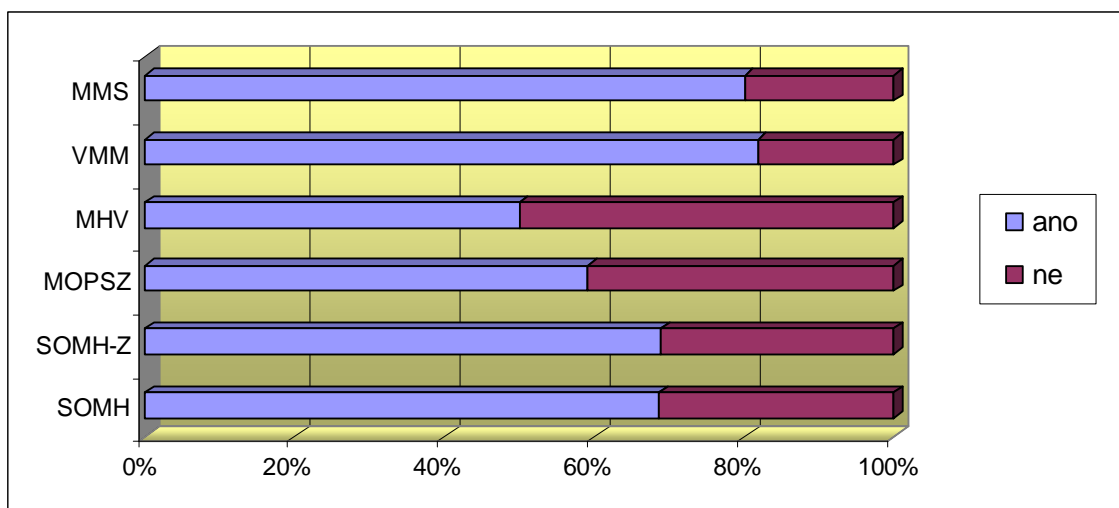
10 Názory občanů na činnost mikroregionů (analýza dotazníkového šetření)

Dotazníkové šetření probíhalo od listopadu 2011 do března 2012. Celkově bylo osloveno 201 respondentů z toho 57 % žen a 43 % mužů. Nejpočetnější věkovou kategorií tvoří obyvatelé ve věku 21 – 30 let (27 %), následuje kategorie 41 – 50 let (24 %), poté 31 – 40 let (21 %). Věková kategorie 51 – 60 let je tvořena 14 %, kategorie 61 a více 9 % a obyvatelé ve věku 15 – 20 let 5 %. Dle dosaženého vzdělání je nejvíce zastoupena kategorie střední s maturitou (43 %), vzdělání střední bez maturity dosáhlo 37 %, vysokoškolské vzdělání je zastoupeno 13 %, základní 5 % a vyšší odborné 2 %. Podrobná identifikace respondentů dle jednotlivých mikroregionů je uvedena v příloze č. 4.

1. Víte, že je vaše obec členem mikroregionu (svazku obcí, sdružení obcí)?

Z celkového počtu 201 respondentů odpovědělo ano 70 %, ne 30 %. Největší povědomí o existenci mikroregionu mají obyvatelé Venkovského mikroregionu Moravice, kde odpovědělo ano 82 % a také Mikroregionu Matice Slezská kde tuto odpověď uvedlo 80 %. Tento fakt je pravděpodobně dán vyšším zastoupením obyvatel s vyšším stupněm vzdělání, neboť 82 % dotázaných Venkovského mikroregionu Moravice dosáhlo minimálně středního vzdělání s maturitou a v Mikroregionu Matice Slezská tohoto vzdělání dosáhlo 77 % dotázaných. Naopak v Mikroregionu Hvozdnice odpovědělo ano pouze 50 % respondentů, kdy 60 % dosáhlo pouze vzdělání základního či středního bez maturity. Obdobné výsledky byly dosaženy v Mikroregionu Opavsko severozápad, kde 59 % obyvatel ví, že jejich obec je členem mikroregionu. Na Hlučínsku má povědomí o existenci mikroregionu 68 – 69 % obyvatel, což může být dáno existencí Sdružení obcí Hlučínska již od 90. let na rozdíl od ostatních mikroregionů vzniklých teprve na počátku 21. stol. Vyšší povědomí může být dáno také velkým množstvím již provedených projektů na tomto území či zřízením „Regionální televize Hlučínsko“¹⁵⁵, kde mohou občané shlédnout reportáže jak z celého Hlučínska, tak z jednotlivých obcí.

¹⁵⁵ ČESKÁ REGIONÁLNÍ TELEVIZE. Nejnovější reportáže. *Regionální zpravodajská televize HLUČÍNSKO* [online]. © 2011 [cit. 2012-04-05]. Dostupné z: <http://www.hlucinsko.tv/>

Obr. 17: Víte, že je vaše obec členem mikroregionu (svazku obcí, sdružení obcí)?¹⁵⁶

Vysvětlivky: MMS – Mikroregion Matice Slezská, VMM – Venkovský mikroregion Moravice, MHV – Mikroregion Hvozdnice, MOPSZ – Mikroregion Opavsko severozápad, SOMH-Z – Svazek obcí mikroregionu Hlučínska – západ, SOMH – Svazek obcí mikroregionu Hlučínska

V případě odpovědi ano, víte, jak se nazývá? Prosím doplňte:

Nejvíce správných odpovědí uvedli obyvatelé Svazku obcí mikroregionu Hlučínska, kdy ze všech kladných odpovědí vědělo přesný název 81 %. Ve většině případů byl uveden název Sdružení obcí Hlučínska, méně pak Svazek obcí mikroregionu Hlučínska. Nejméně správných odpovědí přesného názvu mikroregionu uvedli obyvatelé Mikroregionu Opavsko severozápad, kdy z kladných odpovědí uvedlo přesný název jen 38 %. V ostatních mikroregionech se odpovědi pohybovaly kolem 60 – 70 % správně uvedených názvů. Ostatní obyvatelé název buďto nevěděli nebo jej uvedli nesprávně. Objevovaly se tak názvy mikroregionu jako „Česko-polské příhraniční spolupráce“, „Hlučínsko“, či „Mikroregion Opava“.

2. Víte, které obce jsou jeho součástí? Vyjmenujte prosím ty, které znáte.

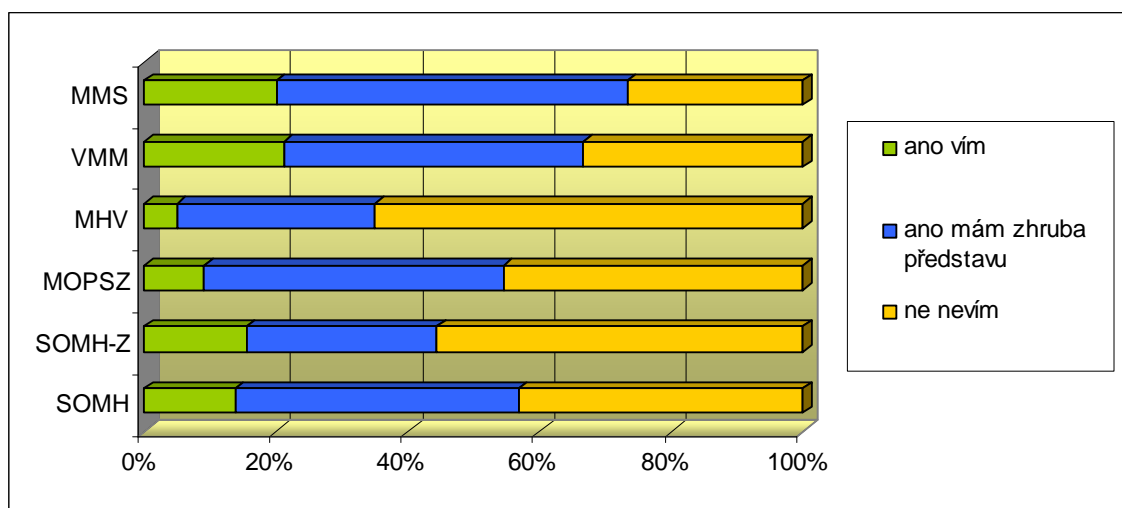
Na tuto otázku neodpovědělo nebo uvedlo odpověď nevím 30 % respondentů. Zbýlých 70 % se pokusilo vyjmenovat co největší počet obcí. Odpovědi byly velice různorodé. Celkově by se dalo říci, že respondenti uváděli počty obcí od dvou až po celkový počet v mikroregionu, přičemž nejvíce bylo uváděno 5 – 10 obcí. Všechny obce byly správně vyjmenovány jen ve Venkovském Mikroregionu Moravice, kde tak učinili 3 respondenti a v Mikroregionu Matice Slezská 2 respondenti. Často se také objevovaly odpovědi typu „Vím, že je to kolem 15 obcí“, vyjmenovat veškeré obce však dotazovaní nedokázali. Jeden dotazovaný ve Svazku obcí mikroregionu Hlučínska – západ uvedl poznámku, že „jsou to všechny obce, které byly

¹⁵⁶ Vlastní dotazníkové šetření, vlastní výpočty a zpracování

za 1. republiky připojeny zpět k ČR“. V Mikroregionu Hvozdnice a Mikroregionu Opavsko severozápad byly uváděny dokonce místo obcí v mikroregionu části obce bydliště respondenta.

3. Víte, jakou činností se mikroregion zabývá?

Cílem otázky bylo zjistit, zda občané vědí co je účelem spolupráce a jakými aktivitami se svazek obcí zabývá. Překvapivě bylo zjištěno, že ačkoliv 70 % respondentů vědí, že je jejich obec členem mikroregionu, téměř polovina (44 %) nevědí ani přibližně jakou činností se svazek zabývá. Odpověď „ano mám zhruba představu“ uvedlo 41 % všech dotázaných a pouze 15 % odpovědělo „ano vím“. Z níže uvedeného grafu vyplývá, že podobně jako u otázky č. 1 jsou i zde odpovědi odvislé od nejvyššího dosaženého vzdělání respondentů. Zatímco ve Venkovském mikroregionu Moravice a Mikroregionu Matice Slezská odpovědělo kladně okolo 70 %, v Mikroregionu Hvozdnice a Svazku obcí mikroregionu Hlučínska – západ to bylo jen 35 – 45 % dotázaných. V těchto dvou mikroregionech převládají respondenti s nižším stupněm dosaženého vzdělání.

Obr. 18: Víte, jakou činností se mikroregion zabývá?¹⁵⁷

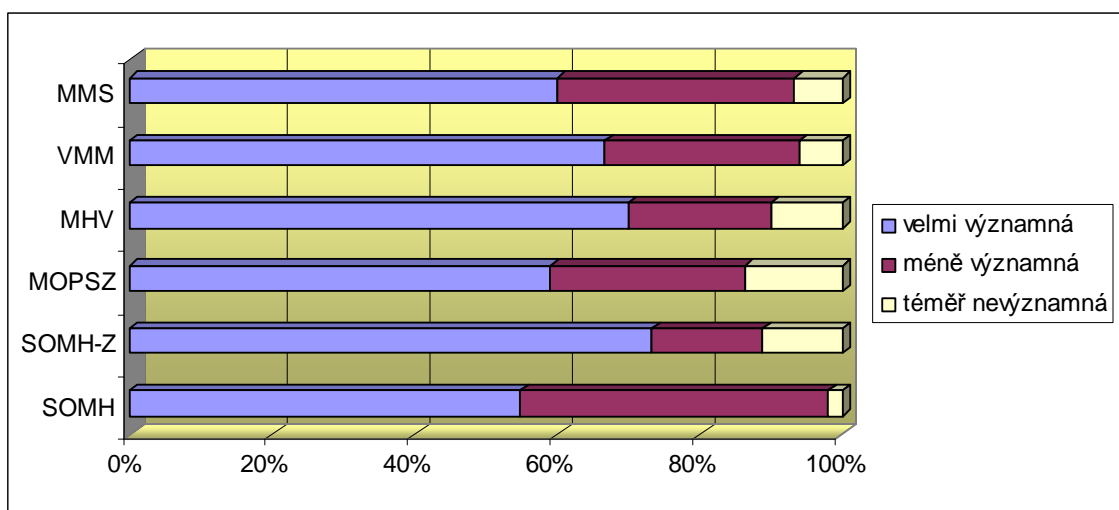
Vysvětlivky: MMS – Mikroregion Matice Slezská, VMM – Venkovský mikroregion Moravice, MHV – Mikroregion Hvozdnice, MOPSZ – Mikroregion Opavsko severozápad, SOMH-Z – Svazek obcí mikroregionu Hlučínska – západ, SOMH – Svazek obcí mikroregionu Hlučínska

4. Jak významná je podle Vás spolupráce obcí?

Zatímco se odpovědi starostů na tuto otázku spíše lišily, obyvatelé obcí vidí významnost spolupráce podobně. Více než polovina dotázaných (64 %) považuje spolupráci za velmi důležitou. Třetina respondentů ji považuje za méně významnou a jen 7 % ji označilo za téměř nevýznamnou. Dalo by se konstatovat, že za velmi významnou spolupráci považují občané s nižším stupněm dosaženého vzdělání tedy respondenti Mikroregionu Hvozdnice a Svazku obcí mikroregionu Hlučínska – západ. Při bližším pohledu na jednotlivé dotazníky obyvatel se však

¹⁵⁷ Vlastní dotazníkové šetření, vlastní výpočty a zpracování

nedá říci, že by vzdělání ovlivňovalo odpovědi na význam spolupráce. Vnímání významnosti je tak velice subjektivní nezávisle na stupni dosaženého vzdělání ani bydliště dotazovaného.

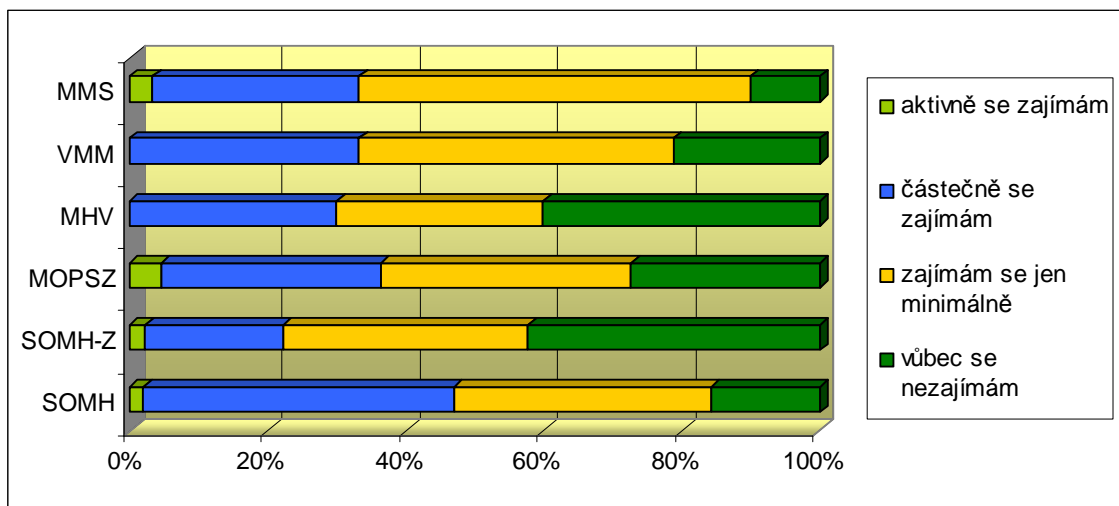
Obr. 19: Jak významná je podle Vás spolupráce obcí?¹⁵⁸

Vysvětlivky: MMS – Mikroregion Matice Slezská, VMM – Venkovský mikroregion Moravice, MHV – Mikroregion Hvozdnice, MOPSZ – Mikroregion Opavsko severozápad, SOMH-Z – Svazek obcí mikroregionu Hlučínska – západ, SOMH – Svazek obcí mikroregionu Hlučínska

5. Zajímáte se o dění v mikroregionu?

Jak bylo zjištěno ve třetí otázce, 56 % respondentů ví alespoň přibližně, jakou činností se mikroregion zabývá. O dění v mikroregionu se však zajímá (alespoň částečně) pouze 34 % obyvatel a téměř dvě třetiny se zajímají jen minimálně nebo dokonce vůbec. Odpověď „aktivně se zajímám“ uvedli pouze 4 z celkového počtu 201 dotázaných, což činí pouhých 2 %. Odpověď „vůbec se nezajímám“ uvedlo 25 % respondentů. Také z výsledků této otázky je patrné, že odpovědi jsou odvislé od nevyššího stupně dosaženého vzdělání. Zatímco v Mikroregionu Hvozdnice a Svazku obcí mikroregionu Hlučínska – západ (pouze 40 % respondentů dosáhlo vzdělání minimálně s maturitou) uvedlo nezajím o dění ve svazku okolo 40 % dotázaných, v Mikroregionu Matice Slezská (77 % respondentů dosáhlo vzdělání minimálně s maturitou) se o dění nezajímá jen 10 % dotázaných.

¹⁵⁸ Vlastní dotazníkové šetření, vlastní výpočty a zpracování

Obr. 20: Zajímáte se o dění v mikroregionu?¹⁵⁹

Vysvětlivky: MMS – Mikroregion Matice Slezská, VMM – Venkovský mikroregion Moravice, MHV – Mikroregion Hvozdnice, MOPSZ – Mikroregion Opavsko severozápad, SOMH-Z – Svazek obcí mikroregionu Hlučínska – západ, SOMH – Svazek obcí mikroregionu Hlučínska

6. Znáte nějaké projekty (činnosti), které byly realizovány v mikroregionu (případně obci)? Uveďte prosím jaké.

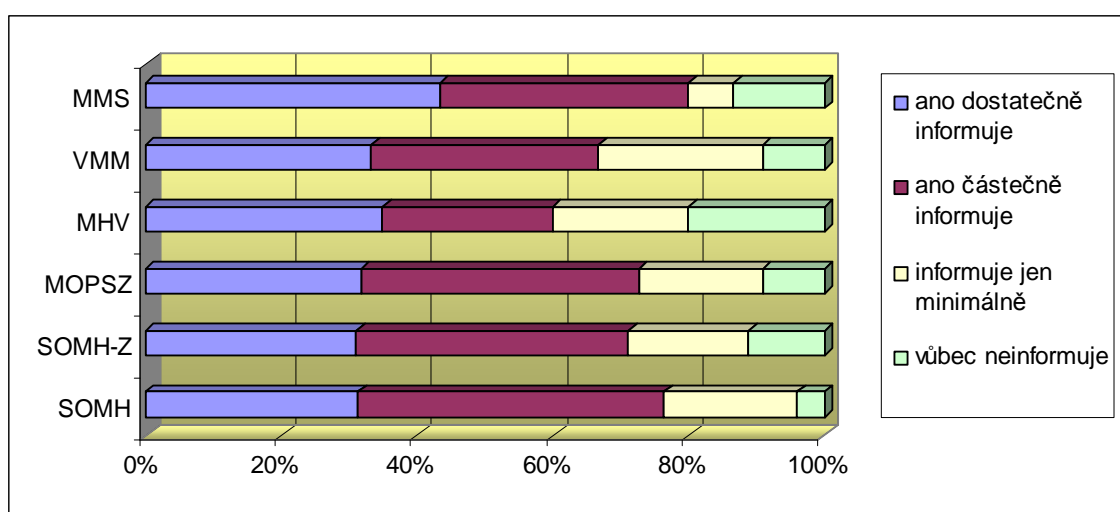
V rámci této otázky byli respondenti dotázáni na to, zda znají nějaké projekty nebo aktivity, které byly provedeny společně pro více obcí v rámci mikroregionu nebo alespoň znají nějaké projekty realizované v jejich obci. Přibližně polovina respondentů neuvedla žádnou odpověď případně napsala, že žádný konkrétní projekt nezná. Z uvedených odpovědí převažovaly spíše kulturní činnosti a volnočasové aktivity prováděné v obcích nad konkrétními investičními projekty. Mezi uváděnými činnostmi byli např. turnaj v minigolfu, šachový turnaj, sociální služby v Hlučíně, koncerty chrámových sborů, otevírání a zavírání řeky Moravice, adventní koncerty, cestovní zájezdy a mnoho dalších. Z investičních projektů byly nejčastěji uváděny cyklostezky, které byly v hojném počtu uváděny nejen na území Hlučínska ale také v ostatních mikroregionech. Následovala stavba kanalizací a ČOV v obcích, výstavba dětských hřišť, výstavba nové školy, opravy škol, dům pro seniory, vybavení školy novou informační technologií a mnoho dalších.

7. Informuje Vás Vaše obec o dění v mikroregionu prostřednictvím webových stránek, zpravodaje, úřední desky?

V rámci dotazníkového šetření bylo zjištěno, že neexistují velké rozdíly mezi mikroregiony v informování občanů o projektech a činnostech svazku. Celkově se 72 % respondentů vyjádřilo kladně, tedy že jsou alespoň částečně informováni. Nejvíce kladných

¹⁵⁹ Vlastní dotazníkové šetření, vlastní výpočty a zpracování

odpovědi bylo dosaženo v Mikroregionu Matice Slezská, což může být způsobeno nejen vyšším stupněm dosaženého vzdělání respondentů, ale také vydáváním časopisu Háječan, který je jednou ročně distribuován do všech domácností v mikroregionu. Časopis informuje o dění v každé obci a shrnuje nejdůležitější projekty a události uplynulého roku. Odpovědi na otázku byly odvislé od faktu, zda se respondenti zajímají o dění v mikroregionu. Odpovědi „vůbec neinformuje“ nebo „informuje jen minimálně“ totiž uváděli převážně občané, kteří se o dění v mikroregionu vůbec nezajímají. Nelze tedy s přesností říci, do jaké míry uvedené výsledky respondentů odpovídají skutečnosti.

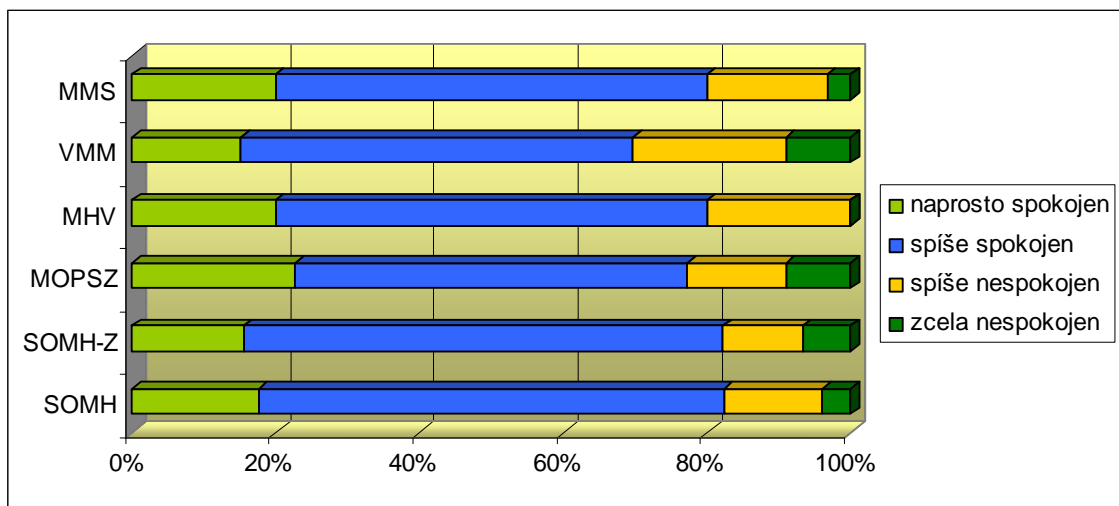
Obr. 21: Informuje Vás Vaše obec o dění v mikroregionu prostřednictvím webových stránek, zpravodaje, úřední desky?¹⁶⁰

Vysvětlivky: MMS – Mikroregion Matice Slezská, VMM – Venkovský mikroregion Moravice, MHV – Mikroregion Hvozdnice, MOPSZ – Mikroregion Opavsko severozápad, SOMH-Z – Svazek obcí mikroregionu Hlučínska – západ, SOMH – Svazek obcí mikroregionu Hlučínska

8. Jste celkově spokojen se životem ve Vašem mikroregionu?

Naprostá většina dotazovaných (80 %) uvedla, že je se životem ve svém mikroregionu spokojena. Ve velké míře převažovali odpovědi „spíše spokojen“, které uvedlo 62 % všech obyvatel. Odpověď „zcela nespokojen“ byla uvedena 11 dotazovanými. Ani zde se neprojeví výraznější rozdíly mezi jednotlivými mikroregiony. Mírně větší nespokojenost je zaznamenána ve Venkovském Mikroregionu Moravice, což se dalo vzhledem k vyšší míře nezaměstnanosti očekávat.

¹⁶⁰ Vlastní dotazníkové šetření, vlastní výpočty a zpracování

Obr. 22: Jste celkově spokojen se životem ve Vašem mikroregionu?¹⁶¹

Vysvětlivky: MMS – Mikroregion Matice Slezská, VMM – Venkovský mikroregion Moravice, MHV – Mikroregion Hvozdnice, MOPSZ – Mikroregion Opavsko severozápad, SOMH-Z – Svazek obcí mikroregionu Hlučínska – západ, SOMH – Svazek obcí mikroregionu Hlučínska

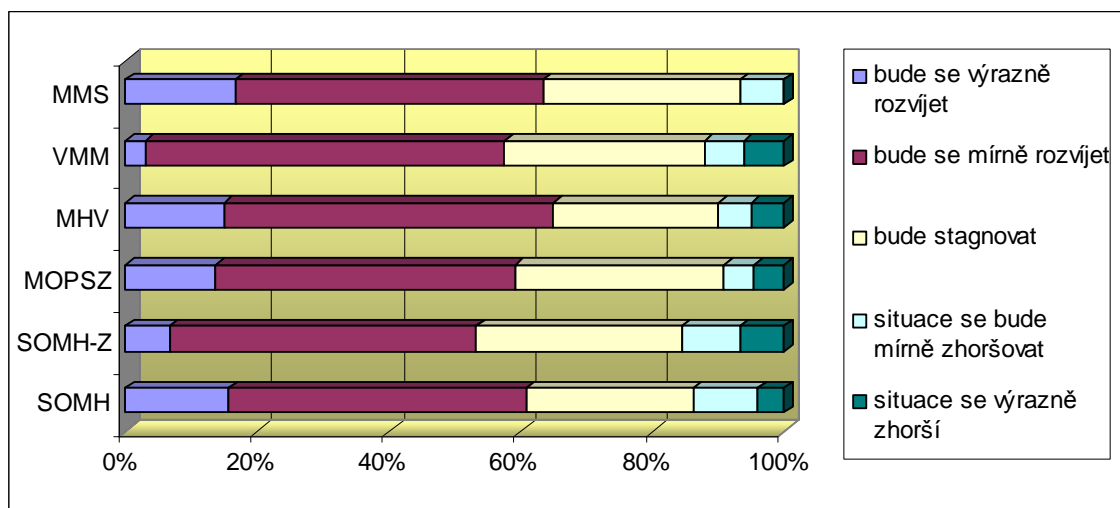
9. Co byste chtěli ve Vašem mikroregionu (případně obci) vylepšit?

Cílem této otázky bylo nejen zjistit, co by si přáli obyvatelé mikroregionu ve svém okolí vylepšit, ale také porovnání s výsledky stejné otázky položené starostům obcí. Jak bylo uvedeno v otázce č. 9 v dotazníkovém šetření mezi starosty (Co byste chtěli ve Vaší obci vylepšit?), polovina představitelů obcí si přeje opravu infrastruktury a chodníků. Dále chtějí zlepšit celkový vzhled obce a životní prostředí, rekonstrukci obecních budov a zřízení prostor pro volnočasové aktivity. Pokud shrneme odpovědi obyvatel, nejvíce si přejí zlepšit kulturní a sportovní vyžití. Velmi by přivítali výstavbu centra pro volnočasové aktivity, které by sloužilo jak pro nejmenší děti tak i mládež. V poslední době se také osvědčily výstavby nových dětských hřišť, které si přejí občané ve stále větším množství. Mladí lidé by také rádi přivítali stavbu víceúčelových hřišť, větší nabídku sportovních aktivit jako např. bruslení či lekce cvičení, nebo také výstavbu krytého bazénu ve Vítkově. Občané jsou nespokojeni také s malou nabídkou kulturních pořadů, uvítali by rekonstrukci kina či více klubů a diskoték pro mladé. Ve všech mikroregionech by si alespoň část respondentů přála opravu komunikací a chodníků a posílení spojů veřejné dopravy. Dopravní obslužnost byla uváděna zejména v Mikroregionu Hvozdnice a ve Venkovském mikroregionu Moravice. V tomto mikroregionu by lidé přivítali také více pracovních příležitostí a zvýšili bezpečnost z obav před romským obyvatelstvem. Celkově by chtěli respondenti zlepšit také životní prostředí, čistotu vzduchu, ale v neposlední řadě také opravy památek či jiných budov. Na základě provedeného dotazníkového šetření jak mezi starosty tak mezi lidmi bylo zjištěno, že se potřeby starostů a obyvatel z velké míry shodují.

¹⁶¹ Vlastní dotazníkové šetření, vlastní výpočty a zpracování

10. Jak vidíte budoucí vývoj Vašeho mikroregionu (případně obce)?

V porovnání odpovědí na tuto otázku se starosty obcí bylo zjištěno, že zatímco představitelé obcí očekávají v 90 % rozvoj mikroregionu, obyvatelé tento vývoj nevidí tak optimisticky. Celkový rozvoj očekává jen 60 % respondentů a téměř třetina zastává přesvědčení, že rozvoj mikroregionu bude stagnovat. 11 % dotázaných je dokonce toho mínění, že se situace bude mírně zhoršovat či se dokonce výrazně zhorší. Výrazné rozdíly mezi jednotlivými mikroregiony se neprojevily.

Obr. 23: Jak vidíte budoucí vývoj Vašeho mikroregionu (případně obce)?¹⁶²

Vysvětlivky: MMS – Mikroregion Matice Slezská, VMM – Venkovský mikroregion Moravice, MHV – Mikroregion Hvozdnice, MOPSZ – Mikroregion Opavsko severozápad, SOMH-Z – Svazek obcí mikroregionu Hlučínska – západ, SOMH – Svazek obcí mikroregionu Hlučínska

11. U každé oblasti ve Vašem mikroregionu (případně obci) vyjádřete stupeň důležitosti posílení této oblasti dle této stupnice.

- 1 – nedůležité
- 2 – spíše nedůležité
- 3 – méně důležité
- 4 – spíše důležité
- 5 – velmi důležité

Úkolem otázky bylo zjistit priority rozvoje v mikroregionech, kdy obyvatelé měli každou oblast ohodnotit stupněm důležitosti od 1 (nedůležité) až po 5 (velmi důležité). Rozdíly v oblastech mezi jednotlivými mikroregiony nebyly příliš velké, proto následující tabulka shrnuje celkový průměr za všechny svazky obcí.

¹⁶² Vlastní dotazníkové šetření, vlastní výpočty a zpracování

Tab. 8: Stupeň důležitosti posílení oblasti¹⁶³

1.	více pracovních příležitostí	4,54
2.	zvyšování bezpečnosti obce, činnost policie	4,49
3.	zásobování vodou, kanalizace, rozvod elektřiny a plynu	4,37
4.	rozvoj kultury	4,29
5.	výstavba a údržba dopravních komunikací	4,21
6.	renovace a dostupnost zdravotnických zařízení	4,20
7.	sběr a svoz odpadků	4,20
8.	renovace chodníků, autobusových a vlakových zastávek	4,18
9.	renovace a dostupnost škol a mateřských školek	4,16
10.	výstavba a renovace sportovních zařízení	4,12
11.	renovace a dostupnost sociální péče a domů pro seniory	4,09
12.	nákupní možnosti a služby	4,08
13.	posílení spojů veřejné dopravy	4,07
14.	výstavba dětských hřišť	4,06
15.	úpravy veřejných prostranství	4,00
16.	podpora místních podnikatelů	3,91
17.	výstavba domů a bytů	3,78
18.	údržba parků a výsadba veřejné zeleně	3,77
19.	dostupnost ubytovacích a stravovacích zařízení	3,59
20.	rozvoj cestovního ruchu	3,51
21.	renovace památek	3,48
22.	budování cyklostezek a cyklotras	3,44
23.	výstavba parkovacích míst	3,26

Z výše uvedené tabulky je zřejmé, že respondenti považují za velmi důležité zajištění větších pracovních příležitostí. Jak již bylo uvedeno v textu výše, problém nezaměstnanosti je zaznamenán zejména obyvateli Venkovského mikroregionu Moravice. Míra nezaměstnanosti v rámci správního obvodu ORP Vítkov dosahovala v prosinci 2011 16,2 %, což je druhá největší míra nezaměstnanosti ze všech 22 správních obvodů ORP v celém Moravskoslezském kraji. Největší míra nezaměstnanosti byla zaznamenána v obci Čermná ve Slezsku, kde v prosinci 2011 činila 40,9 %.¹⁶⁴ Jako druhá nejvyšší priorita byla respondenty označena bezpečnost v obci a činnost policie. Nejde jen o obavy z nepříznivých občanů ale také zvyšování bezpečnosti v obci na silnicích a zklidnění dopravy. Zklidnění dopravy na silnicích je jednou z činností, kterou by si přáli v nejbližších letech realizovat také starostové obcí. Jako další spíše důležité oblasti byly určeny „zásobování vodou, kanalizace, rozvod elektřiny a plynu“ a poté „rozvoj kultury“. Posílení kulturního vyžití uváděli respondenti ve velké míře již v otázce č. 9 (Co byste chtěli ve Vašem mikroregionu (případně obci) vylepšit?). Jako spíše důležitá byla označena také výstavba a údržba dopravních komunikací. Oprava komunikací

¹⁶³ Vlastní dotazníkové šetření, vlastní výpočty a zpracování

¹⁶⁴ MPSV. Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska. *Integrovaný portál MPSV* [online]. [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>

je vzhledem ke svému velkému počtu stále aktuálním tématem. Upravené silnice jsou bezesporu velmi důležité pro běžný provoz v obci. Jako oblast s nejmenší nutností posílení byla respondenty označena „výstavba parkovacích míst“ s výslednou hodnotou 3,26 (tedy méně důležité), což se dalo vzhledem k velkému počtu venkovských obcí očekávat. Pro občany je také méně důležité budování cyklostezek a cyklotras, kterých bylo zejména na Hlučínsku v posledních letech vybudováno velké množství. Respondenti nepovažují za velmi důležitou ani renovaci památek či rozvoj cestovního ruchu.

11 Shrnutí analýzy dotazníkového šetření a návrhy na posílení činnosti mikroregionů

Dotazníkového šetření mezi starosty se z celkového počtu 78 obcí zúčastnilo 47, tedy 60,25 %. Obce vstupují do mikroregionů zejména z důvodu spolupráce v různých oblastech, za účelem vzájemné výměny zkušeností a navázání kontaktu s ostatními obcemi. Také realizace společných projektů s větší možností získání dotace je důvodem ke spolupráci. Hlavním účelem spolupráce je tedy podpora všeobecného rozvoje a příprava společných projektů.

Účel spolupráce se daří ve velké míře naplňovat v Mikroregionu Opavsko severozápad a v rámci Sdružení obcí Hlučínska. Činnost Svazku obcí mikroregionu Hlučínska – západ a Svazku obcí mikroregionu Hlučínska je v současné době spíše formální. Jedinou výraznější aktivitou jsou snahy o zlepšení využitelnosti systému opevnění z 30. let 20. století pro potřeby cestovního ruchu. Většina projektů v těchto obcích se uskutečňuje prostřednictvím „velkého svazku“ tedy přes Sdružení obcí Hlučínska. Na průměrné úrovni je vykonávána činnost v Mikroregionu Hvozdnice a Mikroregionu Matice Slezská. Největším problémem je rozdílnost obcí v jejich rozloze a z toho plynoucí rozdílné potřeby jednotlivých obcí. Účel spolupráce se spíše nedaří naplňovat ve Venkovském mikroregionu Moravice, jehož činnost je v současné době převážně formální. V posledních letech zde nebyl proveden žádný společný projekt. Společnou aktivitou byly pouze petice proti vzniku ghett a petice pro zachování nemocnice ve Vítkově.

Velmi významná je spolupráce pro starosty, kde kooperace probíhá na vysoké úrovni. Za méně významnou ji považují představitelé průměrně až podprůměrně fungujících mikroregionů.

Největší výhodou spolupráce je vzájemná výměna zkušeností mezi starosty a informovanost o činnostech v ostatních obcích. Také větší šance na realizaci projektu a získání dotace prostřednictvím mikroregionu patří mezi největší výhody. Velkým přínosem pro svazky je manažer, neboť zabezpečuje veškerou činnost spojenou s projekty a zajišťuje tak větší pravděpodobnost na jejich realizaci. Naopak největšími problémy mikroregionů jsou velké rozdílnosti mezi obcemi zejména co se rozlohy týče. Obce s menšími rozpočty mají menší možnosti financování společných projektů.

Obce informují občany o dění v mikroregionu nejčastěji prostřednictvím obecního zpravodaje. Také webové stránky obce či mikroregionu jsou uváděny jako častý zdroj informací. Méně jsou občané informováni prostřednictvím úředních desek obcí nebo při veřejných jednáních zastupitelstva.

Starostové očekávají v následujících letech převážně mírný rozvoj obce, v menší míře je očekáván rozvoj výrazný. Spolupráce mezi obcemi probíhá nejen v rámci mikroregionů ale také

prostřednictvím Místních akčních skupin, Národní sítě zdravých měst, Euroregionu Silesia, či Svazu měst a obcí ČR. Důležitými partnery pro rozvoj mikroregionů jsou místní podnikatelé a zemědělci. Pro efektivní činnost je důležitá také spolupráce s Krajským úřadem Moravskoslezského kraje, s odborníky na různorodou problematiku a s místními spolky. Nejdůležitější je však samotné zapojení občanů do činnosti mikroregionu.

Nejčastěji prováděnými projekty obcí jsou rekonstrukce ať už mateřských a základních škol ale také ostatních obecních budov. V posledních letech jsou často prováděny výstavby kanalizací a čistíren odpadních vod, které však patří k jedněm z nejnákladnějších. Následují opravy sportovních areálů a opravy komunikací a chodníků. Neméně důležitá je pro samotné obce také výsadba a revitalizace zeleně či úpravy veřejných prostranství.

Všechny výše jmenované projekty jsou zároveň projekty plánovanými. Obce by si přáli v nejbližších letech především opravu infrastruktury a chodníků, zlepšení životního prostředí a celkového vzhledu obce, rekonstrukci obecních budov a zřízení prostor pro rozšíření volnočasové aktivity.

Dotazníkového šetření mezi občany se zúčastnilo 201 respondentů. Výsledky šetření ukázaly, že povědomí o existenci mikroregionů má 70 % respondentů a v rámci jednotlivých mikroregionů není výrazně odlišné. Povědomí je zásadně ovlivněno nejvyšším dosaženým vzděláním, kdy vědělo o existenci mikroregionu převážně obyvatelstvo vyššího vzdělání. V menší míře přispívá k povědomí vyšší množství provedených projektů či větší publicita mikroregionu. Vyjmenovat alespoň některé obce v mikroregionu dokázalo 70 % dotázaných. Nejčastěji bylo uváděno 5 – 10 obcí. Pouze minimum respondentů však dokázalo vyjmenovat všechny obce.

Jakou činností se mikroregion zabývá neví téměř polovina respondentů. Také na tento výsledek má vliv dosažené vzdělání, neboť odpověď ano uváděli dotazovaní s vyšším stupněm vzdělání. Pohlaví ani věk nemá na výsledek větší vliv. Rozdíly mezi mikroregiony byly dány právě stupněm dosaženého vzdělání.

Významnost spolupráce se z pohledu občanů mezi jednotlivými mikroregiony výrazně nelišila. Více než polovina ji považuje za velmi významnou a třetina za méně významnou. Jen minimum respondentů se domnívá, že je spolupráce nevýznamná. Při bližším pohledu bylo zjištěno, že vnímání významnosti je velmi subjektivní a není ovlivněno dosaženým vzděláním, bydlištěm dotazovaného, věkem ani pohlavím.

O dění v mikroregionu se zajímá pouze třetina obyvatel a téměř dvě třetiny se zajímají jen minimálně nebo dokonce vůbec. Potvrdilo se, že se o dění zajímají převážně lidé s vyšším stupněm dosaženého vzdělání, nezávisle na věku či bydlišti dotazovaného. Polovina všech respondentů nezná nebo neuvedla žádný provedený projekt.

Celkově se přes 70 % respondentů vyjádřilo, že jsou alespoň částečně informováni o dění v mikroregionu. Výrazné rozdíly mezi mikroregiony nenastaly. Mírné zvýšení informovanosti v Mikroregionu Matice Slezská může být dáno vydáváním časopisu Háječan, který je jednou ročně distribuován do všech domácností. Mírně vyšší informovanost v obcích na Hlučínsku může být dána zřízením internetové televize.

Se životem ve svém mikroregionu je spokojena většina obyvatel. K výraznějším rozdílům mezi jednotlivými mikroregiony nedošlo. Mírně větší nespokojenost je zaznamenána ve Venkovském Mikroregionu Moravice což může být dáno vyšší mírou nezaměstnanosti. Obyvatelé si nejvíce přejí zlepšit kulturní a sportovní vyžití v obci. Zejména mladší lidé jsou více nespokojeni s nabídkou sportovních a kulturních aktivit v mikroregionu. Zatímco představitelé obcí očekávají alespoň mírný rozvoj mikroregionu v následujících letech, celkový rozvoj mikroregionu očekává jen více jak polovina respondentů mezi občany. Třetina je toho přesvědčená, že rozvoj bude stagnovat a 11 % dotázaných očekává dokonce zhoršení situace. Respondenti považují za velmi důležité zajištění větších pracovních příležitostí, zvýšení bezpečnosti v obci, posílení kulturního vyžití či výstavbu a údržbu dopravních komunikací. Naopak za méně důležitou považují výstavbu parkovacích míst, budování cyklostezek a cyklotras, renovaci památek či rozvoj cestovního ruchu.

Přestože se přes 70 % respondentů vyjádřilo, že jsou alespoň částečně informováni o dění v mikroregionu téměř polovina respondentů neví jakou činností se zabývá. Pro další rozvoj mikroregionu je spolupráce s občany klíčová, proto by mělo být snahou představitelů obcí občany více informovat. Malá angažovanost a informovanost obyvatel je výrazným nedostatkem všech mikroregionů. Je proto potřeba hledat způsoby, jak občany více informovat a zapojit do činnosti svazků. Podle mého názoru je jednou z velmi dobrou možností prezentace prostřednictvím internetových stránek obcí. Při pohledu na vybrané webové stránky obcí na Opavsku, bylo zjištěno, že informaci či odkaz na webové stránky mikroregionu obsahuje jen asi třetina z nich, což je dle mého názoru velmi nedostačující. Také na jednotlivých webových stránkách mikroregionů je nedostatek informací o provedených či plánovaných projektech, pokud stránky vůbec existují. Důležitým zdrojem informací by měl být obecní zpravodaj, který se jistě dostane do rukou velkého množství obyvatel. Měl by obsahovat nejen kulturní akce v obci, ale poskytovat sdělení o projektech v mikroregionu a podávat celkové informace o aktivitách svazku obcí. Možné je také zapojení občanů do činnosti prostřednictvím dotazníků distribuovaných do domácností. Zřetelně stanovené otázky jsou možným způsobem zjištění priorit občanů pro rozvoj mikroregionu. Úspěšnou prezentací mikroregionu je např. každoroční vydávání časopisu Háječan v Mikroregionu Matice Slezská i když by jeho frekvence vydávání mohla být častější a poskytované informace zřetelnější.

12 Závěr

Hlavním cílem diplomové práce je zmapování mikroregionů na Opavsku a analýza jejich činnosti.

Spolupráce obcí v rámci tzv. mikroregionů započala v polovině 90. let a od té doby nabývá na významu. V prvních letech byla spolupráce založena na různém právním základě, teprve s přijetím zákona č. 128/2000 Sb. o obcích se ustálil nejčastější typ mikroregionů a to dobrovolný svazek obcí. Nejvíce mikroregionů na území České republiky vznikalo v roce 1999.

Hlavním cílem vytváření mikroregionů je celkový rozvoj území, ochrana a prosazování společných zájmů obcí a sdružování finančních prostředků k financování rozvojových projektů. Předmět činnosti svazku obcí se řídí zákonem o obcích a dále zakladatelskou smlouvou a stanovami jednotlivých svazků.

Na území okresu Opava se nachází sedm mikroregionů. Prvním mikroregionem, který se začal formovat již po roce 1989 bylo Sdružení obcí Hlučínska. Teprve na konci 90. let se začaly vyvíjet mikroregiony ostatní. Členy těchto mikroregionů je v současné době 78 obcí. Na vysoké úrovni funguje Sdružení obcí Hlučínska, kde bylo v posledních letech provedeno velké množství projektů a také Mikroregion Opavsko severozápad. Na průměrné úrovni spolupracují obce v rámci Mikroregionu Hvozdnice a Mikroregionu Matice Slezská. Formální je v současné době činnost tří svazků a to Venkovského mikroregionu Moravice, Svaku obcí mikroregionu Hlučínska – západ a Svazku obcí mikroregionu Hlučínska.

Největší výhodou spolupráce je pro obce vzájemná výměna zkušeností a informovanost o činnostech ostatních obcí. Velkým přínosem je také větší šance na získání dotací k realizaci projektů, což je jeden z hlavních důvodů vstupu obcí do mikroregionů. Také spolupráce má však své záporné stránky a to jsou zejména velké rozdíly mezi obcemi a z toho plynoucí odlišné potřeby jednotlivých obcí. Všichni starostové se jistě shodnou na tom, že největší překážkou rozvoje je nedostatek finančních prostředků. Otázkou zůstává jak bude spolupráce obcí fungovat po roce 2013 poté co se sníží objem finančních prostředků poskytovaných Evropskou unií.

Především však bude záležet na snaze jednotlivých členů mikroregionu, zda se svazek stane fungujícím celkem, který řeší společné problémy a sdružuje finanční prostředky na realizaci projektů nebo budou obce spolupracovat jen na úrovni pořádání kulturních a společenských akcí.

13 Shrnutí

Diplomová práce se zabývá mikroregiony na Opavsku (území okresu Opava). Hlavním cílem je zmapování mikroregionů a analýza jejich činnosti. Úvodní část práce popisuje historii zkoumaného území. Následuje legislativa k problematice mikroregionů, v níž jsou popsány formy spolupráce obcí. Pozornost je věnována také vývoji mikroregionů, jejich financováním a aktérům rozvoje. Další kapitola zkoumá strategické rozvojové dokumenty a popisuje jejich pořízení. Podstatná část práce se věnuje mikroregionům na území okresu Opava. Definovány jsou nejvýznamnější projekty a činnosti jednotlivých mikroregionů. Důležitou částí je provedení dotazníkového šetření mezi starosty obcí a mezi občany, zjišťující názory na činnost mikroregionů. Na závěr je provedeno shrnutí dotazníkového šetření a vyvození závěrů.

Klíčová slova: spolupráce, mikroregiony na Opavsku, strategický rozvojový dokument, projekty, obec

Summary

The diploma thesis contains microregions in Opava (the district of Opava). The main objective is mapping microregions and analysis their activities. Introduction describes the history of examined area. The following legislation on the issue of microregions which they are described forms of cooperation between municipalities. The attention is also given by development microregions, their financing and development actors. The next charter examines strategic development documents and describes their acquisition. A substantial part is devoted to the microregions in district Opava. Important part is questionnaire survey between mayors and citizens and their opinions about activities in microregions. In conclusion is done summary questionnaire survey and drawing conclusion.

Keywords : cooperation, microregions in Opava, strategic development document, projects, municipality

Seznam použité literatury a zdrojů

Knížní zdroje

BUZEK, Ladislav et al. *Encyklopedie Slezska*. Vyd. 2. Moravský Beroun: Moravská expedice, 2002, 161 s. ISBN 80-704-2561-X.

GALVASOVÁ, Iva et al. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. Brno: Georgetown, 2007, 138 s. ISBN 80-251-20-9.

GAWRECKÁ, Marie. *Československé Slezsko mezi světovými válkami 1918-1938*. Vyd. 1. Opava: Slezská univerzita, Filozoficko-přírodovědecká fakulta, Ústav historie a muzeologie, 2004, 195 s. ISBN 80-724-8233-5.

GAWRECKI, Dan. *Dějiny Českého Slezska 1740-2000*. Vyd. 1. Opava: Slezská univerzita, 2003, 363 s. ISBN 80-724-8226-2.

HABRMANOVÁ, Magda. *Opavsko za nacistické okupace*. Opava, 1988, 61 s.

HAMPL, Martin. *Geografická organizace společnosti v České republice-transformační procesy a jejich obecný kontext*. Praha: Vydalo nakladatelství DemoArt, Praha pro Univerzitu Karlovu, Přírodovědeckou fakultu, 2005, 147 s. ISBN 978-808-6746-029.

HAMPL, Martin, Václav GARDAVSKÝ a Karel KÜHNEL. *Regionální struktura a vývoj systému osídlení ČSR*. Praha: Univerzita Karlova, 1987, 255 s.

CHRÁSTECKÝ, Metoděj, et al. *Hlučínsko, Valticko, Vitorazsko...* Hlučín: Muzeum Hlučínska, 2008. 243 s. ISBN 978-80-254-3581-6.

JEŽEK, Jiří. *Regionální management jako cesta k udržitelnému rozvoji venkovských regionů*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2007, 174 s.

KADEŘÁBKOVÁ, Jaroslava a Zuzana KHENDRICHE TRHLÍNOVÁ. *Region a regionální vědy: (vybrané sociální, kulturní a environmentální aspekty)*. Vyd. 1. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2008, 77 s. ISBN 978-807-4080-098.

KAŠPAROVÁ, Ludmila a Milan PŮČEK. *Kohezní politika: osídlení v České republice: partnerství měst a venkova*. Vyd. 1. Brno: Ústav územního rozvoje, 2009, 91 s. ISBN 978-809-0392-878.

LABOUNKOVÁ, Vladimíra, Milan PŮČEK a Ludmila ROHREROVÁ. *Metodická příručka pro zpracování strategických rozvojových dokumentů mikroregionů*. Vyd. 1. Brno: Ústav územního rozvoje, 2009, 47 s. ISBN 978-80-87318-02-7.

MALOHLAVA, R., O. KÁŇA a V. MARIÁNEK. *Stručný přehled vývoje Hlučínska*. Ostrava: ÚV KSČ, 1960, 79 s.

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ: města a obce moravskoslezského kraje. Rožnov pod Radhoštěm: Proxima Bohemia spol. s r. o., [2009?], 325 s.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana a Olga SEDLÁČKOVÁ. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2009, 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.

ŠKRABAL, Ivo et al. *Metodika zavádění managementu rozvoje mikroregionů*. 1. vyd. Přerov: Centrum pro komunitní práci, 2006, 182 s. ISBN 80-869-0239-0.

ŽÁČEK, Rudolf. *Dějiny Slezska v datech*. 1. vyd. Praha: Libri, 2004, 546 s. ISBN 80-727-7172-8.

Internetové zdroje

BRUMOVICE. VÍCEÚČELOVÁ HŘIŠTĚ MIKROREGIONU OPAVSKO SEVEROZÁPAD. *Brumovice* [online]. 2009 [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: http://www.brumovice-op.cz/vismo/zobraz_dok.asp?p1=67&p2=0&vol_stavzobrazeni=1&tzv=1&sort=nazev&sc=DE SC

CRR ČR. Projekty EU. *Regionální Informační Servis* [online]. © 2010-2011 [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/projekty-eu>

ČESKÁ REGIONÁLNÍ TELEVIZE. Nejnovější reportáže. *Regionální zpravodajská televize HLUČÍNSKO* [online]. © 2011 [cit. 2012-04-05]. Dostupné z: <http://www.hlucinsko.tv/>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Časová řada – vybrané ukazatele za Moravskoslezský kraj. ČSÚ [online]. © 2012 [cit. 2012-03-28]. Dostupné z: http://www.czso.cz/xt/redakce.nsf/i/casova_rada_vybrane_ukazatele_za_moravskoslezsky_kraj

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. MOS - Městská a obecní statistika. ČSÚ [online]. 2012 [cit. 2012-03-15]. Dostupné z: http://www.czso.cz/lexikon/mos_vdb.nsf/openkraj?openform&:cz080

DUŠEK, Jiří a Ladislav SKOŘEPA. SPOLUPRÁCE MUNICIPALIT V JIHOČESKÉM KRAJI. *Auspicia: recenzovaný časopis pro otázky společenských věd : a reviewed magazine for questions of social sciences*. 2009, roč. 2009, č. 2, 20 - 27. ISSN 1214-4967. Dostupné z: <http://www.vsiers.cz/manazereo/AUSPICIAc.2.2009naWeb.pdf>

EVROPSKÁ KOMISE. Euroregiony. *Evropská unie v České republice* [online]. 23.8.2007 [cit. 2011-01-20]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/cr_eu/euroregions/index_cs.htm

GMINA KRZYŻANOWICE. „Partnerstwo do poznania regionu”. *Współpraca zagraniczna* [online]. 2012 [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: http://www.krzyzanowice.pl/main/aktualnosci_szczegoly_news1335.html

INFORMAČNÍ CENTRUM HLUČÍN. Skanzen lidových tradic v Bolaticích • Bolatice. *Informační centrum HLUČÍN* [online]. © 2008 [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: <http://info.hlucin.com/?page=info&sekce=4&id=36>

IPC SDRUŽENÍ RŮŽE. CO JSOU PŘESHraničNÍ IMPULZNÍ CENTRA?. *Přeshraniční impulzní centrum Sdružení Růže* [online]. 2010 [cit. 2011-01-19]. Dostupné z: http://pic.sdruzeniruze.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=100120&id=8863&p1=2115

MAGISTRÁT MĚSTA KARLOVY VARY. Zdravé město a místní Agenda 21. *Magistrát města Karlovy Vary* [online]. © 2004-2011 [cit. 2011-01-19]. Dostupné z: <http://www.mmkv.cz/index.asp?menu=268&record>

MĚSTSKÝ ÚŘAD HLUČÍN. *Střednědobý plán sociálních služeb a souvisejících aktivit pro Hlučínsko 2010 – 2013*. Hlučín, 2010.

MIKROREGION MATICE SLEZSKÁ. Mikroregion Matice Slezská. *O mikroregionu* [online]. © 2012 [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: <http://www.maticeslezska.cz/o-mikroregionu-1/>

MINISTERSTVO FINANČÍ ČR. Politika vlády České republiky v oblasti Partnerství veřejného a soukromého sektoru. *Ministerstvo financí ČESKÉ REPUBLIKY* [online]. © 2005 [cit. 2011-01-17]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/vize_part.html

MINISTERSTVO FINANČÍ ČR. Registr organizací. *ARIS web* [online]. 2010 [cit. 2011-02-05]. Dostupné z: <http://wwwinfo.mfcr.cz/raris>

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ. Místní akční skupiny. *Venkov* [online]. © 2009-2011 [cit. 2012-03-12]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/mistni-akcni-skupiny/>

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ. Přehled místních akčních skupin. *Databáze MAS* [online]. © 2009-2011 [cit. 2012-03-12]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/app/eagriapp/mas/Prehled/>

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Mikroregiony a místní akční skupiny. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. © 2010 [cit. 2011-01-16]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/mikroregiony-a-mistni-akcni-skupiny.aspx>

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. Místní Agenda 21. *Ministerstvo životního prostředí* [online]. © 2008 - 2011 [cit. 2011-01-18]. Dostupné z: http://www.mzp.cz/cz/mistni_agenda_21

MPSV. Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska. *Integrovaný portál MPSV* [online]. [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>

NÁRODNÍ SÍŤ ZDRAVÝCH MĚST ČR. Přehled členských municipalit. *Národní síť Zdravých měst ČR* [online]. (c) 2005-2012 [cit. 2012-03-18]. Dostupné z: <http://nszm.cz/index.shtml?apc=r2086521t>

OBEC HLAVNICE. OBNOVA ZÁMECKÉHO PARKU V HLAVNICI - 2011. *Obec Hlavnice* [online]. 2011 [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: <http://www.obechlavnice.cz/obnova-zameckeho-parku-v-hlavnici-2011/d-76482/p1=2582>

OBEC HLUBOČEC. Současnost obce. *Obec Hlubočec* [online]. © 2012 [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: <http://www.hlubocec.cz/informace-o-obci/soucasnost/>

PÁPOL, Tomáš et al. *Problémy mikroregionů při tvorbě společných projektů* [online]. Hradec Králové, 2006 [cit. 2011-02-20]. Dostupné z: <http://www.rozvoj.cz/veda-a-vyzkum/problemy-mikroregionu.htm>

SDRUŽENÍ OBCÍ HLUČÍNSKA. Vítejte na serveru Sdružení obcí HLUČÍNSKA. *Sdružení obcí Hlučínska* [online]. © 2004 - 2012 [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: <http://hlucinsko.eu/>

SVAZ MĚST A OBCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. Informace o partnerské spolupráci měst a obcí. *Svaz měst a obcí České republiky* [online]. © 2011 [cit. 2011-01-20]. Dostupné z: <http://www.smocr.cz/cinnost/partnerstvi-mest/o-partnerstvi/informace-o-partnerske-spolupraci-mest-a-obci.aspx>

SVAZ MĚST A OBCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. Kdo jsme. *Svaz měst a obcí České republiky* [online]. © 2011 [cit. 2011-01-19]. Dostupné z: <http://www.smocr.cz/cz/svaz-mest-a-obci-cr/kdo-jsme/default.aspx>

URZĄD MIEJSKI KRZANOWICE. Na rowerze bez granic. *Aktualności* [online]. © 2012 [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: <http://www.krzanowice.pl/new/site/index/1-aktualnosci/news/787.na-rowerze-bez-granic.html>

ÚSTAV ÚZEMNÍHO ROZVOJE. Metodická příručka pro zpracování rozvojových dokumentů mikroregionů (SRD). *ÚÚR* [online]. © 2001 - 2012 [cit. 2012-02-22]. Dostupné z: <http://www.uur.cz/default.asp?ID=1932>

ÚSTAV ÚZEMNÍHO ROZVOJE. MONITORING MIKROREGIONŮ a jejich rozvojových dokumentů. *ÚÚR* [online]. © 2001 - 2011 [cit. 2011-09-22]. Dostupné z: <http://www.uur.cz/default.asp?ID=1923>

ÚSTAV ÚZEMNÍHO ROZVOJE. Monitoring mikroregionů a rozvojových dokumentů mikroregionů. *ÚÚR* [online]. © 2001 - 2010 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z: <http://www.uur.cz/default.asp?ID=3783>

ÚSTAV ÚZEMNÍHO ROZVOJE. Monitoring rozvojových dokumentů okresů a mikroregionů. *ÚÚR* [online]. © 2001 - 2010 [cit. 2011-03-10]. Dostupné z: <http://www.uur.cz/default.asp?ID=3787>

ÚSTAV ÚZEMNÍHO ROZVOJE. On-line systém evidence mikroregionů a jejich rozvojových dokumentů - monitoring mikroregionů a jejich rozvojových dokumentů iMR. *ÚÚR* [online]. © 2001 - 2012 [cit. 2012-02-02]. Dostupné z: <http://www.uur.cz/default.asp?ID=3782>

ÚVALNO. Výroční zpráva o činnosti svazku obcí Mikroregionu Opavsko severozápad za rok 2009. *Úvalno* [online]. 2009 [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: <http://www.uvalno.cz/ostatni/ds-1009/archiv=0&p1=55>

VYSTOUPIL, Jiří. *PROGNÓZY A MODEL Y V REGIONÁLNÍM ROZVOJI*. Brno, 2003. Dostupné z: www.regionalka.wz.cz/vystoupil/vystoupil.doc

VÝZKUMNÝ PROJEKT MINISTERSTVA PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR – WB 07-05, SPOLUPRÁCE OBCÍ JAKO FAKTOR ROZVOJE, Zdroj: <http://www.mmr-vyzkum.cz/INFOBANKA/wb-07-05-spoluprace-obci-j-2009.aspx>

Dokumenty mikroregionů

MIKROREGION HVOZDNICE. *Monitorovací zpráva O realizaci projektu – poskytnutá předsedou Mikroregionu Hvozdnice panem Vladimírem Chovancem*

MIKROREGION HVOZDNICE. *Smlouva o vytvoření dobrovolného svazku obcí (zakladatelská smlouva)*. Slavkov, 2003. Dostupné z: <http://www.mikroregionhvozdnice.cz/uredni-deska/>

MIKROREGION HVOZDNICE. *Stanovy svazku obcí Mikroregion Hvozdnice*. Slavkov, 2003. Dostupné z: <http://www.mikroregionhvozdnice.cz/uredni-deska/?detail=1&kshowback=>

MIKROREGION HVOZDNICE. *Strategie mikroregionu Hvozdnice*. Slavkov, 2007.

MIKROREGION HVOZDNICE. *Studie proveditelnosti k realizaci přírodě blízkých protipovodňových opatření na území obcí Mikroregionu Hvozdnice*.

MIKROREGION MATICE SLEZSKÁ. *Stanovy mikroregionu Matice Slezská*. Háj ve Slezsku, 2001. Dostupné z: <http://www.maticeslezska.cz/uredni-deska/>

MIKROREGION MATICE SLEZSKÁ. *Zpráva o realizaci projektu Integrovaného Informačního Systému Mikroregionu Matice Slezská*. Háj ve Slezsku, 2011.

MIKROREGION OPAVSKO SEVEROZÁPAD. *Stanovy svazku obcí Mikroregion Opavsko severozápad*. Úvalno, 2007.

SDRUŽENÍ OBCÍ HLUČÍNSKA. *Smlouva o vytvoření dobrovolného svazku obcí „Sdružení obcí Hlučínska“*. Hlučín, 2003

SVAZEK OBCÍ MIKROREGIONU HLUČÍNSKA. *Smlouva o vytvoření „Svazku obcí mikroregionu Hlučínska“*. Hlučín, 2001.

SVAZEK OBCÍ MIKROREGIONU HLUČÍNSKA. *Stanovy „Svazku obcí mikroregionu Hlučínska“*. Hlučín, 2001.

SVAZEK OBCÍ MIKROREGIONU HLUČÍNSKA - ZÁPAD. *Stanovy „Svazku obcí mikroregionu Hlučínska - západ“*. Kravaře, 2001.

VENKOVSKÝ MIKROREGION MORAVICE. *Petice proti vzniku ghett v mikroregionu Moravice*

VENKOVSKÝ MIKROREGION MORAVICE. *Petice proti zrušení lůžek léčebny dlouhodobě nemocných (LDN)*

VENKOVSKÝ MIKROREGION MORAVICE. *Stanovy svazku obcí „Venkovský mikroregion Moravice“*. Vítkov, 2005

VENKOVSKÝ MIKROREGION MORAVICE. *Zpráva o činnosti Mikroregionu Moravice*

Právní prameny

Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení)

Zákon č. 248/2000 Sb. ze dne 29. června 2000 o podpoře regionálního rozvoje

Zákon č. 129/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o krajích (krajské zřízení)

Zákon č. 513/1991 Sb. ze dne 5. listopadu 1991 – Obchodní zákoník

Zákon č. 561/2004 Sb. ze dne 24. září 2004 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)

Zákon č. 40/1964 Sb. ze dne 26. února 1964 - Občanský zákoník

Zákon č. 250/2000 Sb. ze dne 7. července 2000 o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

Ostatní informace

Informace poskytl Vladimíra Labounková, Ústav územního rozvoje

Informace poskytl Ing. Vítězslav Odložilík, předseda Mikroregionu Opavsko severozápad

Informace poskytl Zdeněk Hegar, předseda Venkovského mikroregionu Moravice

Informace poskytla Mgr. Marcela Buryová, koordinátora komunitního plánování Hlučín

Informace poskytl Werner Watzlawik, Městský úřad Kravaře

Informace poskytl Mgr. Herbert Pavera, předseda Sdružení obcí Hlučínska

Informace poskytl Vladimír Chovanec, předseda Mikroregionu Hvozdnice

Informace poskytl Ing. Pavol Kubuš, předseda Svazku obcí mikroregionu Hlučínska

Informace poskytl Ing. Andreas Hahn, předseda Svazku obcí mikroregionu Hlučínska – západ

Informace poskytla Bc. Jana Galvasová, manažerka Mikroregionu Matice Slezská

Seznam příloh

1. Tab. 1: Základní informace o obcích Sdružení obcí Hlučínska k 31. 12. 2010
2. Dotazníkové šetření mezi starosty obcí
3. Dotazníkové šetření mezi občany
4. Identifikace respondentů z dotazníkového šetření
 - Tab. 2: Identifikace respondentů z dotazníkového šetření – Svazek obcí mikroregionu Hlučínska
 - Tab. 3: Identifikace respondentů z dotazníkového šetření – Svazek obcí mikroregionu Hlučínska – západ
 - Tab. 4: Identifikace respondentů z dotazníkového šetření – Mikroregion Opavsko severozápad
 - Tab. 5: Identifikace respondentů z dotazníkového šetření – Mikroregion Hvozdnice
 - Tab. 6: Identifikace respondentů z dotazníkového šetření – Venkovský mikroregion Moravice
 - Tab. 7: Identifikace respondentů z dotazníkového šetření – Mikroregion Matice Slezská

Tab. 1: Základní informace o obcích Sdružení obcí Hlučínska k 31. 12. 2010

Sdružení obcí Hlučínska							
	obec	ORP	počet obyvatel	katastrální výměra (ha)	hustota zalidnění (obyv./km ²)	první písemná zmínka	části obce
1	Bělá	Hlučín	669	286	234	1349	1
2	Bohuslavice	Hlučín	1661	1533	108	1288	1
3	Bolatice	Kravaře	4384	1324	331	1250	2
4	Darkovice	Hlučín	1288	514	251	1250	1
5	Dolní Benešov	Hlučín	4184	1481	283	1312	2
6	Hať	Hlučín	2564	1574	163	1250	1
7	Hlučín	Hlučín	14258	2114	674	1303	3
8	Hněvošice	Opava	1035	616	168	1288	1
9	Chlebičov	Opava	1105	362	305	1250	1
10	Chuchelná	Kravaře	1284	767	167	1349	1
11	Kobeřice	Kravaře	3286	1715	192	1236	1
12	Kozmice	Hlučín	1824	1087	168	1349	1
13	Kravaře	Kravaře	6801	1937	351	1224	3
14	Ludgeřovice	Hlučín	4734	1082	438	1303	1
15	Markvartovice	Hlučín	1879	679	277	1377	1
16	Oldřišov	Opava	1339	1578	85	1234	1
17	Píšť	Hlučín	2106	1568	134	1228	1
18	Rohov	Kravaře	626	664	94	1349	1
19	Služovice	Opava	812	599	136	1349	2
20	Strahovice	Kravaře	924	507	182	1349	1
21	Sudice	Kravaře	677	943	72	1327	1
22	Šilheřovice	Hlučín	1603	2165	74	1377	1
23	Štěpánkovice	Kravaře	3159	1253	252	1265	3
24	Třebom	Kravaře	227	951	24	1349	1
25	Velké Hoštice	Opava	1778	1004	177	1228	1
26	Vřesina	Hlučín	1482	689	215	1270	1
27	Závada	Hlučín	574	527	109	1349	1
	celkem	-	66263	29519	224	-	36

Pramen: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. MOS - Městská a obecní statistika. ČSÚ [online]. 2012 [cit. 2012-03-15]. Dostupné z: http://www.czso.cz/lexikon/mos_vdb.nsf/openkraj?openform&:cz080

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ: města a obce moravskoslezského kraje. Rožnov pod Radhoštěm: Proxima Bohemia spol. s. r. o., [2009?], 325 s.; vlastní zpracování

Dotazníkové šetření

Dobrý den,

Jsem studentkou oboru Regionální geografie na Univerzitě Palackého v Olomouci. Zpracovávám diplomovou práci na téma: Mikroregiony na Opavsku (současnost a perspektivy). Tímto bych Vás chtěla požádat o vyplnění krátkého dotazníku. Vaše odpovědi budou použity pouze ke zpracování diplomové práce. Odpovědi prosím vyznačte jakýmkoliv zřetelným způsobem (zakřížkováním, kurzivou, tučně, barevně....).

Děkuji za spolupráci Karin Klingerová
KarinKlingerova@seznam.cz

Název obce:

Název mikroregionu:

1. Proč jste do mikroregionu vstoupili?

2. Jaký je hlavní účel Vaší spolupráce? Daří se jej naplňovat? Pokud ne, proč?

3. Jaké konkrétní aktivity vyvíjí Vaše obec v mikroregionu?

4. Jak významná je podle Vás spolupráce obcí?

- velmi významná
- méně významná
- téměř nevýznamná

5. Uveďte největší výhody spolupráce.

6. Uveďte největší nevýhody (problémy) spolupráce.

7. Účastníte se jednání týkající se rozvoje mikroregionu?

- vždy
- téměř vždy
- občas
- výjimečně
- nikdy (uved'te důvod)

8. Jak informujete občany o existenci a dění v mikroregionu?

9. Co byste chtěli ve Vaší obci vylepšit?

10. Jak vidíte budoucí vývoj Vaší obce?

- bude se výrazně rozvíjet
- bude se mírně rozvíjet
- bude stagnovat
- situace se bude mírně zhoršovat
- situace se výrazně zhorší

11. Spolupracujete rovněž i s jinými subjekty na rozvoji obce? Uved'te s jakými.

12. Uveďte nejdůležitější projekty, které jste již podnikli v uplynulých letech sami případně ve spolupráci s jinými obcemi.

název projektu	rok dokončení	způsob financování *	cena	obce

* Např. Dotace - Program Podpora rozvoje a obnovy venkova 60 %, rozpočet obce 40 %

13. Uveďte nejdůležitější projekty, které budete/byste rádi v následujících letech provedli sami případně ve spolupráci s jinými obcemi.

název projektu	předpokládaný rok zahájení	předpokládaný rok dokončení	předpokládaný způsob financování	předpokládané náklady	obce

Dotazníkové šetření

Dobrý den,

jsem studentkou oboru Regionální geografie na Univerzitě Palackého v Olomouci. Zpracovávám diplomovou práci na téma: Mikroregiony na Opavsku (současnost a perspektivy). Tímto bych Vás chtěla požádat o vyplnění krátkého dotazníku. Dotazník je anonymní a Vaše odpovědi budou použity pouze ke zpracování diplomové práce. Odpovědi prosím vyznačte jakýmkoliv zřetelným způsobem (zakřížkováním, kurzivou, tučně, barevně....).

Děkuji za spolupráci Karin Klingerová
KarinKlingerova@seznam.cz

Název obce:

1. Víte, že je vaše obec členem mikroregionu (svazku obcí, sdružení obcí)?

ano

ne

V případě odpovědi ano, víte jak se nazývá? Prosím doplňte:

2. Víte, které obce jsou jeho součástí? Vyjmenujte prosím ty, které znáte.

3. Víte, jakou činností se mikroregion zabývá?

ano vím

ano mám zhruba představu

ne nevím

4. Jak významná je podle Vás spolupráce obcí?

velmi významná

méně významná

téměř nevýznamná

5. Zajímáte se o dění v mikroregionu?

- aktivně se zajímám
- částečně se zajímám
- zajímám se jen minimálně
- vůbec se nezajímám

6. Znáte nějaké projekty (činnosti), které byly realizovány v mikroregionu (případně obci)? Uveďte prosím jaké.

7. Informuje Vás Vaše obec o dění v mikroregionu prostřednictvím webových stránek, zpravodaje, úřední desky?

- ano dostatečně informuje
- ano částečně informuje
- informuje jen minimálně
- vůbec neinformuje

8. Jste celkově spokojen se životem ve Vašem mikroregionu?

- naprosto spokojen
- spíše spokojen
- spíše nespokojen
- zcela nespokojen

9. Co byste chtěli ve Vašem mikroregionu (případně obci) vylepšit?

10. Jak vidíte budoucí vývoj Vašeho mikroregionu (případně obce)?

- bude se výrazně rozvíjet
- bude se mírně rozvíjet
- bude stagnovat
- situace se bude mírně zhoršovat
- situace se výrazně zhorší

11. U každé oblasti ve Vašem mikroregionu (případně obci) vyjádřete stupeň důležitosti posílení této oblasti dle této stupnice.

- 1 – nedůležité
 2 – spíše nedůležité
 3 – méně důležité
 4 – spíše důležité
 5 – velmi důležité

• Zásobování vodou, kanalizace, rozvod elektřiny a plynu	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="4"/>	<input type="text" value="5"/>
• Sběr a odvoz odpadků	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="4"/>	<input type="text" value="5"/>
• Budování cyklostezek a cyklotras	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="4"/>	<input type="text" value="5"/>
• Renovace chodníků, autobusových a vlakových zastávek	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="4"/>	<input type="text" value="5"/>
• Výstavba a údržba dopravních komunikací	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="4"/>	<input type="text" value="5"/>
• Posílení spojů veřejné dopravy	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="4"/>	<input type="text" value="5"/>
• Výstavba parkovacích míst	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="4"/>	<input type="text" value="5"/>
• Údržba parků a výsadba veřejné zeleně	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="4"/>	<input type="text" value="5"/>
• Úpravy veřejných prostranství	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="4"/>	<input type="text" value="5"/>
• Renovace památek	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="4"/>	<input type="text" value="5"/>
• Rozvoj cestovního ruchu	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="4"/>	<input type="text" value="5"/>
• Výstavba dětských hřišť	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="4"/>	<input type="text" value="5"/>
• Renovace a dostupnost škol a mateřských školek	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="4"/>	<input type="text" value="5"/>
• Renovace a dostupnost zdravotnických zařízení	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="4"/>	<input type="text" value="5"/>
• Renovace a dostupnost sociální péče a domů pro seniory	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="4"/>	<input type="text" value="5"/>
• Dostupnost ubytovacích a stravovacích zařízení	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="4"/>	<input type="text" value="5"/>
• Více pracovních příležitostí	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="4"/>	<input type="text" value="5"/>
• Podpora místních podnikatelů	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="4"/>	<input type="text" value="5"/>
• Nákupní možnosti a služby	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="4"/>	<input type="text" value="5"/>
• Výstavba domů a bytů	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="4"/>	<input type="text" value="5"/>
• Výstavba a renovace sportovních zařízení	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="4"/>	<input type="text" value="5"/>
• Rozvoj kultury	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="4"/>	<input type="text" value="5"/>
• Zvyšování bezpečnosti obce, činnost policie	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="4"/>	<input type="text" value="5"/>

Pohlaví: muž žena

Věk: 15 - 20 21 - 30 31 - 40 41 - 50 51 - 60 61 a
více

Vzdělání: základní střední bez maturity střední s maturitou vyšší
odborné

vysokoškolské

Tab. 2: Identifikace respondentů z dotazníkového šetření – Svazek obcí mikroregionu Hlučínska

Svazek obcí mikroregionu Hlučínska							
respondentů							
51							
pohlaví							
muž			žena			celkem %	
43			57			100	
věk							
15 - 20	21 - 30	31 - 40	41 - 50	51 - 60	61 a více	celkem %	
6	27	18	27	12	10	100	
vzdělání							
základní	střední bez maturity		střední s maturitou		vyšší odborné	vysokoškolské	celkem %
4	41		37		4	14	100

Pramen: vlastní dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Tab. 3: Identifikace respondentů z dotazníkového šetření – Svazek obcí mikroregionu Hlučínska – západ

Svazek obcí mikroregionu Hlučínska - západ							
respondentů							
45							
pohlaví							
muž			žena			celkem %	
44			56			100	
věk							
15 - 20	21 - 30	31 - 40	41 - 50	51 - 60	61 a více	celkem %	
9	27	27	13	20	4	100	
vzdělání							
základní	střední bez maturity		střední s maturitou		vyšší odborné	vysokoškolské	celkem %
11	49		27		2	11	100

Pramen: vlastní dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Tab. 4: Identifikace respondentů z dotazníkového šetření – Mikroregion Opavsko severozápad

Mikroregion Opavsko severozápad							
respondentů							
22							
pohlaví							
muž			žena			celkem %	
45			55			100	
věk							
15 - 20	21 - 30	31 - 40	41 - 50	51 - 60	61 a více	celkem %	
5	18	27	23	18	9	100	
vzdělání							
základní	střední bez maturity		střední s maturitou		vyšší odborné	vysokoškolské	celkem %
5	41		45		0	9	100

Pramen: vlastní dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Tab. 5: Identifikace respondentů z dotazníkového šetření – Mikroregion Hvozdnice

Mikroregion Hvozdnice							
respondentů							
20							
pohlaví							
muž			žena			celkem %	
45			55			100	
věk							
15 - 20	21 - 30	31 - 40	41 - 50	51 - 60	61 a více	celkem %	
0	25	30	30	10	5	100	
vzdělání							
základní	střední bez maturity		střední s maturitou		vyšší odborné	vysokoškolské	celkem %
5	55		30		0	10	100

Pramen: vlastní dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Tab. 6: Identifikace respondentů z dotazníkového šetření – Venkovský mikroregion Moravice

Venkovský mikroregion Moravice							
respondentů							
33							
pohlaví							
muž			žena			celkem %	
42			58			100	
věk							
15 - 20	21 - 30	31 - 40	41 - 50	51 - 60	61 a více	celkem %	
6	24	12	28	18	12	100	
vzdělání							
základní	střední bez maturity		střední s maturitou		vyšší odborné	vysokoškolské	celkem %
3	15		58		6	18	100

Pramen: vlastní dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Tab. 7: Identifikace respondentů z dotazníkového šetření – Mikroregion Matice Slezská

Mikroregion Matice Slezská							
respondentů							
30							
pohlaví							
muž			žena			celkem %	
37			63			100	
věk							
15 - 20	21 - 30	31 - 40	41 - 50	51 - 60	61 a více	celkem %	
3	33	20	20	7	17	100	
vzdělání							
základní	střední bez maturity		střední s maturitou		vyšší odborné	vysokoškolské	celkem %
3	20		57		0	20	100

Pramen: vlastní dotazníkové šetření, vlastní zpracování